BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

SUPRAVEGHERE BANCARĂ

Raportul anual al BCE privind activitățile de supraveghere

2017

Martie 2018

Cuprins

Cuvânt înainte al președintelui BCE, Mario Draghi **3**

Interviu introductiv cu Danièle Nouy, președinta Consiliului de supraveghere **4**

1 Contribuția supravegherii la stabilitatea financiară **10**

1.1 Instituțiile de credit: riscuri principale și rezultate generale 10

Caseta 1 Consolidarea sectorului bancar – bariere în calea fuziunilor și achizițiilor transfrontaliere 15

1.2 Activitatea privind creditele neperformante 19

1.3 Activități privind analizele tematice 32

1.4 Supravegherea la fața locului 37

1.5 Analiza țintită a modelelor interne (*Targeted review of internal models* – TRIM) 44

1.6 Supravegherea indirectă a instituțiilor mai puțin semnificative și monitorizarea în scopul supravegherii 46

1.7 Atribuții macroprudențiale 51

2 Contribuția MUS la cadrul UE de gestionare a crizelor și de rezoluție **53**

2.1 Cazuri de rezoluție în 2017 53

2.2 Interacțiunea cu Comitetul unic de rezoluție 64

2.3 Activități desfășurate cu privire la planificarea redresării 66

2.4 Gestionarea crizelor în cadrul instituțiilor mai puțin semnificative 68

3 MUS – componentă a unei arhitecturi de supraveghere europene și globale **70**

3.1 Cooperarea europeană și internațională 70

Caseta 2 Pregătirile pentru Brexit 75

3.2 Contribuția la elaborarea cadrului de reglementare european și internațional 77

Caseta 3 Reexaminarea legislației bancare a UE (CRR/CRD IV, BRRD și Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție) 79

4 Proceduri de autorizare, executare și sancționare 82

4.1 Evoluțiile consemnate de numărul de instituții semnificative și de procedurile comune 82

4.2 Proceduri de raportare a încălcărilor, executare și sancționare 87

5 Structura organizatorică: Supravegherea bancară a BCE 90

5.1 Îndeplinirea cerințelor privind asumarea responsabilității 90

5.2 Analize și audituri ale activității MUS 91

5.3 Procesul decizional 92

5.4 Dotarea cu personal a Supravegherii bancare a BCE 100

5.5 Implementarea Codului de conduită 104

5.6 Aplicarea principiului separării atribuțiilor de politică monetară de cele de supraveghere 105

Caseta 4 Dificultățile comunicării multilingve în cadrul supravegherii bancare europene 108

5.7 Cadrul de raportare a datelor și gestionarea informațiilor 109

6 Raportări referitoare la utilizarea resurselor prevăzute în buget 112

6.1 Cheltuieli aferente anului 2017 112

6.2 Cadrul privind taxarea în 2017 115

7 Instrumente juridice adoptate de BCE 120

7.1 Regulamentele BCE 120

7.2 Instrumente juridice ale BCE, altele decât regulamentele 120

8 Sectorul bancar european în cifre 122

9 Glosar 125

Abrevieri 129

Cuvânt înainte al președintelui BCE, Mario Draghi

Criza financiară a început acum zece ani, generând instabilitate economică, socială și financiară pe scară extinsă. Scăderile severe ale producției, ocupării forței de muncă și creditării economiei, alături de fragmentarea după criterii naționale a sistemului financiar, au afectat zona euro timp de mai mulți ani. Stabilitatea sistemului bancar a fost amenințată și mulți s-au îndoit de supraviețuirea euro.

Criza a evidențiat mai multe deficiențe de natură instituțională în zona euro, îndeosebi lipsa unei piețe bancare integrate, ai cărei piloni sunt: un supraveghetor unic, o autoritate unică de rezoluție cu un fond unic de rezoluție și un sistem unic de asigurare a depozitelor. Ca parte a reacției la turbulențele din anul 2012, factorii de decizie au creat o autoritate unică de supraveghere, pe care au plasat-o în cadrul BCE. În decursul a numai doi ani, cu participarea autorităților naționale competente, a fost constituită supravegherea bancară europeană.

În prezent, economia zonei euro se află în expansiune de aproape cinci ani, iar creșterea economică s-a generalizat la nivelul țărilor și al sectoarelor. Politica monetară a BCE a fost principalul determinant al redresării, acțiunile sale fiind completate, în moduri importante, de supravegherea bancară la nivelul zonei euro.

În primul rând, supravegherea bancară integrată a avut un aport la sporirea soliditații băncilor, ceea ce a contribuit la eliminarea fragmentării financiare, ameliorarea transmisiei politicii monetare și restabilirea creditării populației și a firmelor. Ratele dobânzilor active la nivelul zonei euro au tins către niveluri minime istorice.

În al doilea rând, prin cerința impusă băncilor de a deține capital adecvat și de a asigura un echilibru sustenabil între risc și rentabilitate, supravegherea bancară europeană a reprezentat prima linie de apărare împotriva riscurilor la adresa stabilității financiare provenite din sectorul bancar. Aceasta a permis politicii monetare să urmărească îndeplinirea mandatului privind stabilitatea prețurilor, chiar și în condițiile în care orientarea acesteia trebuia să rămână acomodativă pe o perioadă îndelungată, deoarece riscurile la adresa stabilității financiare erau și sunt limitate de o supraveghere eficace.

În anul 2018, băncile continuă să se confrunte cu o serie de dificultăți majore. Acestea includ asanarea bilanțurilor, reducerea expunerilor pe active reziduale generate, în mare parte, de criza financiară, precum anumite produse financiare netranzacționabile, dar și de Marea recesiune care a urmat, precum creditele neperformante. De asemenea, mai cuprind necesitatea de a-și adapta modelele de afaceri la noile provocări tehnologice și de a soluționa aspectele legate de capacitatea excedentară și costurile ridicate. Acestea trebuie să rămână domenii de acțiune prioritare pentru băncile care depun eforturi pentru a fi solide și pentru a se afla în serviciul economiei zonei euro.

Interviu introductiv cu Danièle Nouy, președinta Consiliului de supraveghere

Au trecut aproape zece ani de la falimentul Lehman Brothers și de la debutul crizei financiare. A devenit sistemul financiar mai sigur între timp?

Criza financiară mondială a generat, fără îndoială, multe schimbări. La nivel global, tocmai am finalizat o reformă completă în materie de reglementare – Basel III. Regulile pentru bănci au devenit mai dure, iar lacunele cadrului de reglementare au fost eliminate. La nivel european, am început să construim o uniune bancară. În prezent, aceasta se bazează pe doi piloni: supravegherea bancară europeană și rezoluția bancară europeană. Împreună, acestea contribuie la consolidarea supravegherii băncilor în Europa și la o soluționare mai eficace a crizelor. În ansamblu, este corect să afirmăm că arhitectura existentă a sistemului financiar a fost, în mare parte, conturată sub influența crizei. Iar această arhitectură este mult mai stabilă decât cea anterioară. Așadar, da, sistemul financiar a devenit mai sigur.

Dar băncile în sine? Au desprins învățămintele necesare?

Sper că da. Până la urmă, una dintre cauzele care au stat la baza crizei a fost o cultură care a prioritizat câștigurile pe termen scurt în defavoarea sustenabilității pe termen lung și care a neglijat adesea impactul acțiunilor băncilor asupra economiei și contribuabililor. Această cultură trebuie să se schimbe, iar schimbarea trebuie să vină de la bănci, deși autoritățile de reglementare trebuie să asigure faptul că stimulentele sunt și rămân consecvente.

La ce stimulente vă gândiți?

Faptul că băncile pot intra acum în dificultate într-un mod ordonat ar trebui, mai presus de orice, să reorienteze atenția acestora către sustenabilitate. Acțiunile de salvare finanțate din fonduri publice ar trebui să țină de domeniul trecutului. În Europa, Mecanismul unic de rezoluție deține un rol esențial în acest sens. Acesta a trecut de primul test în anul 2017, când trei bănci mari au intrat în dificultate și au făcut obiectul unui proces de rezoluție sau de lichidare. Mesajul este limpede: băncile trebuie să își asume acum consecințele comportamentului lor; dacă acționează nechibzuit, ar putea intra în dificultate.

Așadar, amenințarea intrării în dificultate determină băncile să înceapă să soluționeze toate dificultățile cu care se confruntă?

Da, desigur. Băncile au înregistrat multe progrese în perioada post-criză, dar există încă dificultăți care trebuie soluționate. Iar acum este momentul potrivit; condițiile sunt ideale din patru motive. În primul rând, economia zonei euro se află într-o situație bună. În al doilea rând, noile tehnologii, deși ar putea reprezenta o provocare pentru bănci, le oferă și noi oportunități de a obține venituri și de a rămâne profitabile. În al treilea rând, există certitudine în materie de reglementare, întrucât cadrul Basel III a fost finalizat. În al patrulea rând, există certitudine în materie de supraveghere, dat fiind că supravegherea bancară europeană este acum complet operațională. Băncile știu cum lucrăm și la ce să se aștepte de la noi.

Profitabilitatea reprezintă o dificultate majoră pentru băncile din zona euro, este adevărat?

Într-adevăr, profitabilitatea este principala dificultate pentru băncile din zona euro. Multe dintre acestea încă nu obțin venituri suficiente pentru a acoperi costul capitalului și, pe termen lung, această poziție este nesustenabilă. Aceasta reprezintă o problemă pentru băncile în sine, dar și un aspect care ne îngrijorează pe noi, supraveghetorii. Băncile neprofitabile nu pot sprijini creșterea economică și constitui amortizoare de capital. În același timp, acestea ar putea începe o cursă pentru obținerea de randamente, ceea ce ar spori riscurile. Prin urmare, noi, supraveghetorii, suntem preocupați de lipsa de profitabilitate în sectorul bancar din zona euro.

Ce măsuri ar trebui să adopte băncile pentru a-și spori profitabilitatea?

Aceasta este o întrebare mai dificilă, întrucât fiecare bancă este diferită și fiecare bancă are nevoie de propria strategie. Punctul de pornire pentru fiecare bancă în parte îl constituie existența unei strategii și implementarea acesteia. Aici intră în joc conceptul de „conducere strategică”. Pe scurt, acesta se referă la capacitatea organelor de conducere de a se înscrie pe traiectoria îndeplinirii obiectivelor pe termen lung ale băncii. Aceasta necesită procese solide și o bună guvernanță,

inclusiv gestionarea riscurilor. Dacă aceste condiții sunt îndeplinite, conducerea beneficiază, în orice moment, de o bună imagine de ansamblu și de o bună înțelegere a întregii organizații, putând schimba rapid direcția, dacă este necesar. În ansamblu, cu cât băncile sunt mai bune la „conducerea strategică”, cu atât se bucură de mai mult succes. Dintr-o perspectivă mai practică, băncile ar trebui să se gândească la diversificarea surselor de venit, de exemplu prin intermediul noilor tehnologii. Pentru băncile mari din zona euro, mai mult de jumătate din veniturile din exploatare constau în venituri nete din dobânzi. Având în vedere nivelurile minime istorice ale ratelor dobânzilor, acesta este un aspect la care trebuie să se lucreze. Băncile ar putea, de exemplu, încerca să își majoreze veniturile din taxe și comisioane. Multe bănci au indicat că plănuiesc, într-adevăr, să facă acest lucru. Dar, după cum am spus, fiecare bancă este diferită și trebuie să își găsească propriul drum. În general, sectorul bancar european trebuie să se consolideze în continuare.

Dar costurile? Reducerea costurilor nu ar fi o altă cale către obținerea de profituri mai ridicate?

Există spațiu de manevră pentru reducerea costurilor, este adevărat. Să luăm exemplul marilor rețele de sucursale: sunt acestea încă necesare în epoca serviciilor bancare digitale? Reducerea costurilor ar putea face parte din strategia unei bănci de creștere a profitabilității. Există o rezervă, totuși: băncile nu trebuie să aplice reduceri în locurile nepotrivite. Reducerea personalului în domenii precum gestionarea riscurilor? Nu ar fi o idee bună. Economii de resurse la sistemele IT? Nici aceasta nu ar fi o idee bună. În termeni mai generali, băncile nu trebuie să facă economii la lucruri care sunt esențiale pentru succesul și stabilitatea viitoare.

Afectează creditele neperformante profitabilitatea?

Da, foarte mult. Creditele neperformante reprezintă un factor de frânare a profiturilor și deviază resurse care ar putea fi utilizate mai eficient. Întrucât creditele neperformante se ridică la circa 800 de miliarde EUR în zona euro, acestea constituie o problemă majoră care trebuie rezolvată. Vestea bună este că băncile înregistrează progrese: de la începutul anului 2015, creditele neperformante s-au redus cu aproximativ 200 de miliarde EUR. Este încurajator, dar nu suficient.

Ce măsuri importante a adoptat supravegherea bancară europeană pentru a soluționa problema creditelor neperformante?

Creditele neperformante reprezintă una dintre principalele noastre priorități în materie de supraveghere. La începutul anului 2017, am publicat linii directoare pentru bănci privind modul de abordare a creditelor neperformante. Utilizând aceste linii directoare ca punct de referință, am analizat în detaliu planurile proprii ale băncilor de soluționare a creditelor neperformante. În anul 2018, vom continua să monitorizăm modul în care aceste planuri sunt implementate.

Însă băncile nu trebuie numai să elimine creditele neperformante existente, ci și să se ocupe de cele noi potențiale. În acest scop, la sfârșitul anului 2017 am publicat un proiect de anexă la liniile directoare. Acesta prezintă modul în care așteptăm ca băncile să constituie provizioane pentru creditele neperformante noi – aceste așteptări nu au caracter obligatoriu, desigur. Acestea reprezintă punctul de pornire pentru dialogul în materie de supraveghere și vor fi incluse în abordarea pe care o aplicăm fiecărei bănci. Proiectul de anexă a făcut obiectul unei consultări publice, iar versiunea finală a fost publicată în luna martie 2018.

Așadar, este încă necesar ca băncile să își asaneze bilanțurile.

Da, perioadele favorabile nu vor dura pentru totdeauna, prin urmare băncile ar trebui să profite cât mai bine de acestea. Odată cu intrarea într-o fază descendentă, reducerea creditelor neperformante va deveni mult mai dificilă. În general, bilanțurile asanate sunt esențiale pentru profitabilitatea pe termen scurt și mediu. În acest context, testarea la stres efectuată de Autoritatea bancară europeană în anul 2018 va fi un moment al adevărului pentru bănci. Aceasta va contribui la evaluarea gradului de reziliență a băncilor în momentele dificile.

Pe lângă profitabilitatea scăzută și creditele neperformante, ce altceva trebuie să mai monitorizeze supravegherea bancară europeană?

Multe lucruri. Analizăm, de exemplu, cu atenție modelele interne pe care băncile le utilizează pentru a determina ponderările la risc ale activelor lor. Acestea sunt deosebit de importante pentru calcularea cerințelor de capital și, implicit, pentru reziliența băncilor. Pentru a asigura faptul că modelele permit obținerea unor rezultate corespunzătoare, efectuăm o analiză țintită a modelelor interne. Analiza are trei obiective: în primul rând, garantarea faptului că modelele utilizate de bănci sunt în concordanță cu standardele de reglementare; în al doilea rând, armonizarea modului în care supraveghetorii tratează modelele interne; în al treilea rând, asigurarea faptului că ponderările la risc calculate cu ajutorul modelelor interne se bazează pe riscul efectiv, și nu pe opțiunile de modelare. Analiza țintită a modelelor interne ne va ajuta să sporim încrederea în modelele interne, în adecvarea capitalului și, implicit, în reziliența băncilor.

Are analiza țintită a modelelor interne legătură și cu Basel III și mult-discutatul prag privind cerințele de capital calculate cu ajutorul modelelor interne (*output floor*)?

Există, într-adevăr, o conexiune. În general, cadrul Basel III urmărește menținerea cerințelor de capital bazate pe risc, ceea ce este perfect logic, întrucât aceste cerințe sunt eficiente și determină băncile să își definească, măsoare și gestioneze cu atenție riscurile. În acest context, modelele interne sunt esențiale. Dacă acestea nu funcționează corespunzător, băncile ar putea deveni subcapitalizate și vulnerabile. După cum tocmai am menționat, analiza țintită a modelelor interne vizează

asigurarea funcționării corecte a modelelor interne. Abordarea utilizată este de tip ascendent (*bottom-up*), fiind evaluate modelele în sine. În același timp, cadrul Basel III introduce o serie de măsuri de protecție de tip descendent (*top-down*), precum pragul privind cerințele de capital calculate cu ajutorul modelelor interne (*output floor*) pe care l-ați menționat. Acesta asigură faptul că ponderările la risc calculate cu ajutorul modelelor interne nu scad sub un anumit nivel. Așadar, la fel ca în cazul analizei țintite a modelelor interne, pragul privind cerințele de capital calculate cu ajutorul modelelor interne (*output floor*) contribuie la credibilizarea cerințelor de capital bazate pe risc, ceea ce este în interesul băncilor.

Să trecem de la Basel la Regatul Unit: cum se pregătește supravegherea bancară europeană pentru Brexit?

Brexit va schimba, cel mai probabil, peisajul bancar european. Iar aceasta afectează băncile de pe ambele maluri ale Canalului Mânecii. Principala preocupare a acestora o constituie menținerea accesului reciproc pe piețe. În acest scop, ar putea fi nevoie de implementarea unor schimbări organizaționale de anvergură, care trebuie pregătite cu mult timp înainte, desigur.

Dar și supraveghetorii trebuie să se pregătească pentru lumea post-Brexit. Am elaborat o serie de orientări ale politicilor pe teme relevante și am clarificat care sunt așteptările noastre de la băncile care se vor muta în zona euro. Menținem contacte strânse cu băncile respective utilizând canale diverse. Aceasta ne ajută să înțelegem mai bine planurile acestora și să le comunicăm în mod limpede ce așteptări avem.

Dar schimbările generate de Brexit depășesc transferul activităților unor bănci care operează din Regatul Unit. În calitate de supraveghetori, trebuie să ne gândim la grupurile bancare transfrontaliere în general: cum asigurăm faptul că acestea sunt bine supravegheate, că pot face obiectul unei rezoluții? Aceasta va influența nu numai băncile care operează din Regatul Unit, ci și pe cele care operează din orice altă țară terță. Și poate influența și băncile europene care operează în afara UE.

Privind dincolo de Brexit, cum vedeți evoluția integrării financiare în Europa?

Brexit este, în mod cert, o poveste tristă. Dar la fel de cert este și faptul că integrarea financiară în Europa va continua. Demersurile vizând uniunea bancară europeană sunt foarte avansate, această idee părând să fie și pe placul țărilor din afara zonei euro, în special al țărilor din Europa de Est și al țărilor scandinave. Consider acest lucru încurajator.

Cu toate acestea, uniunea bancară încă nu a fost finalizată, cel de-al treilea pilon, care încă lipsește, fiind sistemul european de asigurare a depozitelor (*European deposit insurance scheme* – EDIS). Acum, după ce supravegherea bancară și rezoluția bancară au fost transferate la nivel european, același lucru ar trebui să se întâmple și cu protecția depozitelor. Numai atunci vor fi aliniate controlul și

responsabilitatea. În opinia mea, este momentul să adoptăm măsuri suplimentare în direcția EDIS.

Pe măsură ce uniunea bancară înregistrează progrese, băncile ar trebui să înceapă să valorifice avantajele unei piețe mari și integrate, să aibă o activitate transfrontalieră mai intensă și să formeze un sector bancar cu adevărat european, care să finanțeze în mod fiabil și eficient economia europeană.

1 Contribuția supravegherii la stabilitatea financiară

1.1 Instituțiile de credit: riscuri principale și rezultate generale

1.1.1 Riscurile principale din sectorul bancar

Deși pot fi observate unele îmbunătățiri, harta riscurilor la nivelul MUS rămâne, în mare parte, nemodificată

Contextul economic în care operează băncile din zona euro a continuat să se amelioreze în ultimul an, iar unele bănci au putut genera profituri semnificative, deși altele trebuie încă să se redreseze. În ansamblu, băncile au înregistrat progrese solide în ceea ce privește consolidarea bilanțurilor și soluționarea creditelor neperformante. Totodată, și activitatea privind finalizarea agendei în materie de reglementare a avansat, contribuind la reducerea incertitudinilor legate de reglementare.

Graficul 1

Harta riscurilor la nivelul MUS în anul 2018 pentru băncile din zona euro

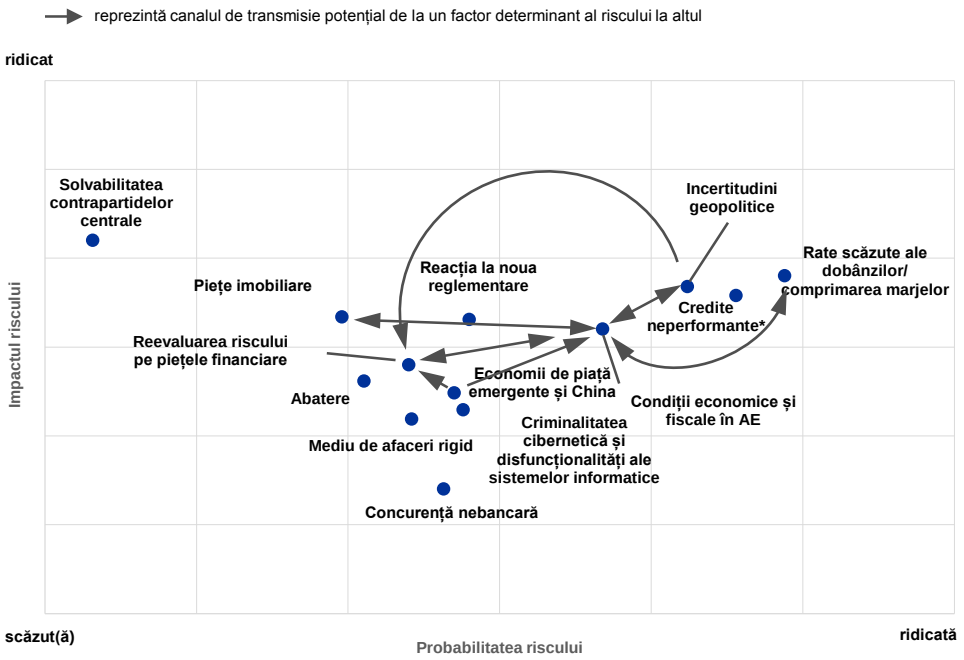

Sursa: BCE și autoritățile naționale de supraveghere.
Notă: Harta riscurilor prezintă probabilitatea și impactul factorilor de risc, cu niveluri cuprinse între „scăzut” și „ridicat”.
*Credite neperformante: acest factor de risc se referă numai la băncile din zona euro cu rate ridicate ale creditelor neperformante.

Cu toate acestea, unele riscuri persistă, iar harta riscurilor la nivelul MUS (**Graficul 1**) nu s-a schimbat considerabil de la începutul anului 2017. Cei mai importanți trei factori de risc, în ceea ce privește atât impactul potențial, cât și probabilitatea, sunt: (i) mediul caracterizat de rate scăzute ale dobânzilor și efectele nefavorabile ale acestuia asupra profitabilității băncilor; (ii) nivelurile în continuare

ridicate ale creditelor neperformante în unele părți ale zonei euro; și (iii) incertitudinile geopolitice. Primii doi factori de risc au cunoscut o relativă diminuare din 2016. Incertitudinile geopolitice, pe de altă parte, s-au intensificat considerabil, în principal pe seama negocierilor în curs referitoare la acordul final privind Brexit și, în general, a incertitudinilor politice globale (în același timp, incertitudinile politicile în UE s-au redus într-o oarecare măsură după alegerile prezidențiale din Franța).

Profitabilitatea rămâne una dintre provocările principale

Perioada prelungită cu rate scăzute ale dobânzilor continuă să reprezinte o provocare la adresa profitabilității băncilor. Deși reduc costurile de finanțare și sprijină economia, ratele scăzute ale dobânzilor **comprimă marjele nete de dobândă și, implicit, afectează profitabilitatea băncilor**. Băncile pot fi astfel nevoite să își adapteze modelele de afaceri și structurile de cost. În același timp, supraveghetorii trebuie să asigure faptul că băncile nu își asumă riscuri excesive pentru a-și spori profiturile.

Creditele neperformante au consemnat o relativă diminuare, dar sunt necesare eforturi suplimentare

Nivelurile ridicate de credite neperformante constituie o altă preocupare majoră pentru un număr semnificativ de bănci din zona euro. **Comparativ cu anul 2016, băncile au înregistrat unele progrese în soluționarea problemei creditelor neperformante.** Aceasta se reflectă într-o scădere a ratei creditelor neperformante la nivel agregat de la 6,5% în trimestrul II 2016 la 5,5% în trimestrul II 2017. Cu toate acestea, numeroase bănci din zona euro încă dețin un volum prea mare de credite neperformante în bilanț. Prin urmare, este esențial ca băncile să își intensifice eforturile de elaborare și implementare a unor strategii ambițioase și credibile privind creditele neperformante. Totodată, sunt necesare reforme suplimentare pentru a înlătura impedimentele structurale din calea eliminării creditelor neperformante.[1]

Implementarea noului cadru de reglementare poate reprezenta o dificultate pentru unele bănci

Finalizarea și optimizarea cadrului de reglementare conduc la stabilitatea sectorului bancar pe termen mediu. Cu toate acestea, **tranziția la noul cadru de reglementare poate presupune costuri și riscuri pe termen scurt pentru bănci**, inclusiv neadaptarea la timp. Aceste riscuri s-au redus oarecum din 2016, pe măsură ce au apărut mai multe detalii despre forma finală a diferitelor inițiative în materie de reglementare, după acordurile încheiate în cadrul forurilor internaționale și europene.

O reevaluare a riscului poate avea loc pe fondul aspectelor legate de sustenabilitatea datoriei și al riscurilor geopolitice

Sustenabilitatea datoriei reprezintă în continuare o preocupare în unele state membre, care rămân vulnerabile la o potențială reevaluare pe piețele obligațiunilor (inclusiv ca urmare a nivelurilor foarte scăzute ale primelor de risc în prezent). Riscul suveran este deosebit de relevant în contextul actual caracterizat de niveluri maxime istorice ale **incertitudinilor geopolitice** (inclusiv pe seama Brexit). Eventualele variații abrupte ale apetitului pentru risc de pe piețele financiare ar putea afecta băncile prin intermediul unei reevaluări a deținerilor lor evaluate la prețul pieței, precum și a costurilor de finanțare.

[1] Aceasta include eficientizarea piețelor secundare pentru activele problematice și a mecanismelor de executare a garanțiilor, precum și armonizarea cadrelor juridice pentru insolvență și restructurare.

1.1.2 Prioritățile în materie de supraveghere ale MUS

În funcție de prioritățile în materie de supraveghere ale MUS, sunt stabilite domeniile pe care se va axa procesul de supraveghere dintr-un anumit an. Acestea au la bază o evaluare a principalelor riscuri cu care se confruntă băncile supravegheate, ținând cont de cele mai recente evoluții din mediul economic, de reglementare și de supraveghere. Prioritățile, care sunt revizuite anual, reprezintă un instrument esențial de coordonare a măsurilor de supraveghere la nivelul băncilor într-un mod corespunzător armonizat, proporțional și eficient, contribuind astfel la asigurarea unor condiții de concurență echitabile și la exercitarea unui impact mai puternic în materie de supraveghere (**Figura 1**).

Figura 1

Prioritățile în materie de supraveghere pentru anul 2018 și ulterior

Priorități pentru anul 2018	Activități de supraveghere pentru anul 2018 și anii următori	Continuate din 2017	Continuate probabil în 2019[5]
Modele de afaceri	Implicațiile riscului de rată a dobânzii pentru modelele de afaceri/profitabilitatea băncilor	✓	✓
Riscul de credit	Abordare consecventă privind creditele neperformante[1]/expunerile cu perioadă de grație (de exemplu, analize foarte aprofundate/inspecții la fața locului)	✓	✓
	Concentrări ale expunerilor și gestionarea și valorificarea garanțiilor (de exemplu, active imobiliare, active de nivelul 3)	✓	✓
Gestionarea riscurilor	TRIM[2]: Modele pentru riscul de credit, riscul de piață și riscul de credit al contrapartidei	✓	✓
	Optimizarea abordărilor privind ICAAP[3] și ILAAP[4] în cadrul băncilor	✓	✓
	Evaluarea gradului de pregătire a băncilor pentru IFRS 9 și alte modificări la nivelul reglementării	✓	✓
Riscuri multidimensionale	Preparativele pentru Brexit	✓	✓
	Exercițiu de testare la stres la nivelul UE (bienal) și la nivelul MUS	○	✓

1) Creditele neperformante.
2) Analiza țintită a modelelor interne.
3) Procesul de evaluare a adecvării capitalului intern.
4) Procesul de evaluare a adecvării lichidității interne.
5) Bifele de culoare albastru-deschis indică activități de monitorizare.

1.1.3 Rezultatul analizei senzitivității privind riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar

BCE monitorizează în mod constant senzitivitatea marjelor de dobândă ale băncilor la variațiile ratelor dobânzilor. În contextul mediului caracterizat de rate scăzute ale dobânzilor, care afectează profitabilitatea sectorului bancar, BCE a decis să efectueze, în anul 2017, o evaluare mai aprofundată a strategiilor elaborate de bănci pentru a menține nivelul marjelor de dobândă pe baza mai multor scenarii.

În consecință, în semestrul I 2017, Supravegherea bancară a BCE a efectuat o analiză a senzitivității privind riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar – testarea la stres din 2017 (*Sensitivity analysis of interest rate risk in the banking book (IRRBB) – Stress test 2017*).[2] Un eșantion de 111 instituții semnificative a fost evaluat pe baza a doi parametri complementari: (i) variațiile veniturilor nete din dobânzi ale băncilor, generate de evoluțiile ratelor dobânzilor; și (ii) variațiile valorii economice a capitalurilor proprii ale băncilor[3] (respectiv valoarea actualizată a portofoliului lor bancar), generate de evoluțiile ratelor dobânzilor. Scopul exercițiului a fost realizarea unei evaluări în scopul supravegherii referitoare la practicile de gestionare a riscurilor și valorificarea deplină a comparării rezultatelor la nivelul băncilor. În acest scop, băncilor li s-a cerut să simuleze impactul a șase șocuri ipotetice pe rata dobânzii, combinat cu o evoluție stilizată a bilanțurilor lor.[4]

---

2 Exercițiul nu a acoperit alte tipuri de risc, precum riscul de piață.

3 Valoarea economică a capitalurilor proprii reflectă impactul modificărilor ratelor dobânzilor asupra valorii portofoliului bancar al unei bănci.

4 Pentru detalii, a se vedea informațiile publicate pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE.

Graficul 2

Proiecția veniturilor nete medii din dobânzi în funcție de șocurile pe rata dobânzii

(indice 2016 = 100)

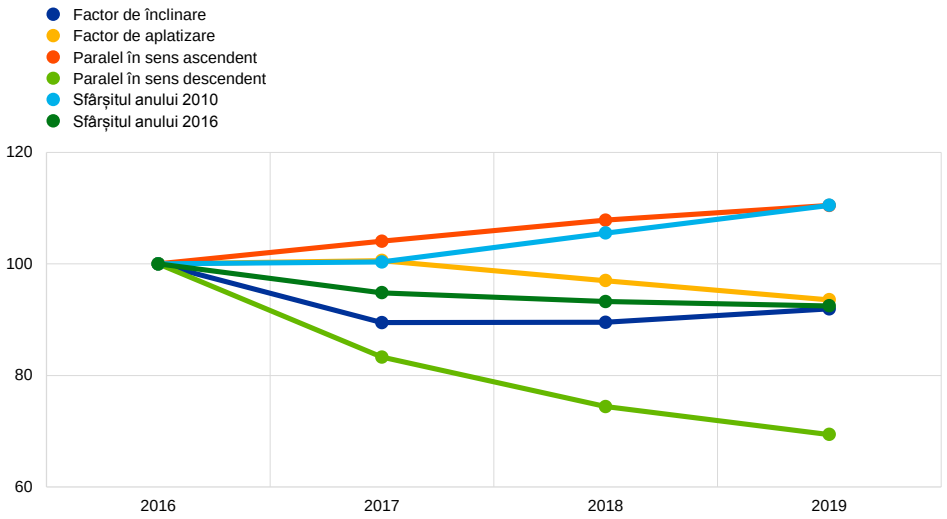

Sursa: BCE.
Notă: Cifre bazate pe proiecții ale veniturilor nete din dobânzi agregate la nivelul tuturor monedelor principale testate în cadrul exercițiului pentru toate cele 111 bănci. Deplasările paralele sunt utilizate în prezent pentru procesul de raportare a riscului de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar (+/- 200 puncte de bază pentru pozițiile în EUR); factorul de înclinare și cel de aplatizare a curbei sunt extrase din standardele elaborate recent de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel privind riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar; șocul de la sfârșitul anului 2010 preconizează revenirea ratelor dobânzilor la nivelurile consemnate ultima dată în anul 2010; șocul de la sfârșitul anului 2016 menține ratele constante la nivelurile înregistrate la finele anului respectiv.

Rezultatele arată că, în medie, băncile sunt pregătite corespunzător pentru a face față unor modificări ale ratelor dobânzilor. O deplasare paralelă bruscă cu +2% a structurii la termen a ratelor dobânzilor ar avea un impact pozitiv agregat asupra veniturilor nete din dobânzi (+10,5% pe un orizont de trei ani, **Graficul 2**) și un impact negativ moderat asupra valorii economice a capitalurilor proprii (-2,7% din CET1, **Graficul 3**), acesta din urmă fiind cel mai sever rezultat pentru valoarea economică a capitalurilor proprii dintre toate șocurile pe rata dobânzii analizate.

Totuși, rezultatele exercițiului nu ar trebui să fie interpretate greșit ca o absență a riscurilor, în special în măsura în care acestea iau în considerare anticipațiile băncilor privind comportamentul clienților. De exemplu, băncile pot modela depozitele la vedere ca pasive pe termen lung cu rată fixă a dobânzii. Într-o perioadă caracterizată de creșteri ale ratelor dobânzilor, o reevaluare a acestor depozite într-un ritm mai alert decât cel anticipat de bancă ar conduce la venituri nete din dobânzi sub așteptări. Băncile și-au calibrat în cea mai mare parte modelele de depozite pe o perioadă marcată de scăderi ale ratelor dobânzilor. Ca atare, modelele pot reflecta numai parțial reacția clienților la o creștere a ratelor dobânzilor. De asemenea, s-a constatat că duratele modelate ale depozitelor stabile sunt surprinzător de îndelungate în unele cazuri.

Graficul 3

Variație medie a valorii economice a capitalurilor proprii în funcție de șocurile pe rata dobânzii

(variație a valorii economice a capitalurilor proprii ca procent din CET1)

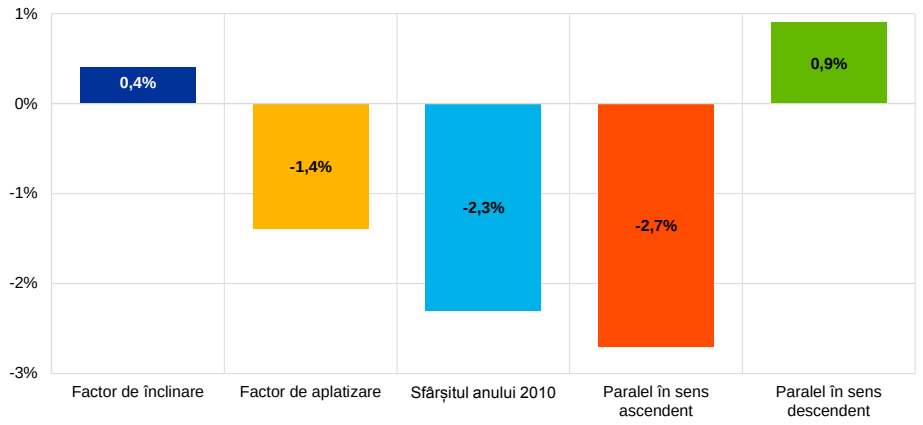

Sursa: BCE.
Notă: Cifre bazate pe proiecțiile agregate privind valoarea economică a capitalurilor proprii la nivelul tuturor monedelor principale și fondurile proprii agregate de nivel 1 de bază pentru întregul eșantion de 111 bănci. Nu există nicio variație a valorii economice a capitalurilor proprii în condițiile ratelor constante preconizate în cadrul șocului de la sfârșitul anului 2016.

Rezultatele indică, de asemenea, că băncile utilizează în mod semnificativ instrumente financiare derivate pe rata dobânzii în portofoliile lor bancare. În general, băncile utilizează instrumentele financiare derivate pentru a acoperi necorelări aferente profilurilor de reevaluare ale activelor și pasivelor. Cu toate acestea, unele bănci utilizează,de asemenea, instrumente financiare derivate pe rata dobânzii pentru a obține un profil-țintă al ratelor dobânzilor. Impactul agregat la nivelul băncilor al acestor tranzacționări asupra senzitivității valorii economice a capitalurilor proprii este limitat (+1,7% din CET1 în cadrul șocului paralel în sens ascendent). Totuși, acest impact limitat este, în mare parte, rezultatul compensării expunerilor între acele bănci în care instrumentele derivate reduc durata activelor și cele în care instrumentele derivate o majorează (55% și, respectiv, 45% din eșantion).

Rezultatele exercițiului din 2017 au fost incluse în Procesul de supraveghere și evaluare (SREP). Privind în perspectivă, exercițiul va constitui un aport valoros la discuțiile în materie de supraveghere privind riscul de rată a dobânzii în portofoliul bancar. Exercițiul ar putea avea rolul de punct de pornire pentru analizele de monitorizare efectuate de echipele comune de supraveghere (ECS).

Caseta 1

Consolidarea sectorului bancar – bariere în calea fuziunilor și achizițiilor transfrontaliere

Un sistem bancar solid atrage după sine o piață solidă pentru fuziuni și achiziții bancare. Uniunea bancară europeană, care include supravegherea bancară europeană, va facilita fuziunea transfrontalieră a băncilor.

Fuziunile transfrontaliere în zona euro pot avea trei avantaje principale. În primul rând, acestea vor aprofunda integrarea financiară în zona euro, creând premisele pentru atingerea obiectivului comun al unui sector bancar cu adevărat european. În al doilea rând, deponenții vor avea mai multe opțiuni

atunci când își vor investi fondurile, iar companiile și populația vor putea recurge la mai multe surse de finanțare. În al treilea rând, partajarea riscurilor va fi îmbunătățită, economia UE devenind astfel mai stabilă și mai eficientă. De asemenea, fuziunile bancare pot deține un rol în reducerea capacității excedentare și eficientizarea băncilor în sine. Totuși, pentru ca aceste avantaje să se materializeze, operațiunile de fuziune trebuie să fie solide din punct de vedere prudențial.

Situația pieței de fuziuni și achiziții

După intensificarea inițială care a urmat lansării euro, fuziunile și achizițiile din zona euro au consemnat un declin. În anul 2016, acestea au atins cel mai scăzut nivel înregistrat din 2000, în ceea ce privește atât numărul de acorduri, cât și valoarea acestora.[5] Iar fuziunile respective tind să fie interne, și nu transfrontaliere.

Fuziunile bancare sunt complexe, costisitoare și riscante, iar succesul lor depinde de anumite condiții favorabile. Băncile trebuie să fie încrezătoare pentru a putea face acest pas și, în prezent, se pare că băncilor încă le lipsește încrederea.

În special, există adesea incertitudini cu privire la valoarea economică a fuziunilor. Analizând partenerii potențiali, pot exista dubii în ceea ce privește calitatea activelor lor și capacitatea acestora de a genera profituri. În unele părți ale zonei euro, nivelurile creditelor neperformante sunt încă ridicate, iar valoarea reală a acestora este dificil de evaluat.

În plus, par a exista incertitudini cu privire la unii dintre principalii factori determinanți pe termen lung ai rezultatelor băncilor. Cum vor influența digitalizarea și schimbările asociate ale structurii pieței structura și dimensiunea optime ale unei bănci, de exemplu? Merită încă achiziționate rețele de sucursale în condițiile în care serviciile bancare digitale ar putea diminua tot mai mult utilitatea acestora? Unele incertitudini încă existente cu privire la reglementare pot deține, de asemenea, un rol. Se pare că multe bănci ar dori să vadă cadrul unic de reglementare implementat integral înainte de a lua în considerare pasul uriaș pe care îl reprezintă fuziunea cu o altă bancă.

Incertitudinile sunt amplificate de dimensiunea transfrontalieră. În primul rând, fuziunile transfrontaliere necesită nu numai ca băncile să treacă dincolo de granițele naționale, ci și ca acestea să depășească barierele culturale și lingvistice. Lipsa armonizării temeiului juridic și de reglementare care stă la baza supravegherii fuziunilor și achizițiilor în țările participante la MUS poate spori costurile fuziunilor și achizițiilor transfrontaliere și se poate dovedi un obstacol în calea acestora. Legile naționale care reglementează fuziunile tind să difere de la o țară la alta.

În general, separarea capitalului și a lichidității în cadrul jurisdicțiilor este importantă. Opțiunile renunțării la cerințele intra-grup transfrontaliere sunt analizate, în prezent, în cadrul revizuirii Regulamentului privind cerințele de capital (CRR) și a Directivei privind cerințele de capital (CRD IV) și ar putea deține, dacă ar fi introduse, un rol de susținere pentru fuziunile și achizițiile transfrontaliere. În plus, CRD IV și CRR conțin încă o serie de opțiuni și marje de apreciere care sunt exercitate diferit la nivel național. Acestea fac dificilă asigurarea unui nivel general consecvent al capitalului reglementat în toate statele membre și compararea integrală a pozițiilor de capital ale băncilor.

[5] BCE, Financial Integration in Europe, mai 2017.

Desigur, și alți factori de reglementare pot deține un rol în deciziile de consolidare ale băncilor. Cerințele suplimentare de capital care pot fi generate de creșterea dimensiunii și a complexității unei bănci, prin intermediul amortizoarelor pentru alte instituții de importanță sistemică (*other systemically important institution* – O-SII) sau chiar al unor amortizoare pentru băncile de importanță sistemică la nivel mondial (*global systemically important bank* – G-SIB), pot fi un factor de descurajare, de exemplu.

La toate aceste aspecte se mai adaugă faptul că o parte din cadrul legislativ (de exemplu, legile privind insolvența), sistemele fiscale și regulamentele (de exemplu, privind protecția consumatorilor) care sprijină funcționarea sistemelor financiare este în continuare eterogenă în UE și în zona euro.

Deși supravegherea bancară europeană poate evidenția aceste obstacole, rolul său în definirea mediului este limitat. Consolidarea în sine trebuie lăsată în seama forțelor pieței, iar modificările aduse cadrului de reglementare, a legiuitorilor.

Supravegherea bancară europeană a contribuit, însă, la reducerea incertitudinilor legate de calitatea activelor băncilor, evaluarea calității activelor din 2014 fiind un prim pas în direcția atingerii acestui obiectiv. În plus, aceasta a stabilit ca prioritate soluționarea portofoliilor de credite neperformante ale băncilor. Supraveghetorii pot asigura, de asemenea, că procesele de supraveghere asociate fuziunilor sunt eficace. Din perspectiva reglementării, este important să se garanteze o implementare fidelă și consecventă a reformelor convenite, inclusiv Basel III, precum și să se adopte măsuri suplimentare în vederea finalizării uniunii bancare, mai ales a sistemului european de asigurare a depozitelor. Toate aceste elemente vor contribui la reducerea incertitudinilor.

1.1.4 Rezultate generale înregistrate de băncile semnificative în anul 2017

Deși 2016 a fost un an deosebit de dificil pentru băncile din zona euro, situația s-a îmbunătățit într-o oarecare măsură în 2017. În primele trei trimestre din 2016, profiturile din exploatare înainte de depreciere ale instituțiilor semnificative s-au redus drastic cu 10% față de primele trei trimestre ale anului anterior. În primele nouă luni ale anului 2017, acestea au consemnat o redresare (+2%). Combinată cu o scădere puternică a deprecierilor (-14,9% față de 2016, -35,2% față de 2015), această evoluție a condus la o îmbunătățire relativă a rentabilității financiare anualizate a instituțiilor semnificative, care s-a situat, în medie, la 7,0% față de 5,4% în 2016 și 5,7% în 2015.

Totuși, ameliorarea generală maschează diferențe considerabile între bănci. În jur de 12 bănci încă înregistrează pierderi, în timp ce un grup de peste 20 de bănci au obținut o rentabilitate financiară medie de circa 8% sau mai mult în ultimii trei ani. Cu toate acestea, faptul că multe bănci cotate la bursă încă tranzacționează la raporturi preț/valoare contabilă subunitare indică necesitatea unor noi îmbunătățiri pentru a veni în întâmpinarea așteptărilor investitorilor.

Ameliorarea consemnată de profiturile din exploatare înainte de depreciere a fost generată de o creștere a veniturilor nete din taxe și comisioane de 3,2% și a veniturilor nete din tranzacționare, care s-au majorat cu 62% față de primele trei trimestre ale anului 2016. În schimb, veniturile nete din dobânzi au continuat să se reducă și au fost cu 1,9% inferioare valorii consemnate în primele trei trimestre ale anului 2016, după scăderea cu 0,9% înregistrată deja comparativ cu primele trei trimestre din 2015.

Graficul 4

O rentabilitate financiară sporită în 2017 grație unor profituri operaționale mai mari și a unor deprecieri reduse

(Toate elementele sunt indicate ca procente din capital)

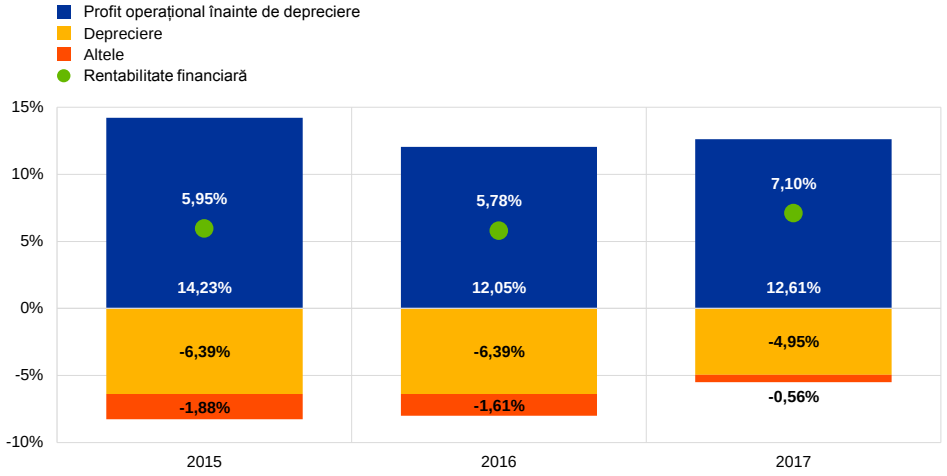

Sursa: Statistici privind supravegherea bancară ale BCE.
Notă: Datele pentru toți anii sunt prezentate ca cifre cumulate în al doilea trimestru, anualizate.

Scăderea înregistrată de veniturile nete din dobânzi în perioada cuprinsă între trimestrul III 2015 și trimestrul III 2016 a părut să fie determinată de un declin al marjelor, pe fondul creșterii volumului împrumuturilor cu 4,7%. În schimb, volumul împrumuturilor a scăzut cu 2,1% între trimestrul III 2016 și trimestrul III 2017, în special împrumuturile acordate instituțiilor financiare (împrumuturi acordate instituțiilor de credit -11,8%, împrumuturi acordate altor societăți financiare -7,3%). Trebuie menționat faptul că, în pofida acestei tendințe negative, aproximativ jumătate dintre instituțiile semnificative au reușit să își amelioreze veniturile nete din dobânzi.

Rezultatele pozitive înregistrate de bănci în primele trei trimestre ale anului 2017 au fost susținute de cheltuielile de exploatare mai reduse, care se află la cel mai scăzut nivel după 2015. Acestea s-au diminuat cu 2,3% în raport cu primele nouă luni ale anului 2016 (-1,6% comparativ cu primele nouă luni ale anului 2015), cel mai probabil datorită măsurilor de restructurare adoptate recent de mai multe bănci din zona euro.

1.2 Activitatea privind creditele neperformante

1.2.1 Situația la nivelul Europei

Nivelurile creditelor neperformante au scăzut din 2015, dar sunt încă nesustenabile

Creditele neperformante din bilanțurile instituțiilor semnificative s-au situat la aproximativ 760 de miliarde EUR în trimestrul III 2017, în scădere de la 1 000 de miliarde EUR la începutul anului 2015. Totuși, există părți din sectorul bancar în care creditele neperformante se mențin la niveluri mult prea ridicate. În mod evident, creditele neperformante reprezintă o problemă de proporții pentru sectorul bancar european, deoarece afectează bilanțurile băncilor, diminuează profiturile, deviază resursele de la utilizări mai productive și împiedică creditarea economiei de către bănci. Prin urmare, este necesar ca băncile să soluționeze problema creditelor neperformante. Activitatea privind creditele neperformante s-a numărat printre cele mai importante priorități în domeniul supravegherii ale Supravegherii bancare a BCE în 2017. Proiectul în curs este coordonat de un grup la nivel înalt privind creditele neperformante, care raportează direct Consiliului de supraveghere al BCE. Obiectivul principal al grupului este acela de a elabora o abordare eficientă și consecventă în materie de supraveghere cu privire la băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante.

BCE publică trimestrial statisticile privind supravegherea bancară[6], inclusiv date privind calitatea activelor pentru instituțiile semnificative. **Tabelul 1** prezintă scăderea consemnată de nivelurile creditelor neperformante între anii 2016 și 2017.

Tabelul 1

Credite neperformante și avansuri – valori și ponderi în funcție de perioada de referință

(miliarde EUR; procente)

Element	T3 2016	T4 2016	T1 2017	T2 2017	T3 2017
Credite și avansuri [1)]	14 170,1	14 248,1	14 675,1	14 516,8	14 728,4
Credite neperformante și avansuri	920,1	876,9	865,4	795,1	759,1
Ponderea creditelor neperformante	6,5%	6,2%	5,9%	5,5%	5,2%
Rata de acoperire a creditelor neperformante	45,8%	46,3%	46,6%	46,3%	45,9%

Sursa: BCE.
Notă: Instituții semnificative la cel mai înalt nivel de consolidare pentru care sunt disponibile raportarea comună privind adecvarea capitalului (COREP) și raportarea financiară (FINREP). Mai precis, în trimestrul II 2016 existau 124 de instituții semnificative, în trimestrul III 2016 existau 122, în trimestrul IV 2016 existau 121, iar în trimestrele I și II 2017 existau 118 și, respectiv, 114. Numărul de entități pe perioadă de referință reflectă schimbările care rezultă din modificările listei de instituții semnificative în urma evaluărilor Supravegherii bancare a BCE, care, în general, au loc anual, și a fuziunilor și achizițiilor.
1) Creditele și avansurile din tabelele referitoare la calitatea activelor sunt prezentate la valoarea contabilă brută. În conformitate cu FINREP: (i) expunerile deținute în vederea tranzacționării sunt excluse, (ii) soldurile de numerar la bănci centrale și alte depozite la vedere sunt incluse. În conformitate cu definiția ABE, creditele neperformante sunt credite și avansuri, altele decât cele deținute în vederea tranzacționării, care respectă unul dintre criteriile următoare sau ambele criterii: (a) sunt credite semnificative cu scadența depășită cu peste 90 de zile;(b) se consideră că, în lipsa executării garanției reale, este improbabil ca debitorul să își achite integral obligațiile din credite, indiferent de existența oricărei sume restante sau de numărul de zile de întârziere de plată. Rata de acoperire este reprezentată de raportul dintre deprecierile acumulate la credite și avansuri și stocul de credite neperformante.

6 Statistici privind supravegherea bancară: statisticile se bazează pe informațiile colectate în temeiul Standardelor tehnice de punere în aplicare privind raportarea în scopuri de supraveghere prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 al Comisiei Europene și în Regulamentul BCE privind raportarea de informații financiare în materie de supraveghere (BCE/2015/13).

Ratele creditelor neperformante variază considerabil la nivelul zonei euro

Analizând zona euro, rata creditelor neperformante continuă să difere semnificativ de la o țară la alta, după cum se arată în **Figura 2**. În trimestrul II 2017, instituțiile semnificative din Grecia și Cipru au deținut cele mai ridicate rate ale creditelor neperformante (mediile ponderate la nivel de țară situându-se la 46,6% și, respectiv, 34,0%). Cu 18,1%, instituțiile semnificative din Portugalia au înregistrat a treia cea mai ridicată rată a creditelor neperformante. Analizând tendința, rata creditelor neperformante a scăzut semnificativ de la an la an în cazul instituțiilor semnificative din Cipru (-6,3 puncte procentuale), Irlanda (-5,6 puncte procentuale), Italia (-4,4 puncte procentuale) și Slovenia (-3,2 puncte procentuale). În trimestrul III 2017, stocul de credite neperformante al instituțiilor semnificative din Italia s-a situat la 196 de miliarde EUR, fiind urmat de cel din Franța (138 de miliarde EUR), din Spania (112 miliarde EUR) și din Grecia (106 miliarde EUR).

Figura 2

Credite neperformante și avansuri[1] – rate în funcție de țară, perioada de referință T2 2017

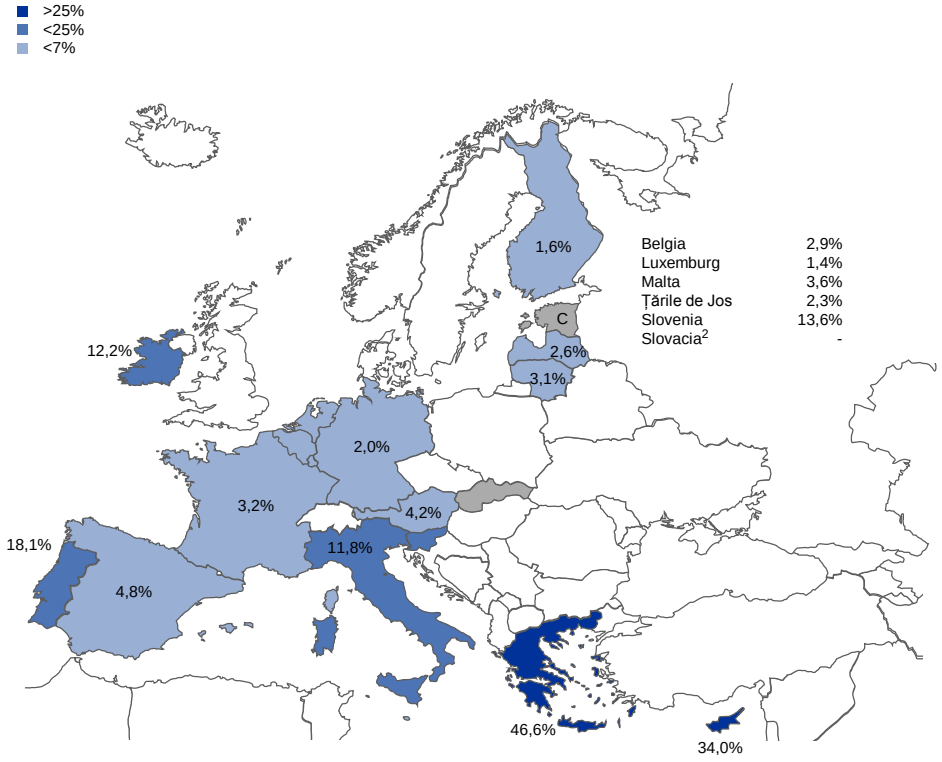

Sursa: BCE.
Notă: Instituții semnificative la cel mai înalt nivel de consolidare pentru care sunt disponibile raportarea comună (COREP) și raportarea financiară (FINREP).
C: valoarea nu este inclusă din motive de confidențialitate.
1) Creditele și avansurile din tabelele referitoare la calitatea activelor sunt prezentate la valoarea contabilă brută. În conformitate cu FINREP: (i) expunerile deținute în vederea tranzacționării sunt excluse, (ii) soldurile de numerar la bănci centrale și alte depozite la vedere sunt incluse.
2) Nu există instituții semnificative la cel mai înalt nivel de consolidare în Slovacia.
Unele raportări financiare (FINREP) nu conțin transferuri de credite neperformante care sunt în curs și a căror finalizare este estimată în scurt timp.

1.2.2 Nevoia unei strategii cuprinzătoare pentru soluționarea problemei creditelor neperformante

Nevoia unei strategii a fost identificată în trei domenii principale: (i) măsuri de supraveghere, (ii) reforme juridice și judiciare și (iii) piețe secundare pentru creditele neperformante

Supravegherea bancară a BCE a evidențiat, într-o etapă timpurie, necesitatea unui efort comun al tuturor părților interesate în vederea soluționării creditelor neperformante. Aceasta a reprezentat, de asemenea, una dintre principalele constatări ale raportului BCE privind inventarul practicilor naționale referitoare la creditele neperformante; cea mai recentă versiune a acestuia a fost publicată în iunie 2017 (Secțiunea 1.2.3.1). Raportul menționat a făcut referire la nevoia unei strategii europene cuprinzătoare în trei domenii-cheie: (i) măsurile de supraveghere, (ii) reformele juridice și judiciare și (iii) nevoia de a dezvolta piețe secundare pentru activele problematice.

Figura 3

O strategie cuprinzătoare de soluționare a creditelor neperformante necesită luarea de măsuri de către toate părțile interesate, inclusiv UE și autoritățile publice naționale

În ceea ce privește măsurile de supraveghere, Supravegherea bancară a BCE a implementat un cadru de supraveghere cuprinzător pentru creditele neperformante, care include:

- publicarea de orientări pentru toate instituțiile semnificative, detaliind așteptările în materie de supraveghere în legătură cu gestionarea și reducerea volumului de credite neperformante;
- definirea unor așteptări cantitative în materie de supraveghere în vederea stimulării unor practici oportune de provizionare în viitor;
- desfășurarea de inspecții la fața locului periodice, axate pe creditele neperformante;
- colectarea de date relevante suplimentare de la băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante.

În urma concluziilor adoptate de Consiliul ECOFIN la 11 iulie 2017 privind un plan de acțiune pentru soluționarea creditelor neperformante din Europa, Supravegherea bancară a BCE sprijină, de asemenea, Autoritatea bancară europeană (ABE) în ceea ce privește publicarea unor ghiduri generale privind gestionarea creditelor neperformante, care să fie consecvente pentru toate băncile din UE. În plus, Supravegherea bancară a BCE interacționează cu ABE în ceea ce privește promovarea optimizării standardelor de subscriere pentru creditele noi.

În termeni mai generali, Supravegherea bancară a BCE a contribuit activ la numeroase alte inițiative privind creditele neperformante în cele trei domenii menționate mai sus, inclusiv în cele care fac parte din planul de acțiune al UE (astfel cum a fost convenit de Consiliul UE în iulie 2017), colaborând îndeaproape cu părțile interesate responsabile de inițiativele respective.

1.2.3 Elemente-cheie ale abordării în materie de supraveghere referitoare la creditele neperformante

1.2.3.1 Inventarul practicilor naționale

A fost efectuată o analiză a practicilor de supraveghere și reglementare actuale, precum și a obstacolelor privind eliminarea creditelor neperformante

În luna iunie 2017, BCE a publicat cel mai recent inventar al practicilor naționale de supraveghere și al cadrelor juridice referitoare la creditele neperformante. Acest raport prezintă analizele practicilor din toate cele 19 țări ale zonei euro, existente în luna decembrie 2016.[7] Pe lângă stabilirea celor mai bune practici de supraveghere, scopul acestuia a fost acela de a identifica (i) practicile actuale de reglementare și supraveghere și (ii) obstacolele legate de eliminarea creditelor neperformante. Acest inventar actualizat și extins se bazează pe un inventar anterior al practicilor naționale de supraveghere și al cadrelor juridice legate de creditele neperformante. Inventarul menționat a acoperit opt țări din zona euro (Cipru, Grecia, Irlanda, Italia, Portugalia, Slovenia, Spania și Germania) și a fost publicat în luna septembrie 2016. Inventarul s-a axat pe identificarea celor mai bune practici în jurisdicțiile cu volume relativ ridicate de credite neperformante sau cu o problemă „sectorială” legată de creditele neperformante, precum și a cadrelor existente pentru gestionarea creditelor neperformante.[8]

Una dintre concluziile principale: toate părțile interesate trebuie să fie pregătite pentru a gestiona aspectele juridice într-un mod oportun și eficient

Inventarul din 2017 arată că, la nivelul zonei euro, au fost înregistrate unele progrese în ceea ce privește soluționarea problemei creditelor neperformante din perspectiva supravegherii. Inventarul, combinat cu experiența jurisdicțiilor cu niveluri ridicate de credite neperformante, evidențiază o lecție-cheie: este necesar ca toate părțile interesate să fie proactive și pregătite înainte ca nivelurile creditelor neperformante să devină prea înalte. Multe țări cu niveluri scăzute de credite neperformante nu și-au modificat cadrele juridice relevante de la începutul crizei. Pe ansamblu,

[7] A se vedea BCE, Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs, iunie 2017.

[8] A se vedea BCE, Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs, septembrie 2016.

acestea ar trebui să fie mai bine pregătite pentru a gestiona în mod oportun și eficace aspectele juridice care ar putea decurge dintr-o potențială creștere a nivelurilor de credite neperformante în viitor. Aceasta înseamnă, de exemplu, accelerarea mecanismelor extrajudiciare (de exemplu, în executarea garanțiilor sau procesarea cererilor de insolvență a firmelor și a gospodăriilor populației).

În ceea ce privește regimul și practicile de supraveghere pentru soluționarea creditelor neperformante, inventarul ilustrează faptul că instrumente precum inspecțiile la fața locului axate în mod specific pe gestionarea arieratelor și a creditelor neperformante dețin un rol decisiv în detectarea problemelor emergente într-o etapă timpurie. În această privință, Liniile directoare ale BCE privind creditele neperformante adresate băncilor, care se aplică tuturor instituțiilor semnificative, reprezintă un element important al evaluării viitoare în scopul supravegherii (Secțiunea 1.1.2).

În ceea ce privește instituțiile mai puțin semnificative, țările din zona euro nu deținеau, în general, orientări specifice privind creditele neperformante la momentul publicării inventarului practicilor naționale. Totuși, o serie de ANC au indicat că analizează posibilitatea aplicării liniilor directoare ale BCE privind creditele neperformante și în cazul instituțiilor mai puțin semnificative. În plus, în concluziile sale din iulie 2017, Consiliul UE a solicitat ABE să emită, până în vara anului 2018, ghiduri generale privind gestionarea creditelor neperformante, în concordanță cu liniile directoare menționate mai sus, cu un domeniu de aplicare extins, care să se aplice tuturor băncilor din întreaga UE.

În ceea ce privește cadrele juridice, inventarul arată că acestea s-au îmbunătățit (cu unele excepții) numai gradual în țările cu stocuri ridicate de credite neperformante, după primul inventar. În orice caz, este prea devreme să se evalueze eficacitatea acestor modificări. În ceea ce privește sistemele judiciare (inclusiv recrutarea de experți în materie de insolvență), modificările nu țin pasul cu evoluțiile legislative.

Referitor la cadrele de informații pentru creditele neperformante, inventarul arată că majoritatea țărilor din zona euro dispun de registre centrale ale creditelor, gestionate, de regulă, de băncile centrale naționale. Aceste registre sunt, în general, considerate un instrument de supraveghere valoros pentru analizele la fața locului și la distanță, precum și pentru partajarea informațiilor între bănci.

1.2.3.2 Liniile directoare privind creditele neperformante și măsurile ulterioare conexe

Publicarea liniilor directoare privind creditele neperformante adresate băncilor a reprezentat o etapă importantă în soluționarea problemei creditelor neperformante la nivelul zonei euro

Supravegherea bancară a BCE a publicat, în luna martie 2017, linii directoare calitative adresate băncilor privind modalitatea de gestionare a creditelor neperformante[9] (denumite în continuare „liniile directoare privind creditele neperformante”). Publicarea a fost precedată de o consultare publică care s-a desfășurat în perioada 12 septembrie 2016-15 noiembrie 2016. O audiere publică a

[9] BCE, Linii directoare privind creditele neperformante adresate băncilor, martie 2017.

avut loc la 7 noiembrie 2016. Peste 700 de observații individuale au fost primite și evaluate pe durata consultării. Elaborarea liniilor directoare privind creditele neperformante a reprezentat o etapă importantă în direcția unei reduceri semnificative a nivelului creditelor neperformante în zona euro.

Obiectivul și conținutul liniilor directoare privind creditele neperformante

Liniile directoare privind creditele neperformante prezintă așteptările în materie de supraveghere pentru fiecare etapă din ciclul de viață al gestionării creditelor neperformante

Mesajul de politică esențial al liniilor directoare privind creditele neperformante se referă la faptul că băncile vizate ar trebui să soluționeze cu prioritate și într-un mod cuprinzător nivelurile ridicate de credite neperformante , axându-se pe guvernanța lor internă și stabilind planuri operaționale și ținte cantitative proprii. Toate cele trei elemente vor fi verificate atent de ECS relevante. Abordarea bazată pe atitudinea de expectativă pe care am observat-o adesea în trecut nu poate continua. Țintele proprii ale băncilor trebuie integrate în mod adecvat în scheme de stimulare pentru cadrele de conducere și trebuie monitorizate îndeaproape de organele lor de conducere.

Liniile directoare privind creditele neperformante constituie un document practic care stabilește așteptările în materie de supraveghere referitoare la toate domeniile relevante pe care o bancă ar trebui să le abordeze în cadrul soluționării creditelor neperformante. Acesta se bazează pe definiția comună a ABE privind expunerile neperformante[10]. Totuși, documentul acoperă, de asemenea, aspecte ale activelor executate silit și ale expunerilor performante cu un grad ridicat de risc de transformare în expuneri neperformante, inclusiv expuneri ținute sub observație și expuneri cu perioadă de grație (*forborne*) performante.

Liniile directoare privind creditele neperformante au fost elaborate pe baza celor mai bune practici existente în mai multe țări din zona euro. Structura acestora urmează ciclul de viață al gestionării creditelor neperformante, prezentând așteptările în materie de supraveghere conexe referitoare la strategiile privind creditele neperformante, guvernanța creditelor neperformante și operațiunile aferente acestora, tratamentele asociate restructurării datorate dificultăților financiare, recunoașterea creditelor neperformante, provizionarea și anularea creditelor neperformante și evaluarea garanțiilor.

Activități de monitorizare a strategiilor privind creditele neperformante și activele executate silit

Băncile cu rate ridicate de credite neperformante au transmis BCE, în vederea evaluării, strategiile și planurile lor operaționale de reducere a volumului de credite neperformante

În urma publicării liniilor directoare privind creditele neperformante, instituțiilor semnificative cu rate ridicate de credite neperformante li s-a solicitat să transmită Supravegherii bancare a BCE strategiile și planurile lor operaționale de reducere a volumului de credite neperformante. Pentru a asigura informații comparabile și

[10] A se vedea Anexa V la Regulamentul de punere în aplicare (CE) nr. 680/2014 al Comisiei.

condiții de concurență echitabile, a fost elaborat un model specific destinat completării de către bănci. Pe baza modelului respectiv, băncile au trebuit să demonstreze, la nivel de portofoliu, în ce mod și pe ce durată au planificat să își reducă volumul de credite neperformante și active executate silit.

În perioada martie-iunie 2017, băncile au transmis strategiile, iar Supravegherea bancară a BCE le-a evaluat în raport cu așteptările sale în materie de supraveghere. Evaluarea, care a vizat fiecare bancă, a fost efectuată de ECS cu sprijinul unei echipe orizontale privind creditele neperformante. Pe parcursul procesului, ECS s-au întâlnit cu băncile de care se ocupă pentru a discuta strategiile.

Deși strategiile, planurile operaționale și țintele cantitative privind creditele neperformante țin de responsabilitatea fiecărei bănci individuale, Supravegherea bancară a BCE se așteaptă ca acestea să fie ambițioase și credibile pentru a asigura o reducere, atât oportună, cât și suficientă, a volumului de credite neperformante și de active executate silit.

Evaluarea strategiilor privind creditele neperformante

Strategiile trebuie să fie ambițioase și credibile și să sprijine cadrele de guvernanță care corespund scopului avut în vedere

În conformitate cu liniile directoare privind creditele neperformante, cadrul de guvernanță al unei bănci ar trebui să asigure faptul că strategia privind creditele neperformante poate fi aplicată fără sincope. În acest context, ECS evaluează strategiile fiecărei bănci, axându-se pe trei componente principale: (i) nivelul de ambiție; (ii) credibilitatea strategiei și (iii) aspecte care țin de guvernanță.

Nivelul de ambiție este măsurat prin reducerea brută și netă a volumului de expuneri neperformante și active executate silit, estimată a fi realizată de o bancă în cadrul unui orizont de trei ani. Un „nivel adecvat de ambiție” este definit pentru fiecare bancă în parte. Acesta ține seama de o serie de elemente, cum ar fi situația financiară a băncii, profilul de risc al acesteia, caracteristicile portofoliului său de credite neperformante și mediul macroeconomic. Supravegherea bancară a BCE a derulat atât analize la nivel de țară, cât și analize comparative *inter pares* ale nivelurilor de ambiție proiectate de băncile cu rate ridicate ale creditelor neperformante.

În evaluarea credibilității strategiilor băncilor, Supravegherea bancară a BCE utilizează o gamă largă de analize pentru a determina dacă nivelurile lor de ambiție proiectate corespund potențialului băncilor de a le atinge. Indicatorii relevanți includ: capacitatea capitalului, acoperirea prin constituirea de provizioane și tendințele, importanța strategiilor „bazate pe active”, analiza vechimii, ipotezele privind intrările și ieșirile aferente portofoliului de active neperformante, recuperările de numerar și resursele destinate susținerii acestora, calendarele și diversificarea opțiunilor strategice.

Ce reprezintă o strategie ambițioasă și credibilă privind creditele neperformante?

- Monitorizare și asumare de către organele de conducere.
- Ținte clare și neechivoce de reducere, identificate într-o manieră ascendentă de către bancă cu privire la segmente suficient de granulare.
- O analiză amănunțită a impactului asupra capitalului, activelor ponderate în funcție de risc și provizionării, exercitat de elemente individuale ale strategiei de reducere, cu un raționament detaliat care să sprijine realizarea strategiei și atingerea țintelor.
- Diversificare la nivelul unei game ample de opțiuni strategice, fiind vizate în special vechimi mai mari de o scadență depășită cu doi ani.
- O guvernanță strategică solidă, inclusiv stimulente bine definite pentru personalul de nivel superior și pe plan operațional, în vederea atingerii cu eficacitate a țintelor de reducere a volumului de credite neperformante în toate etapele lanțului de soluționare a creditelor neperformante.
- Capacități și cadre operaționale interne robuste în vederea asigurării reducerii efective a volumului de credite neperformante, inclusiv abilitatea de a colabora cu debitorii din timp pentru a reduce nivelul expunerilor care devin neperformante.
- Dacă se aplică unei bănci, o axare puternică pe vânzarea oportună a activelor executate silit sau pe creșterea provizionării, în cazul în care nu au loc vânzări pe termen scurt.
- Un plan operațional detaliat, în care sunt stabilite rezultatele-cheie, reperele principale, măsurile și calendarul necesare pentru aplicarea cu succes a strategiei.
- O axare puternică pe o restructurare datorată dificultăților financiare solidă, mai exact prin identificarea debitorilor sustenabili și furnizarea de opțiuni de restructurare viabile pentru a asigura revenirea creditelor lor la niveluri performante.
- Un set de instrumente bine dezvoltat destinat restructurării datorate dificultăților financiare, care să fie monitorizat din punct de vedere al eficacității la nivel granular.
- Un cadru de monitorizare granulară pentru punerea în aplicare a strategiei, care să permită identificarea factorilor determinanți ai performanței scăzute/supraperformanței.

Evaluarea guvernanței se axează pe o gamă largă de domenii, printre care: (i) procesele de autoevaluare ale băncilor; (ii) nivelul de supraveghere și

monitorizare a planului strategic de către organul de conducere; (iii) schemele de stimulente instituite pentru promovarea executării strategiei; (iv) modalitățile în care strategia este integrată în operațiunile zilnice; (v) nivelul de resurse (atât interne, cât și externe) alocate de bancă în scopul eliminării creditelor; și (vi) strategiile care stau la baza planurilor operaționale.

1.2.3.3 Așteptările cantitative în materie de supraveghere cu privire la provizionarea oportună

Proiectul de anexă la liniile directoare privind creditele neperformante prezintă așteptările în materie de supraveghere referitoare la nivelurile și calendarul provizionării prudențiale și va fi aplicat pentru fiecare bancă în parte

În conformitate cu mandatul său, BCE trebuie să aplice o abordare prospectivă pentru abordarea proactivă a riscurilor. De la publicarea liniilor directoare privind creditele neperformante și pe baza învățămintelor desprinse din experiența anterioară, Supravegherea bancară a BCE a continuat să dezvolte măsuri suplimentare pentru soluționarea creditelor neperformante. La data de 4 octombrie 2017, aceasta a publicat un proiect de anexă la liniile directoare privind creditele neperformante în scopul consultării. Această anexă vizează stimularea unor practici de provizionare mai oportune pentru noile credite neperformante, în vederea evitării acumulării de credite neperformante în viitor. Pe parcursul consultării publice, care s-a încheiat la 8 decembrie 2017, Supravegherea bancară a BCE a primit 458 de observații individuale din partea a 36 de contrapartide. Acesta reprezintă un feedback valoros, care a fost evaluat cu atenție la finalizarea documentului.

Așteptările în materie de supraveghere vor îmbunătăți convergența la nivelul supravegherii și vor asigura condiții de concurență echitabile. În mod evident, așteptările fac obiectul unei evaluări de la caz la caz. În acest context, așteptarea generală în materie de supraveghere prezentată în anexă constă în asigurarea, în cazul creditelor negarantate, a unei acoperiri de 100% în termen de doi ani după ce creditul a fost clasificat drept neperformant. În cazul creditelor garantate, termenul corespunzător este de șapte ani. Pentru a evita efectele de deteriorare abruptă, este important să se stabilească o traiectorie graduală corespunzătoare în direcția îndeplinirii așteptărilor respective în materie de supraveghere, începând din momentul clasificării expunerilor neperformante.

Nivelul de provizioane prudențiale este evaluat în contextul dialogului obișnuit în materie de supraveghere. Ca punct de pornire, autoritatea de supraveghere determină dacă ajustările contabile ale unei bănci acoperă în mod adecvat pierderile estimate din riscul de credit ale acesteia. Ajustările contabile sunt ulterior comparate cu așteptările în materie de supraveghere stabilite în anexă.

Mai exact, în cadrul dialogului în materie de supraveghere, BCE va discuta cu băncile orice divergențe față de așteptările referitoare la provizionarea prudențială. Ulterior, BCE va analiza deviațiile în cazul fiecărei bănci și va decide, după o evaluare atentă care ar putea include analize foarte aprofundate, examinări la fața locului sau ambele, dacă este necesară o măsură de supraveghere specifică pentru fiecare bancă. Nu există automatisme în cadrul acestui proces. Spre deosebire de normele din Pilonul 1, aceste așteptări în materie de supraveghere nu reprezintă cerințe obligatorii care să declanșeze măsuri automate.

1.2.3.4 Inspecțiile la fața locului cu privire la creditele neperformante

Pe parcursul anului 2017, au fost finalizate 57 de inspecții privind riscul de credit, dintre care șase au fost conduse de BCE și 51 de ANC. Gestionarea și evaluarea creditelor neperformante a constituit una dintre principalele teme în cadrul acestor inspecții, fiind abordate în 54 dintre cele 57 de rapoarte de inspecție la fața locului. În acest context, aspectele principale ale activității au constat în evaluarea strategiilor, politicilor și procedurilor privind creditele neperformante (54 de rapoarte) și o evaluare a impactului cantitativ (37 de rapoarte).

Strategiile, politicile și procedurile privind creditele neperformante

Utilizând liniile directoare privind creditele neperformante drept criteriu de referință, cele mai importante deficiențe la nivelul strategiilor, politicilor și procedurilor privind creditele neperformante au fost identificate după cum urmează.

În pofida îmbunătățirii guvernanței creditelor neperformante, deficiențele la nivelul recunoașterii acestora constituie în continuare un aspect îngrijorător, în special cu privire la creditele neperformante cu perioadă de grație

Strategia și guvernanța creditelor neperformante: în acest domeniu, a fost observată o tendință în favoarea unei gestionări mai active a creditelor neperformante. Aceasta se datorează cu precădere încercărilor băncilor de a se ridica la nivelul așteptărilor în materie de supraveghere stabilite în liniile directoare privind creditele neperformante. Totuși, majoritatea rapoartelor de inspecție la fața locului subliniază faptul că informațiile furnizate organelor de conducere ale băncilor nu sunt încă suficient de granulare. Această situație afectează, de exemplu, riscurile legate de avertizarea timpurie și riscurile cu care s-au confruntat diferite entități ale grupului bancar sau care decurg din aplicarea anumitor modele de restructurare.

În cazul creditelor neperformante existente, constatările privesc gradul de adecvare a provizioanelor pentru pierderi din credite și utilizarea unor marje suficiente de ajustare a valorii garanțiilor și a unor termene de actualizare

Restructurare datorată dificultăților financiare generate de creditele neperformante: s-a constatat că majoritatea băncilor nu dispun de politici eficiente de restructurare datorată dificultăților financiare, fie la punctul de intrare, fie la punctul de ieșire din statutul de restructurare. La intrare, criteriul unei restructurări viabile contra unei restructurări problematice nu este definit cu exactitate și anumite măsuri de restructurare datorată dificultăților financiare menționate în liniile directoare privind creditele neperformante nu sunt recunoscute ca atare (de exemplu, acordarea unor facilități suplimentare, solicitarea unor titluri de valoare/garanții suplimentare). În același timp, măsurile clasice de restructurare (reducerea ratei dobânzii, extinderea scadenței) nu conduc, de regulă, la un statut legat de creditele neperformante în cadrul raportării referitoare la clienții care se confruntă cu dificultăți financiare. Normele destinate identificării dificultăților financiare sunt în continuare foarte eterogene și prea restrictive, în principal din cauza insuficienței datelor. Criteriile de ieșire din statutul de restructurare, în special în ceea ce privește restructurarea datorată dificultăților financiare în perioada de probă, nu sunt suficient monitorizate.

Recunoașterea/clasificarea creditelor neperformante: majoritatea constatărilor au vizat: (i) criterii insuficiente pentru „probabilitatea de neachitare integrală”, referitoare, în special, la sectoare specifice (transportul maritim, proprietăți imobiliare comerciale, petrol și gaze) sau tehnici de finanțare (finanțare prin îndatorare) și

(ii) luarea în considerare în mod necorespunzător numai a criteriilor de siguranță menționate explicit în CRR.

Provizionarea creditelor neperformante și evaluarea garanțiilor: deși procesele de provizionare sunt susținute tot mai mult de instrumente informatice și politici mai exacte, principalele domenii care necesită în continuare îmbunătățiri sunt evaluările nerealiste ale garanțiilor (uneori indexate în sens ascendent, în loc să fie reevaluate), marje de ajustare a valorii garanțiilor și termene de recuperare extrem de optimiste. În plus, anumite bănci dispun în continuare de practici neadecvate în ceea ce privește tratamentul dobânzilor acumulate, dar încă neachitate.

Integritatea datelor privind creditele neperformante: numeroasele constatări în acest domeniu includ lipsa unor procese de agregare a datelor referitoare la riscuri, pentru datele relevante în scopul detectării dificultăților financiare (de exemplu, date care provin din declarațiile de venit, profitul înainte de dobânzi, impozit și amortizare, rata de acoperire a serviciului datoriei). În plus, parametrii-cheie (de exemplu, marjele de ajustare a valorii garanțiilor, perioadele de actualizare, ratele de însănătoșire) sunt adesea estimați eronat în mod semnificativ și, în multe cazuri, criteriile privind scoaterea în afara bilanțului (de exemplu, exprimate ca perioadă în stare de nerambursare) nu sunt clar definite.

Evaluarea cantitativă

În urma inspecțiilor, au fost solicitate ajustări cantitative semnificative, în mare parte pentru a acoperi deficiențele la nivelul provizioanelor

Pe lângă evaluarea obișnuită a politicilor și procedurilor, echipele de inspecție la fața locului au revizuit eșantioane ample de dosare de credit. În acest context, au fost utilizate uneori tehnici statistice în scopul evaluării unor părți din portofoliul de credite pentru a verifica dacă nivelul de provizioane respecta în suficientă măsură cerințele prudențiale (articolul 24 din CRR și articolul 74 din CRD IV transpuse în legislația națională) și standardele internaționale de contabilitate (în special IAS 39 și IAS 8) Deși majoritatea acestor revizuiri au avut drept rezultat fie modificări nesemnificative, fie ajustări suportabile în ansamblu, unele dintre inspecțiile la fața locului au identificat cazuri de deficiențe cantitative foarte semnificative care au declanșat măsuri de supraveghere individuale.

1.2.3.5 Colectarea de date trimestriale de către BCE cu privire la băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante

În cazul instituțiilor semnificative cu expuneri importante de credite neperformante a fost introdusă o colectare suplimentară de date trimestriale

În luna septembrie 2016, Consiliul de supraveghere al BCE a aprobat lansarea unui exercițiu de colectare trimestrială de date privind creditele neperformante în cazul instituțiilor semnificative cu expuneri importante de credite neperformante („bănci cu niveluri ridicate de credite neperformante”).[11] Obiectivul este acela de a suplimenta informațiile colectate de supraveghetori în temeiul cadrului armonizat de raportare

[11] Conform liniilor directoare privind creditele neperformante, Supravegherea bancară a BCE definește băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante drept „bănci cu un nivel de credite neperformante care este considerabil mai ridicat decât nivelul mediu din UE”.

(Standardul tehnic de punere în aplicare privind raportarea în scopuri de supraveghere, elaborat de ABE) cu date adiționale și mai granulare. Aceste date sunt necesare pentru monitorizarea eficientă a riscurilor asociate creditelor neperformante ale băncilor cu niveluri ridicate de credite neperformante.

Modelele de raportare ale BCE, utilizate pe parcursul ciclului de raportare din 2017[12], completează modelele FINREP existente pentru expunerile neperformante și expunerile cu perioadă de grație (*forborne*). Acestea includ, printre altele, o defalcare a stocului de credite neperformante în funcție de vechime, precum și informații privind garanțiile (cuprinzând, de asemenea, activele executate silit), fluxurile de intrare și de ieșire de credite neperformante și date referitoare la restructurare/restructurarea datorată dificultăților financiare.

Datele colectate trimestrial sunt analizate comparativ și incluse de echipele comune de supraveghere în evaluarea strategiilor, procedurilor și organizării băncilor din perspectiva gestionării creditelor neperformante. Exemplul de mai jos arată expunerile neperformante cu privire la care au fost demarate proceduri judiciare, ca procent din eșantionul de bănci cu niveluri ridicate de credite neperformante care au raportat la sfârșitul lunii iunie 2017.

Graficul 5

Procentul de credite neperformante pentru care au fost demarate proceduri judiciare; defalcare în funcție de anii de vechime

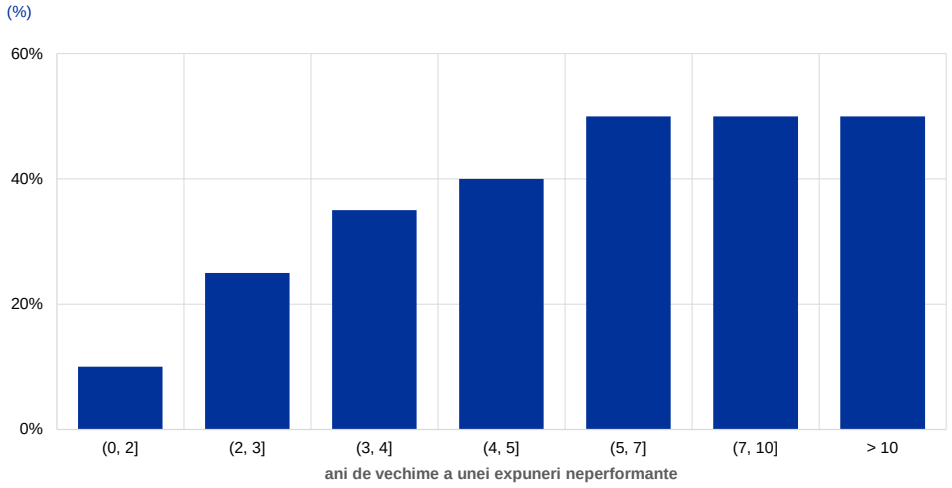

Sursa: BCE.
Notă: Pe baza unui eșantion de bănci cu niveluri ridicate de credite neperformante, care acoperă aproximativ 50% din volumul total de credite neperformante ale instituțiilor semnificative. Date rotunjite.

[12] Raportare trimestrială de la 31 decembrie 2016 la 31 decembrie 2017.

Băncile care participă la acest exercițiu de colectare de date au fost informate cu privire la cerințele relevante prin scrisorile referitoare la SREP care le-au fost adresate.[13]

Pe baza experienței dobândite pe parcursul ciclului de raportare 2017, BCE a modificat și a optimizat setul de modele utilizat pentru colectarea de date trimestriale și a furnizat instituțiilor raportoare o versiune revizuită a cerințelor, care se vor aplica de la 31 martie 2018.

BCE și ABE analizează în prezent posibilitatea includerii modelelor respective privind creditele neperformante în cadrul de raportare armonizat.

1.2.4 Perspectiva și etapele următoare

Una dintre prioritățile de supraveghere esențiale constante ale Supravegherii bancare a BCE constă în continuarea eforturilor de soluționare a problemei creditelor neperformante din cadrul instituțiilor semnificative. ECS își vor continua interacțiunea strânsă cu băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante, axându-se îndeosebi pe strategiile acestora de soluționare a creditelor neperformante. Se așteaptă ca aceste strategii să fie atent monitorizate și actualizate cel puțin anual.

Anexa finală la liniile directoare privind creditele neperformante a fost publicată la 15 martie 2018. Totuși, întrucât anexa se axează pe noile credite neperformante, orice activități ulterioare conexe derulate cu instituțiile semnificative vor demara numai treptat, pe parcursul timpului.

Dat fiind faptul că se solicită multor părți interesate să ia măsuri cu privire la problema creditelor neperformante, Supravegherea bancară a BCE va continua să colaboreze îndeaproape cu alte părți interesate europene și naționale în vederea soluționării aspectelor rămase în contextul creditelor neperformante, astfel cum a indicat în raportul său de inventariere publicat în iunie 2017.

[13] Temeiul juridic pentru colectarea datelor trimestriale privind creditele neperformante de la băncile cu niveluri ridicate de credite neperformante este reprezentat de articolul 10 din Regulamentul privind MUS și articolul 141 din Regulamentul-cadru privind MUS. Într-adevăr, BCE poate solicita instituțiilor de credit cu sediul în statele membre participante să furnizeze toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale de supraveghere prudențială, inclusiv informații care să fie transmise la intervale regulate și în formate specificate în scopul supravegherii. BCE a recurs la competențele respective în limitele principiului armonizării maxime vizat de standardele tehnice de punere în aplicare ale ABE. Această abordare permite BCE flexibilitatea de care are nevoie pentru a obține date din partea băncilor în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale de supraveghere și a ajustării/actualizării periodice a cerințelor privind datele, atât timp cât datele respective nu sunt colectate în temeiul standardelor tehnice de punere în aplicare ale ABE.

1.3 Activități privind analizele tematice

1.3.1 Modelele de afaceri și factorii determinanți ai profitabilității

În anul 2016, supravegherea bancară europeană a lansat o analiză tematică pentru a evalua în profunzime modelele de afaceri și factorii determinanți ai profitabilității pentru majoritatea instituțiilor semnificative. Această analiză tematică va fi încheiată în anul 2018.

Evaluarea modelelor de afaceri și a factorilor determinanți ai profitabilității băncilor reprezintă una dintre principalele priorități ale supravegherii bancare europene. Băncile profitabile pot genera capital în mod organic și, implicit, pot constitui amortizoare corespunzătoare, menținând totodată un apetit rezonabil pentru risc și acordând credite economiei reale. Băncile care depun eforturi pentru a atinge o profitabilitate sustenabilă, pe de altă parte, pot devia în activități mai riscante.

Profitabilitatea a făcut obiectul presiunilor din diferite surse

În contextul actual, profitabilitatea băncilor din zona euro face obiectul presiunii exercitate de ratele scăzute ale dobânzilor și de fluxurile de depreciere în continuare ridicate în unele țări și sectoare. În plus, aceasta este afectată și de factori structurali, precum capacitatea de producție excedentară de pe unele piețe, concurența din partea societăților nefinanciare, cererea crescândă de servicii digitale din partea clienților, precum și nevoia de adaptare la noile cerințe de reglementare.

Primul an al analizei tematice a reprezentat o etapă pregătitoare: au fost elaborate instrumentele și au fost concepute liniile directoare pentru ECS

Analiza tematică abordează factorii determinanți ai profitabilității băncilor atât la nivelul firmelor, cât și la cel al modelelor de afaceri. Astfel, aceasta urmărește mai multe obiective. Pe lângă evaluarea capacității băncilor de a atenua deficiențele modelelor lor de afaceri, analiza examinează modul în care profitabilitatea scăzută influențează comportamentul băncilor. De asemenea, analiza tematică va îmbogăți analiza orizontală, în special prin punerea în comun a informațiilor obținute de ESC și armonizarea monitorizării acestora la nivelul băncilor. În cursul primului an al analizei tematice, au fost elaborate instrumentele analitice necesare și liniile directoare cuprinzătoare destinate a sprijini ECS în cadrul analizelor lor.

În trimestrul I 2017, BCE a colectat date referitoare la rezultatele prognozate ale băncilor privind profitul și pierderea, precum și ipotezele care stau la baza acestora. La nivel agregat, pe parcursul următorilor doi ani, băncile așteaptă o îmbunătățire progresivă a profitabilității lor, pe seama dinamicii solide a creditelor și a deprecierilor mai reduse, marjele nete de dobândă fiind în continuare afectate de presiuni.

În al doilea an al analizei tematice, ECS au examinat modelele de afaceri ale băncilor lor și factorii determinanți ai profitabilității acestora

În trimestrul II și trimestrul III 2017, analiza tematică s-a axat pe analizele specifice băncilor, care au fost efectuate de ECS. Echipele au interacționat direct cu băncile în vederea examinării tuturor aspectelor modelelor lor de afaceri și ale factorilor determinanți ai profitabilității acestora. Aspectele examinate au inclus de la capacitățile de bază ale băncilor de a genera venituri la abilitatea acestora de a înțelege și a-și coordona activitățile și de a pune în aplicare strategiile alese.

Constatările ECS sunt combinate cu rezultatele analitice ale DG Supraveghere Microprudențială IV din cadrul BCE, bazate pe surse de date interne și externe. Este

inclusă aici o analiză amănunțită a celor mai profitabile bănci pentru a înțelege factorii determinanți ai performanței acestora și a asigura sustenabilitatea factorilor respectivi. Strategiile băncilor de soluționare a profitabilității scăzute variază semnificativ, incluzând strategii de creștere pentru a spori veniturile nete din dobânzi, extinderea activităților legate de taxe și comisioane, reducerea costurilor și digitalizarea.

Deficiențele la nivelul organizării interne a instituțiilor în vederea orientării către profitabilitate, precum și aspectele legate de planurile de afaceri, cum ar fi asumarea unor riscuri excesive, au fost aduse în atenția băncilor ca parte a dialogului în materie de supraveghere. Identificarea deficiențelor va determina, de asemenea, elaborarea unor planuri de atenuare a riscurilor pentru băncile afectate, care vor fi comunicate la începutul anului 2018.

În cele din urmă, rezultatele analizei tematice vor fi incluse în Procesul de supraveghere și evaluare (SREP) din 2018 și ar putea conduce la efectuarea de inspecții la fața locului, precum și la analize foarte aprofundate în domenii în care au fost identificate puncte deficitare. Totodată, analizele vor oferi posibilitatea comparării practicilor la nivelul instituțiilor similare.

1.3.2 Impactul IFRS 9 asupra provizionării

IFRS 9 vizează să asigure practici de provizionare mai adecvate și mai oportune

Noul standard de contabilitate pentru instrumentele financiare (IFRS 9), care a intrat în vigoare în ianuarie 2018, vizează abordarea învățămintelor desprinse în urma crizei financiare, și anume a faptului că provizioanele bazate pe modele ale pierderii suportate au condus adesea la o situație de tipul „prea puțin, prea târziu”. În acest context, IFRS 9 a fost conceput pentru a asigura o provizionare mai adecvată și mai oportună prin introducerea unui model al pierderii anticipate din activitatea de creditare, care include informații prospective.

Noile caracteristici introduse de IFRS 9 reprezintă o modificare majoră a regimului contabil pentru instrumentele financiare, sporind rolul aprecierii în implementarea și aplicarea ulterioară a standardului. Întrucât cifrele contabile constituie baza calculării cerințelor prudențiale de capital, MUS le-a transformat în una dintre prioritățile sale în materie de supraveghere pentru exercițiile 2016 și 2017 în vederea (i) evaluării gradului de pregătire a instituțiilor semnificative și a instituțiilor mai puțin semnificative pentru introducerea IFRS 9, (ii) măsurării impactului potențial asupra provizionării și (iii) promovării aplicării consecvente a noului standard. Această evaluare s-a bazat, în principal, pe ceea ce se consideră a fi cele mai bune practici la nivel internațional, astfel cum sunt prevăzute în orientarea publicată de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel (CSBB) și Autoritatea bancară europeană (ABE). În derularea acestui exercițiu de supraveghere, BCE a colaborat îndeaproape cu ANC, ABE și CSBB. Această colaborare va continua pe parcursul activităților de monitorizare planificate pentru anul 2018.

O perioadă de tranziție va atenua impactul negativ potențial al IFRS 9 asupra capitalului reglementat al băncilor

În ceea ce privește impactul asupra cifrelor aferente supravegherii prudențiale, este important să se noteze faptul că colegiuitorii UE au adoptat măsuri tranzitorii. Aceste măsuri vizează atenuarea impactului negativ potențial al IFRS 9 asupra capitalului

reglementat al băncilor. Măsurile au fost implementate prin intermediul Regulamentului (UE) 2017/2395[14], care a fost publicat în Jurnalul Oficial la 27 decembrie 2017.

Un raport care conține rezultatele analizei tematice a fost publicat pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE și oferă o sinteză a principalelor rezultate calitative și cantitative pentru instituțiile semnificative și instituțiile mai puțin semnificative. În ceea ce privește rezultatele calitative, concluzia generală este aceea că, în cazul unor instituții, pot fi aduse îmbunătățiri dacă se dorește o implementare de înaltă calitate a IFRS 9. Pe ansamblu, supraveghetorii au observat că instituțiile semnificative cele mai mari sunt mai avansate în ceea ce privește pregătirea pentru noul standard, comparativ cu instituțiile semnificative mai mici. În cazul instituțiilor semnificative, cel mai dificil aspect al IFRS 9 constă în măsurarea deprecierii, întrucât aceasta impune instituțiilor să își schimbe considerabil procesele și sistemele interne. În cazul instituțiilor mai puțin semnificative, cele mai dificile aspecte sunt modelarea bazată pe pierderea anticipată din activitatea de creditare (*expected credit loss* – ECL) și disponibilitatea datelor. Analiza tematică a arătat că vasta majoritate a instituțiilor lucrează intens la implementarea IFRS 9.

Impactul negativ mediu de ansamblu al IFRS 9 asupra ratei fondurilor proprii de nivel 1 de bază este estimat la 40 puncte de bază

Din punct de vedere cantitativ, raportul arată că impactul negativ mediu de ansamblu al IFRS 9 asupra ratei reglementate a fondurilor proprii de nivel 1 de bază (CET1) este estimat la 40 puncte de bază. Acest rezultat se bazează pe informațiile furnizate de instituțiile semnificative care se află într-o etapă avansată a implementării IFRS 9 și pot astfel oferi cele mai fiabile date. În mod similar, se așteaptă ca impactul negativ mediu de ansamblu al IFRS 9 asupra ratei reglementate a fondurilor proprii de nivel 1 de bază (CET1) ale instituțiilor mai puțin semnificative să fie de 59 puncte de bază. Luând în considerare măsurile tranzitorii, se estimează că impactul negativ mediu al IFRS 9 asupra CET1 la data tranziției va fi de aproximativ 10 puncte de bază pentru instituțiile semnificative și 25 puncte de bază pentru instituțiile mai puțin semnificative.[15]

Prima etapă a analizei, în cazul instituțiilor semnificative, a fost derulată pentru acele instituții care erau pregătite de evaluare în trimestrul I 2017. Constatările și orice nevoie de măsuri de remediere au fost comunicate instituțiilor relevante; ECS vor monitoriza aspectele restante pe parcursul anului 2018.Instituțiile care nu erau integral pregătite pentru evaluare au primit o scrisoare de avertizare în trimestrul I 2017 și au fost evaluate de ECS până la data de 30 noiembrie 2017. A fost realizată o evaluare orizontală a gradului de pregătire a eșantionului de instituții mai puțin semnificative. BCE și ANC intenționează să monitorizeze implementarea IFRS 9 de către instituțiile mai puțin semnificative în 2018.

---

[14] Regulamentul (UE) 2017/2395 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 în ceea ce privește măsurile tranzitorii pentru diminuarea impactului asupra fondurilor proprii al introducerii IFRS 9 și pentru tratamentul expunerilor mari al anumitor expuneri din sectorul public denominate în moneda națională a oricărui stat membru (JO L 345, 27.12.2017, p. 27).

[15] Acest impact a fost calculat luând în considerare faptul că, în prima zi, 95% din impactul exercitat de pierderea anticipată din activitatea de creditare se va adăuga înapoi la fondurile proprii de nivel 1 de bază (CET1). Impactul generat de clasificare și măsurare nu face obiectul niciunei măsuri tranzitorii.

1.3.3 Agregarea datelor referitoare la riscuri și raportarea riscurilor

Analiza tematică privind agregarea datelor referitoare la riscuri și raportarea riscurilor a reprezentat una dintre prioritățile în materie de supraveghere ale MUS pentru anul 2016 și 2017

În cadrul băncilor, gestionarea solidă a riscurilor se bazează pe calitatea datelor la nivelul entității și pe practici eficace de agregare și raportare a datelor referitoare la riscuri. Cu toate acestea, una dintre concluziile principale desprinse în urma crizei financiare a fost aceea că unele bănci au fost incapabile să identifice în totalitate expunerile la riscuri. Aceasta s-a datorat lipsei de informații corespunzătoare privind riscurile și utilizării unor practici ineficiente de agregare a datelor referitoare la riscuri. Capacitatea băncilor afectate de a adopta decizii în timp util a fost grav afectată, cu consecințe ample pentru băncile însele și pentru întregul sector financiar.

În acest context, o analiză tematică privind agregarea datelor referitoare la riscuri și raportarea riscurilor a reprezentat una dintre prioritățile în materie de supraveghere ale MUS pentru anul 2016 și 2017.

Analiza tematică a debutat în anul 2016 și a inclus un eșantion de 25 de instituții semnificative, fiind realizată de ECS relevante, cu sprijinul unui grup de lucru centralizat, format din membri ai BCE și ai ANC. ANC a furnizat linii directoare operaționale și a asigurat aplicarea consecventă a acestora la nivelul eșantionului. Analiza s-a desfășurat în concordanță cu principiul proporționalității, ținându-se seama de dimensiunea, modelele de afaceri și complexitatea băncilor vizate.

Rezultatele analizei au fost comunicate băncilor și au fost formulate solicitări pentru adoptarea unor măsuri de remediere în trimestrul II 2017

Rezultatul arată că nivelul de implementare a principiilor CSBB 239 în cazul instituțiilor semnificative incluse în sfera de aplicare rămâne, într-o măsură considerabilă, nesatisfăcător. Rezultatele analizei au fost comunicate băncilor din eșantion, în contextul dialogurilor individuale în materie de supraveghere. Solicitările pentru adoptarea unor măsuri de remediere au fost incluse în scrisorile de monitorizare finale trimise de BCE în trimestrul II 2017. Solicitările au fost adresate în mod special băncilor care au prezentat deficiențe majore cu un impact potențial major asupra profilurilor lor de risc.

În acest context, băncilor li s-a solicitat, de asemenea, să prezinte planuri de acțiune clare, exacte și detaliate. Grupul de lucru centralizat, sprijinit de ECS, a evaluat aceste planuri de acțiune în vederea asigurării unei consecvențe orizontale.

Metodologia elaborată de grupul de lucru centralizat va completa metodologia de evaluare în scopul supravegherii care vizează agregarea datelor referitoare la riscuri și raportarea riscurilor. În termeni mai generali, în cazul tuturor instituțiilor semnificative, rezultatele principale ale analizei vor fi integrate în evaluarea capacităților de agregare a datelor și de raportare ca parte a SREP.

Analiza are la bază Principiile privind agregarea eficace a datelor referitoare la riscuri și raportarea riscurilor[16] emise de CSBB. Și întrucât monitorizează îmbunătățirea capacităților instituțiilor de agregare a datelor referitoare la riscuri și de raportare a riscurilor, BCE informează și actualizează periodic rețeaua CSBB de date referitoare la riscuri în ceea ce privește constatările relevante.

[16] CSBB, Principles for effective risk data aggregation and risk reporting, ianuarie 2013.

1.3.4 Externalizare

În ultimul deceniu, evoluțiile tehnologice au schimbat nu numai așteptările clienților cu privire la serviciile bancare, ci și modul în care băncile funcționează și furnizează servicii. Apariția sistemului *cloud*, în special, a avut un impact semnificativ asupra modalității în care băncile își organizează afacerile, mai exact, ce activități realizează încă pe plan intern și ce este externalizat către furnizorii externi de servicii.[17] Aceste evoluții oferă băncilor noi oportunități de afaceri și acces ușor la servicii și la expertiză din afara sistemului bancar clasic. Totuși, aceste avantaje implică și dificultăți la nivelul gestionării riscurilor conexe. Și, în mod firesc, supravegherea bancară europeană acordă o atenție deosebită acestui lucru. Una dintre preocupări este aceea că externalizarea ar putea transforma băncile din zona euro în simple societăți fictive sau ar crea obstacole în calea unei supravegheri eficace a băncilor, de exemplu, având în vedere Brexit și posibila mutare a băncilor din Regatul Unit în zona euro.

Externalizarea a fost identificată ca fiind una dintre prioritățile în materie de supraveghere ale MUS pentru anul 2017 și a fost lansată o analiză tematică specifică privind gestionarea externalizării și practicile în domeniu ale băncilor

BCE este informată cu privire la anumite acorduri de externalizare în cazul în care cadrul național prevede o procedură relevantă. În termeni mai generali, determinarea caracterului adecvat al acordurilor de externalizare face parte din evaluarea profilului de risc al unei instituții, inclusiv aranjamentele de gestionare a riscurilor în scopul SREP[18]. În acest context, externalizarea a fost identificată ca fiind una dintre prioritățile în materie de supraveghere ale MUS pentru anul 2017 și a fost lansată o analiză tematică specifică privind gestionarea externalizării și practicile în domeniu ale băncilor. Analiza are ca obiectiv obținerea unor informații aprofundate privind politicile, strategiile și acordurile de guvernanță pe care băncile le utilizează atunci când se confruntă cu riscuri provenite din externalizare, precum și modul în care acestea evaluează și monitorizează riscurile asociate externalizării.

Ca parte a analizei tematice, o echipă orizontală, în colaborare cu ECS relevante, a colectat informații cu privire la modalitatea în care un eșantion reprezentativ format din bănci semnificative gestionează riscurile asociate activităților externalizate. În cadrul analizei tematice s-a constatat că, în condițiile structurii actuale, abordările băncilor cu privire la externalizare diferă mult, atât în ceea ce privește guvernanța, cât și monitorizarea. Incertitudinile băncilor cu privire la identificarea externalizării și a externalizării masive au fost, de asemenea, evidențiate. Mai mult, echipa a identificat cele mai bune practici și a constatat faptul că furnizarea de orientări suplimentare băncilor cu privire la modalitatea de gestionare a activităților de externalizare nu este numai necesară din perspectiva supravegherii, ci ar fi apreciată chiar și de bănci.

[17] ABE a identificat acest aspect și a publicat recent Recomandarea privind externalizarea către furnizorii de servicii de *cloud*.

[18] A se vedea Broșura privind metodologia SREP a MUS.

Evoluțiile în materie de externalizare afectează sectorul bancar la nivel mondial. Chiar și în țările vizate de supravegherea bancară europeană, acestea sunt însă tratate în moduri foarte diferite conform cadrelor juridice respective

Analiza tematică a cuprins, de asemenea, o cartografiere și o evaluare a contextului externalizării la nivelul zonei euro, inclusiv aspectele procedurale (de exemplu, notificări și aprobări). O comparație a cadrelor de reglementare naționale a confirmat diversitatea contextului. Deși țările participante la MUS au transpus, într-o formă sau alta, Ghidul CEBS[19] privind externalizarea[20], gradul de formalitate și detaliere a dispozițiilor rezultate diferă considerabil. Pentru a completa imaginea și a justifica caracterul internațional al multor instituții semnificative, BCE a participat, de asemenea, la schimburi de opinii privind abordările în materie de supraveghere cu mai multe autorități de supraveghere din afara zonei euro. BCE a vizat o mai bună înțelegere a așteptărilor autorităților de supraveghere respective cu privire la gestionarea activităților externalizate și, pe această bază, asigurarea unui tratament egal la nivel internațional.

Analiza indică cu claritate necesitatea detalierii în continuare a așteptărilor în materie de supraveghere cu privire la acordurile de externalizare ale băncilor. Acest lucru ar oferi mai multă transparență băncilor și, în același timp, ar contribui la armonizarea abordării externalizării din perspectiva supravegherii. Această activitate va demara în legătură strânsă cu ANC și ABE.

1.4 Supravegherea la fața locului

Pentru anul 2017 au fost aprobate în total 157 de inspecții

Cel de-al treilea ciclu de inspecții la fața locului a făcut parte din Programul de supraveghere prudențială (*supervisory examination programme* – SEP) pentru anul 2017. Pentru anul 2017 au fost aprobate în total 157 de inspecții (față de 185 în anul 2016). Scăderea înregistrată de inspecțiile la fața locului planificate comparativ cu anul anterior s-a datorat priorității acordate investigațiilor aferente analizei țintite a modelelor interne, precum și orientării către inspecții la fața locului mai complexe și mai îndelungate, în special inspecții privind riscul de credit.[21]

La data de 31 decembrie 2017, au fost lansate toate inspecțiile la fața locului, mai puțin una (156 din 157). Dintre acestea, 64 de inspecții au fost deja încheiate în 2017, iar rapoartele finale au fost partajate cu instituțiile inspectate. Numărul total de inspecții la fața locului finalizate în 2017 include, de asemenea, 98 de inspecții efectuate în cadrul Programului de supraveghere prudențială derulat la fața locului în 2016, care a debutat în anul 2016 și s-a încheiat în 2017, precum și 18 inspecții la fața locului în țări neparticipante la MUS.

19 Comitetul European al Supraveghetorilor Bancari.

20 Ghidul CEBS privind externalizarea din 14 decembrie 2006.

21 Ponderea inspecțiilor axate pe riscul de credit a crescut cu 8 puncte procentuale din 2016 până în 2017, iar cererile vizează din ce în ce mai mult analiza dosarelor de credit, care necesită o perioadă mai mare de timp. Durata activităților la fața locului aferente inspecțiilor privind riscul de credit este în medie, aproximativ cu o treime mai îndelungată decât media generală.

Graficul 6

Inspecțiile la fața locului din 2017: defalcare în funcție de tipul de risc

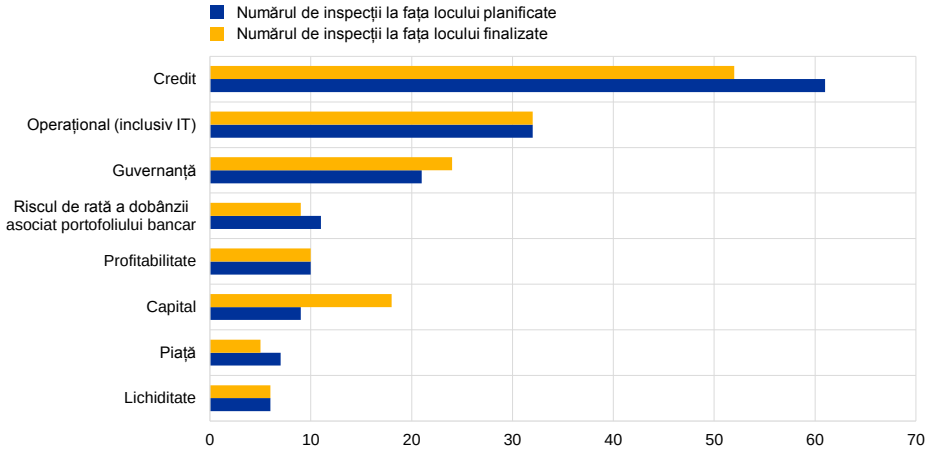

Notă: Pe parcursul anului 2017, au fost finalizate inspecții desfășurate în cadrul programelor de supraveghere prudențială la fața locului din anii 2016și 2017. Aceasta explică de ce a fost finalizat un număr mai mare de inspecții privind capitalul în 2017 comparativ cu numărul inspecțiilor incluse în Programul de supraveghere prudențială din 2017.

Inspecțiile la fața locului sunt planificate și dotate cu personal în strânsă cooperare cu ANC, care pun în continuare la dispoziție majoritatea șefilor de misiune și a membrilor echipelor. La data de 31 decembrie 2017, 90% dintre inspecții au fost conduse de ANC, cu accent, în special, pe grupurile cu sediul în țările respectivelor ANC. Restul de 10% dintre inspecții au fost conduse de Serviciul inspecții centralizate la fața locului al BCE.

În 2017, supravegherea bancară europeană a inițiat o abordare la nivel de sistem pentru a spori numărul inspecțiilor efectuate de echipe transfrontaliere și echipe mixte în următorii ani

În anul 2017, supravegherea bancară europeană a inițiat o abordare completă la nivel de sistem, cu scopul de a spori numărul inspecțiilor efectuate de echipe transfrontaliere și mixte în următorii ani. În acest sens, a fost introdusă o definiție mai precisă a echipelor mixte/transfrontaliere și a fost elaborat un plan de acțiune de către Consiliul de supraveghere al BCE. Echipele sunt considerate „transfrontaliere” atunci când șeful de misiune și cel puțin un membru al echipei nu provin de la ANC de origine/gazdă relevantă. Se consideră „mixtă” o echipă al cărei șef de misiune provine de la ANC de origine/gazdă relevantă, iar cel puțin doi dintre membrii echipei nu provin de la ANC de origine/gazdă relevantă.

Având în vedere această nouă definiție, 29 dintre cele 157 de inspecții la fața locului planificate pentru 2017 (18,5%) au fost efectuate de echipe mixte/transfrontaliere, reprezentând o ușoară scădere comparativ cu 2016. Se așteaptă ca implementarea noului plan de acțiune să inverseze această tendință: în anul 2018, aproximativ 25% dintre inspecțiile la fața locului planificate vor fi efectuate de echipe mixte/transfrontaliere.

Tabelul 2

Personalul alocat inspecțiilor: ANC/BCE

	Echipe transfrontaliere și mixte	
	Numărul inspecțiilor la fața locului în 2016	Numărul inspecțiilor la fața locului în 2017
Serviciul inspecții centralizate la fața locului al BCE + ANC	18	16
Echipe transfrontaliere	6	6
Echipe mixte	8	7
Total	32	29

După mai mult de doi ani de experiență, Consiliul de supraveghere al BCE a decis să modifice procesul *end-to-end*[22] (de la sursă la destinația finală) pentru inspecțiile la fața locului. Aceste modificări au vizat ameliorarea pe ansamblu a calității, rapidității și responsabilității în cadrul inspecțiilor. În prezent, băncile au posibilitatea de a formula în scris observații privind rezultatele, în cadrul unei anexe la raportul de inspecție. Acest proces revizuit permite transparența deplină și asigură că ECS relevante pot ține seama de observațiile băncii atunci când pregătesc activitățile ulterioare inspecției.

În luna iulie 2017, BCE a publicat un ghid privind inspecțiile la fața locului și investigațiile privind modelele interne în vederea unei consultări publice.

În luna iulie 2017, BCE a publicat un ghid privind inspecțiile la fața locului și investigațiile privind modelele interne în vederea unei consultări publice. Ghidul are ca scop explicarea modului în care Supravegherea bancară a BCE desfășoară inspecțiile la fața locului și constituie un document de referință util pentru băncile inspectate. Proiectul de ghid face în prezent obiectul unei revizuiri și va fi publicat în urma aprobării Consiliului de supraveghere al BCE și a procedurii aplicabile în cazul absenței unei obiecții din partea Consiliului guvernatorilor.

În anul 2018, mai multe inspecții care acoperă teme practic identice vor fi aliniate din punctul de vedere al sferei de aplicare și al calendarului. Aceasta va constitui cadrul unor discuții extinse între șefii de misiune și echipele de monitorizare ale BCE. Scopul este îmbunătățirea în continuare a eficienței inspecțiilor și a consecvenței abordării.

Principalele constatări în urma inspecțiilor la fața locului

Următoarea analiză vizează opt categorii de risc și 137 de inspecții incluse în raportul de inspecție la fața locului publicat în perioada 1 ianuarie-31 octombrie 2017.

Riscul de credit

Peste jumătate dintre inspecțiile privind riscul de credit s-au concentrat în mod exclusiv pe aspectele calitative ale procesului de gestionare a riscului de credit.

[22] De la numirea șefului de misiune la transmiterea către bancă a scrisorii de monitorizare.

Restul de 45% au vizat calitatea activelor prin efectuarea unor analize ale dosarelor de credit și au evidențiat impacturi financiare de peste 10 miliarde EUR. Mai detaliat, cele mai semnificative constatări au fost:

- **Clasificarea neadecvată a debitorilor:** deficiențe în ceea ce privește definirea și/sau identificarea situației de neîndeplinire a obligațiilor de plată sau a expunerilor neperformante, procese deficitare de monitorizare a debitorilor cu grad de risc ridicat (sistem de avertizare timpurie, identificarea măsurilor de restructurare datorată dificultăților financiare, ratingurile interne). Prin urmare, sunt necesare provizioane suplimentare.

- **Calcularea eronată a provizioanelor:** marje de ajustare a garanțiilor, perioada de redresare, rate de însănătoșire, estimările fluxurilor de numerar și parametrii privind provizionarea colectivă.

- **Procese deficitare de acordare a creditelor:** analiză neadecvată a debitorilor, excepții neidentificate la nivelul sistemului de limitare/delegare al băncii.

- **Aspecte legate de guvernanță:** deficiențe la nivelul modelului de control intern cu „trei linii de apărare”, de exemplu, vulnerabilitatea celei de-a doua linii de apărare: funcție ineficace de gestionare a riscurilor, lipsa implicării consiliului de administrație sau a conducerii superioare, competențe insuficiente ale funcției de audit intern, supracentralizarea procesului decizional.

- **Ratele prevăzute de reglementările în vigoare:** calcularea eronată a activelor ponderate în funcție de risc, încălcări ale reglementărilor privind expunerile mari.

Riscul de guvernanță

Temele abordate cel mai des în cadrul inspecțiilor la fața locului axate pe guvernanța internă și gestionarea riscului au acoperit structura organizatorică, rolurile și responsabilitățile organului de conducere și funcția de audit intern. Aspecte grave au fost adesea constatate în următoarele domenii:

- **Structura organizatorică:** deficiențe la nivelul cadrelor de control intern, linii de raportare neadecvate/neclare, lipsa de coordonare în cadrul grupului.

- **Rolurile și responsabilitățile organului de conducere:** conflict de interese, definire/actualizare insuficientă a abordărilor strategice, deficiențe la nivelul delegării competențelor.

- **Funcția de audit intern:** activități insuficiente de audit și de monitorizare.

- **Funcția de conformitate:** deficiențe de conformitate cu evaluarea riscului, resurse insuficiente, politici și proceduri neactualizate.

- **Funcția de gestionare a riscului:** deficiențe cu privire la măsurarea riscului, monitorizare/control și raportare, lipsa procedurilor de escaladare.

- **Proceduri de guvernare:** deficiențe cu privire la instituirea de strategii și de proceduri noi de aprobare a produselor.

Riscul operațional

Temele cel mai frecvent abordate în cadrul inspecțiilor axate pe riscul operațional au acoperit cadrele, politicile și procedurile organizatorice ale băncilor, măsurarea și gestionarea riscurilor, sfera de aplicare a activităților de gestionare a riscurilor precum și identificarea riscurilor. Cele mai multe constatări esențiale vizează următoarele domenii:

- **Cadrul, politicile și procedurile organizatorice:** deficiențe înregistrate la nivelul proceselor decizionale cu privire la riscuri operaționale, separarea inadecvată a sarcinilor și vulnerabilități ale sistemelor de raportare.
- **Măsurarea și gestionarea riscurilor:** monitorizarea necorespunzătoare a expunerilor la riscuri operaționale, vulnerabilități identificate în procesele de colectare a datelor referitoare la riscurile operaționale, lipsa unor măsuri de prevenire a riscurilor destinate gestionării evenimentelor generate de riscurile operaționale.
- **Sfera de aplicare a activităților de gestionare a riscurilor și identificarea riscurilor:** acoperirea incompletă a riscurilor operaționale semnificative, deficiențe identificate în gestionarea riscurilor operaționale la nivel de grup, evaluarea necorespunzătoare a riscurilor operaționale în procedurile noi de aprobare a proiectelor/produselor.
- **Profilul de risc, strategia de risc și apetitul pentru risc:** evaluare necorespunzătoare a profilurilor de risc operațional, lipsa strategiilor privind riscurile operaționale.

Riscul privind tehnologia informației

Inspecțiile axate pe riscul privind tehnologia informației acoperă, de obicei: (i) cadrul, strategiile, politicile, procedurile organizatorice și arhitectura de sistem; (ii) organizare și externalizare; (iii) gestionarea riscurilor; (iv) gestionarea securității; (v) gestionarea calității datelor și (vi) gestionarea operațiunilor în domeniul tehnologiei informației.

Aproximativ o treime din constatări se referă la securitatea informatică. Celelalte constatări se referă la organizarea și externalizarea serviciilor informatice, gestionarea riscului, gestionarea calității datelor, gestionarea continuității activității informatice și gestionarea programelor informatice.

Exemple ale celor mai importante constatări referitoare la riscul privind tehnologia informației vizează:

- o parte a infrastructurii informatice nu dispune de sprijin din partea furnizorului;

- lipsa delimitării sarcinilor între dezvoltatori și operatori IT;
- lipsa unei politici de securitate cuprinzătoare și actualizate;
- lipsa unei segmentări adecvate a rețelei;
- colectarea limitată a datelor de jurnal cu ajutorul instrumentelor de management al evenimentelor și incidentelor de securitate;
- procese insuficiente de reînnoire a autorizației pentru drepturile de acces;
- lipsa unei testări cuprinzătoare cu privire la continuitatea activității.

Riscul de capital

Inspecțiile efectuate cu privire la capitalul reglementat (Pilonul 1) au acoperit, în cea mai mare parte, următoarele domenii: guvernanță, politici și controale interne, procesul de reconciliere, asigurarea calității datelor și cerințele de capital în cazul riscului de credit. În plus, inspecțiile cu privire la ICAAP s-au axat pe structura organizatorică, identificarea și agregarea riscurilor, planificarea capitalului și testarea la stres.

Cele mai importante constatări identificate în urma inspecțiilor cu privire la Pilonul 1 includ:

- deficiențe privind detectarea și remedierea problemelor de calitate a datelor, având ca rezultat erori în calcularea fondurilor proprii și a activelor ponderate în funcție de risc;
- politici, proceduri și controale insuficiente destinate evaluării cerințelor privind tehnicile de atenuare a riscurilor de credit.

Cele mai importante aspecte identificate în urma inspecțiilor privind ICAAP includ:

- deficiențe de cuantificare, în special, la nivelul modelării riscului de credit (de exemplu, cu privire la ipotezele utilizate, simplificările nejustificate, parametrizare etc.);
- cadrul de testare la stres dezvoltat insuficient (aspecte legate de definirea scenariului, lipsa practicilor de testare la stres în sens invers (*reverse stress-testing*);
- Procesul ICAAP nu este incorporat în cadrul de gestionare al băncii.

Riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar

Toate inspecțiile privind riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar (*interest rate risk in the banking book* – IRRBB) au analizat măsurarea, gestionarea și monitorizarea riscului. Aproape toate inspecțiile au vizat, de asemenea, inventarul

riscurilor, apetitul pentru risc și strategia de risc, precum și sfera de aplicare a activităților de gestionare a riscurilor și identificarea riscurilor. Constatările cu impact major se referă, în cea mai mare parte, la măsurarea, gestionarea și monitorizarea riscului de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar. Cele mai comune probleme identificate privesc:

- incapacitatea modelelor de risc de a gestiona ratele negative ale dobânzilor;
- lipsa unei perspective consolidate la nivel de holding cu privire la modelele comportamentale elaborate de diferitele entități juridice;
- lipsa unor motive întemeiate pentru principalele ipoteze ale modelelor de plată anticipată;
- colectarea insuficientă de date;
- definire necorespunzătoare a cadrului de limitare.

Riscul de lichiditate

Toate inspecțiile axate pe riscul de lichiditate au inclus guvernanța, măsurarea, monitorizarea și gestionarea riscurilor, scenarii de stres, tehnici de diminuare a riscurilor, precum și cerințe de raportare și de publicare. Cea mai mare parte a constatărilor privesc măsurarea și guvernanța riscurilor, cu o proporție semnificativă de constatări foarte critice, în special:

- **Modelarea necorespunzătoare a riscurilor:** deficiențe la nivelul estimării profilului de lichidare al produselor financiare, lipsa unei validări a scenariilor utilizate în scopuri de testare la stres, calitatea insuficientă a datelor.
- **Aspecte legate de guvernanță:** administrarea necorespunzătoare a societății holding, activitatea insuficientă a funcției de validare, ineficiența sistemului de avertizare timpurie.

Modele de afaceri și profitabilitate

În plus față de generarea și alocarea profitului, inspecțiile la fața locului au mai inclus, în mod frecvent, plauzibilitatea ipotezelor strategice ale unei instituții, capacitățile operaționale de executare și proiecțiile financiare. Cele mai importante constatări au vizat, de regulă, următoarele domenii:

- **Plauzibilitatea ipotezelor strategice ale unei instituții** lipsa unei aprobări din partea Consiliului de administrație cu privire la strategiile băncilor; implicarea limitată a Consiliului de administrație în dezvoltarea strategiilor; deficiențe cu privire la plauzibilitatea ipotezelor strategice.

- **Capacități operaționale de execuție:** capacități operaționale și resurse limitate pentru implementarea strategiei de afaceri; discrepanțe existente la nivelul raportării financiare a instituțiilor.

- **Alocarea și generarea profitului, precum și conștientizarea cu privire la acesta:** deficiențe înregistrate la nivelul instrumentelor de stabilire a prețurilor în ceea ce privește includerea tuturor costurilor și riscurilor; procese incomplete de stabilire a prețurilor minime; analiza și monitorizarea insuficientă a indicatorilor de profitabilitate și a bugetului.

- **Analiza proiecțiilor financiare (scenarii, senzitivitate):** prognoze financiare extrem de optimiste; documentație incompletă privind instrumentele de prognoză financiară.

Riscul de piață

Inspecțiile cu privire la riscul de piață au acoperit în cea mai mare parte următoarele domenii: guvernanță, cadrele, politicile și procedurile organizatorice, inventarul riscurilor, apetitul pentru risc și strategia de risc; structura organizatorică, atenuarea riscurilor și auditul intern; clasificarea activelor de nivelul 1, 2 și 3. Cele mai importante constatări grave au vizat măsurarea riscului. Cele mai frecvente probleme identificate includ:

- **Ierarhia și evaluarea valorii juste:** clasificare necorespunzătoare (nivelul 1, nivelul 2 sau nivelul 3), în special între nivelurile 2 și 3; tratamentul profitului începând din prima zi; ajustări inadecvate ale evaluării.

- **Aspecte organizatorice:** demersuri insuficiente inițiate de Consiliul de administrație; activitate inadecvată a funcției de audit intern; ineficacitatea infrastructurii informatice.

1.5 Analiza țintită a modelelor interne (*Targeted review of internal models* – TRIM)

Analiza țintită a modelelor interne avansează într-un ritm corespunzător, iar băncile au fost deja informate cu privire la rezultatele preliminare legate de aspecte generale

Analiza țintită a modelelor interne (TRIM) reprezintă un proiect multianual pe scară largă, care a debutat în anul 2017, în urma activităților de elaborare desfășurate în anul 2016. Scopul acesteia este acela de a evalua adecvarea și oportunitatea actuală a modelelor interne din Pilonul 1 aprobate, utilizate de instituțiile semnificative din zona euro, și, prin urmare, de a le consolida credibilitatea. TRIM se axează pe implementarea corectă și consecventă a cerințelor de reglementare referitoare la modelele interne, venind astfel în completarea măsurilor stabilite în acordul recent privind Basel III. Proiectul TRIM se desfășoară în cooperare strânsă cu ANC.

La începutul anului 2017, au demarat primele investigații la fața locului în contextul TRIM cu privire la modelele interne și, astfel, proiectul TRIM a intrat în etapa de execuție. Această etapă va continua pe parcursul anilor 2018 și 2019. Analiza a

progresat, până în prezent, conform planului, datorită colaborării cu instituțiile inspectate și nivelului ridicat de angajament al echipelor de evaluare. În ansamblu, în decursul anului 2017 s-a lansat cu succes un număr de 92 de investigații la fața locului în contextul TRIM. Analizele au inclus modelele interne pentru riscul de credit (cu accent pe portofoliile sectorului de retail și ale întreprinderilor mici și mijlocii), riscul de piață și riscul de credit al contrapartidei. Pentru a evita perturbări în ceea ce privește aplicarea în continuare a modelului normal al instituțiilor, pe lângă investigațiile în contextul TRIM și uneori împreună cu acestea, au fost, de asemenea, evaluate la fața locului modificări substanțiale ale modelelor și aprobările modelelor inițiale.

Primele rezultate ale analizei TRIM sunt deja disponibile. Aspectele generale ale modelelor interne, precum guvernanța și validarea modelului, au fost revizuite chiar de la începutul proiectului. Cazurile de nerespectare a cadrului de reglementare existent care au fost identificate în cadrul acestor revizuiri au fost deja soluționate prin deciziile de supraveghere. Aceasta va contribui la asigurarea unui mediu solid și adecvat pentru utilizarea modelelor interne și va promova condiții de concurență echitabile pentru entitățile supravegheate.

Pentru a asigura condiții de concurență echitabile, echipelor de evaluare în contextul TRIM li se solicită să aplice în mod consecvent tehnicile și instrumentele de inspecție comune. În același timp, rezultatul investigațiilor face obiectul unei verificări sistematice privind consecvența și al unor analize orizontale și revizuiri *inter pares*. În deciziile ulterioare investigațiilor TRIM, BCE nu anticipează alte reglementări viitoare privind modelele interne, dar aplică cerințele de reglementare actuale. Alte recomandări și decizii ar putea urma odată cu finalizarea analizelor orizontale și a revizuirilor *inter pares*.

Echipele centrale de proiect au pregătit, de asemenea, un ghid dedicat destinat clarificării modului în care BCE înțelege cele mai relevante aspecte ale reglementării existente cu privire la modelele interne care fac obiectul TRIM. Prima versiune a ghidului a fost partajată cu instituțiile vizate de TRIM, pentru a colecta feedback cu privire la acesta înainte de începerea etapei de execuție. Ulterior, ghidul a fost pus la dispoziție pe website-ul BCE privind supravegherea bancară.

TRIM a beneficiat în mod considerabil de pe urma feedbackului primit referitor la ghid. Feedbackul a demonstrat în continuare angajamentul ferm al sectorului cu privire la obiectivele proiectului. Pe lângă acest feedback, experiența dobândită din investigațiile la fața locului efectuate până în prezent și evoluțiile curente în domeniul reglementării constituite un fundament solid pentru actualizarea ghidului.

TRIM va contribui în mod considerabil la o utilizare coerentă și comparabilă a modelelor interne la nivelul zonei euro și va asigura astfel condiții de concurență echitabile

Supravegherea bancară europeană va beneficia de acest ghid al BCE, precum și de metodologiile și instrumentele elaborate în cadrul proiectului TRIM. În ansamblu, aceasta va contribui în mod considerabil la o utilizare coerentă și comparabilă a modelelor interne la nivelul zonei euro și, astfel, la asigurarea unor condiții de concurență echitabile.

Proiectul TRIM este conceput astfel încât să asigure menținerea unui dialog continuu cu sectorul. Pe lângă o conferință dedicată organizată în luna februarie 2017, în

scrisorile de informare adresate instituțiilor participante în lunile august și decembrie 2017 au fost furnizate actualizări periodice cu privire la situația generală a TRIM și informații privind evenimentele importante ulterioare. De asemenea, membrii proiectului TRIM au participat cu regularitate la evenimente desfășurate în cadrul sectorului.

Pe parcursul anului 2017, celor 92 de investigații la fața locului lansate ca parte a proiectului TRIM li se adaugă 70 de investigații cu privire la modele interne lansate în cadrul instituțiilor semnificative (dintre care 37 au fost efectuate la fața locului). În ansamblu, 133 de investigații care nu au legătură cu TRIM au fost finalizate până la sfârșitul anului, dintre care 123 au condus la adoptarea unei decizii de către BCE (fără a include contribuțiile BCE la deciziile comune adoptate împreună cu alte autorități competente în calitate de autorități de supraveghere din țara de origine).

Graficul 7

Numărul de investigații privind modelele interne din 2017 în funcție de categoria de risc (exceptând TRIM)

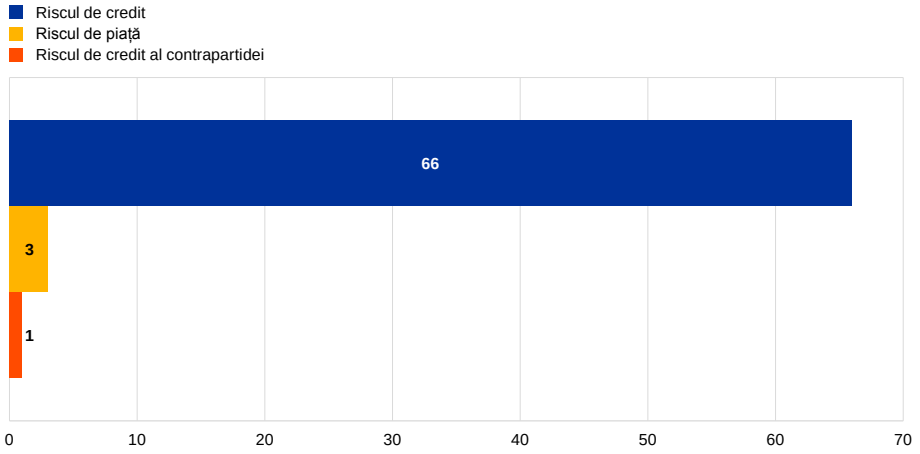

Sursa: BCE.

1.6 Supravegherea indirectă a instituțiilor mai puțin semnificative și monitorizarea în scopul supravegherii

Regulamentul privind MUS conferă BCE mandatul asigurării funcționării eficace și consecvente a MUS și, implicit, îi încredințează acesteia funcția de monitorizare, în timp ce ANC dețin responsabilitatea principală a supravegherii instituțiilor mai puțin semnificative. Pe baza obiectivului general al acestei funcții, respectiv asigurarea aplicării consecvente a unor standarde înalte de supraveghere în întreaga zonă euro, Supravegherea bancară a BCE cooperează îndeaproape cu ANC la elaborarea unui cadru operațional destinat monitorizării supravegherii instituțiilor mai puțin semnificative. Exemple cu privire la inițiativele specifice demarate în 2017 pot fi consultate în această secțiune.

1.6.1 Standardele comune de supraveghere și metodologiile comune

Standardele comune de supraveghere sunt elaborate de BCE în strânsă colaborare cu ANC

Standardele comune de supraveghere și metodologiile comune pentru supravegherea instituțiilor mai puțin semnificative, stabilite în comun de BCE și ANC, sunt în continuare instrumente principale pentru promovarea practicilor de supraveghere care asigură o supraveghere consecventă și de înaltă calitate a instituțiilor mai puțin semnificative. După elaborarea standardelor și metodologiilor comune în anii precedenți, în 2017 activitățile s-au axat pe implementare.[23] ANC au continuat să aplice standardele comune de supraveghere finalizate anterior (de exemplu, standarde comune de supraveghere privind **planificarea supravegherii** și **planificarea redresării**) și au demarat implementarea unora noi, precum standardele comune de supraveghere privind **efectuarea inspecțiilor la fața locului în cadrul instituțiilor mai puțin semnificative**. Acest standard comun de supraveghere urmărește în principal stimularea armonizării planificărilor inspecțiilor și stabilirea nivelurilor minime de implicare în materie de supraveghere. În prezent sunt întreprinse noi demersuri pentru a sprijini implementarea practică a standardelor comune de supraveghere de către ANC (de exemplu, prin workshopuri dedicate).

Pe lângă armonizarea proceselor de supraveghere, și alte proiecte sunt destinate promovării unor abordări comune pentru supravegherea riscurilor generate de modele specifice de afaceri. Un exemplu îl constituie **standardul comun de supraveghere cu privire la instituțiile de finanțare a achizițiilor de autovehicule (*car financing institutions* – CFIs)** care a fost finalizat în 2016 și care urmărește asigurarea unei abordări consecvente, de înaltă calitate și proporționale a supravegherii instituțiilor de finanțare a achizițiilor de autovehicule (atât instituții semnificative, cât și instituții mai puțin semnificative) la nivelul zonei euro. În 2017, au fost organizate workshopuri de interes pentru sector, cu accent pe analiza modelului de afaceri și profilul de risc specific al instituțiilor de finanțare a achizițiilor de autovehicule.

În urma elaborării unui cadru de cooperare între BCE și ANC în domeniul **gestionării crizelor**, două standarde comune de supraveghere relevante au fost elaborate în 2017 și urmează să fie finalizate în 2018: unul *cu privire la practicile de supraveghere ale ANC privind gestionarea crizelor instituțiilor mai puțin semnificative și cooperarea cu autoritățile de rezoluție*, iar altul *cu privire la procedurile de supraveghere ale ANC pentru instituțiile mai puțin semnificative care încalcă cerințele minime de capital*.[24]

În ceea ce privește **sistemele instituționale de protecție** (SIP), activitățile derulate în 2016 au fost completate în 2017 cu noi activități de monitorizare a SIP „hibride” ai căror membri includ atât instituții semnificative, cât și instituții mai puțin semnificative. Activitatea a fost organizată de BCE în colaborare cu ANC din Austria și Germania, acestea fiind momentan singurele țări din zona euro cu SIP „hibride”. Sfera de

[23] A se vedea supravegherea instituțiilor mai puțin semnificative în cadrul MUS pentru o descriere a inițiativelor desfășurate în vederea promovării unei abordări comune în materie de supraveghere pentru instituțiile mai puțin semnificative.

[24] Pentru mai multe detalii, a se vedea Secțiunea 2.4.1.

aplicare a exercițiului este aliniată la cerințele stabilite pentru SIP la articolul 113 alineatul (7) și, respectiv, articolul 49 alineatul (3) din Regulamentul privind cerințele de capital. Îndeplinirea acestor cerințe face obiectul unei monitorizări periodice. În anii următori, aceasta va beneficia de implementarea treptată a specificațiilor de raportare prevăzute în Ghidul BCE cu privire la opțiunile și marjele de apreciere, care va spori disponibilitatea datelor aferente SIP.

O analiză tematică cu privire la **IFRS 9** care include atât instituțiile semnificative, cât și instituțiile mai puțin semnificative, este în curs de derulare în strânsă colaborare cu ANC. Obiectivul este acela de a asigura că noul standard IFRS 9 este implementat în mod consecvent la nivelul băncilor din zona euro. Printre altele, au fost elaborate instrumente care să sprijine supraveghetorii în evaluarea gradului de pregătire a instituțiilor mai puțin semnificative pentru IFRS 9 (a se vedea secțiunea 1.3.2).

Mai mult, în toamna anului 2017 a fost publicat în vederea consultării un **Ghid privind evaluarea cererilor de autorizare ale instituțiilor de credit FinTech**[25]. Versiunea finală a ghidului urmează să fie publicată la începutul anului 2018. Acesta vizează sporirea transparenței pentru instituțiile de credit FinTech care ar putea depune cereri de autorizare (de exemplu, entități cu un model de afaceri în care producerea și furnizarea produselor și serviciilor bancare se bazează pe inovații permise de tehnologie). Activitățile în curs se concentrează pe implicațiile tehnologiilor financiare (de exemplu, volume mari de date, tehnologia registrului distribuit) pentru supravegherea bancară și analizează mai detaliat rolul „spațiilor de testare în materie de reglementare” (*regulatory sandboxes*).

BCE se axează, de asemenea, pe supravegherea infrastructurilor piețelor financiare (IPF) care dispun de o autorizație bancară în temeiul CRR, ale căror activități principale constau în furnizarea de servicii de contrapartidă centrală sau depozitar central al titlurilor (DCT) pentru participanții pe piață, inclusiv băncile vizate de MUS. Pentru asigurarea unei abordări consecvente, de înaltă calitate și proporțională a supravegherii acestor instituții speciale, BCE, în strânsă cooperare cu mai multe ANC, finalizează, în prezent, un **standard comun de supraveghere cu privire la evaluările SREP pentru instituțiile IPF.**

Opțiunile și marjele de apreciere naționale pentru sectorul instituțiilor mai puțin semnificative

Pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile la nivelul instituțiilor de credit, BCE, în foarte strânsă cooperare cu ANC, a decis să armonizeze exercitarea opțiunilor și a marjelor de apreciere naționale pentru sectorul instituțiilor mai puțin semnificative. În luna aprilie 2017, în urma unei consultări publice care s-a încheiat în ianuarie 2017, au fost publicate o orientare[26] și o recomandare[27] adresate ANC.

---

25 A se vedea Ghidul privind evaluarea cererilor de autorizare ale instituțiilor de credit FinTech.

26 Orientarea (UE) 2017/697 a Băncii Centrale Europene din 4 aprilie 2017 privind exercitarea opțiunilor și marjelor de apreciere prevăzute în dreptul Uniunii de către autoritățile naționale competente în legătură cu instituțiile mai puțin semnificative (BCE/2017/9).

În timp ce, în majoritatea cazurilor, propunerile de politică cu privire la instituțiile mai puțin semnificative sunt identice cu cele adoptate în cazul instituțiilor semnificative, în ceea ce privește anumite opțiuni și marje de apreciere, a fost aplicată o abordare proporțională pentru supravegherea instituțiilor mai puțin semnificative, care diferă de orientarea politicii elaborate pentru instituțiile semnificative (de exemplu, o combinație a comitetului de risc și a celui de audit). Mai mult, în unele cazuri în care armonizarea nu reprezintă o condiție pentru asigurarea robusteții supravegherii sau pentru obținerea unor condiții de concurență echitabile, ANC pot utiliza o abordare flexibilă cu privire la aplicarea unor opțiuni și marje de apreciere. În plus, unele dintre aceste diferențe ar trebui să se reducă treptat, pe parcursul anilor următori, pe fondul eliminării graduale a acordurilor tranzitorii.

Finalizarea activităților cu privire la opțiunile și marjele de apreciere naționale reprezintă un pas important în direcția unei supravegheri consecvente și a unei armonizări sporite, presupunând depășirea în mare măsură a divergențelor semnificative la nivelul aplicării naționale a opțiunilor și marjelor de apreciere.

1.6.2 Metodologia SREP pentru instituțiile mai puțin semnificative

Metodologia SREP pentru instituțiile mai puțin semnificative se bazează pe cea aplicabilă instituțiilor semnificative și ține seama de principiile proporționalității și flexibilității pentru ANC care sunt responsabile de deciziile în cadrul SREP

Finalizarea activităților derulate în comun de BCE și ANC privind stabilirea unei metodologii comune pentru **Procesul de supraveghere și evaluare (SREP) destinat instituțiilor mai puțin semnificative** a marcat un moment de referință în anul 2017. Metodologia se bazează pe cea aplicată instituțiilor semnificative și utilizează într-un mod proporțional aceleași elemente structurale. Aceasta introduce, de asemenea, unele simplificări și adaptări, conferind ANC un anumit grad de flexibilitate pentru a lua în considerare specificitățile instituțiilor mai puțin semnificative, precum și eterogenitatea principiilor contabile. SREP pentru instituțiile mai puțin semnificative va promova convergența în materie de supraveghere în sectorul instituțiilor mai puțin semnificative, sprijinind un nivel minim de armonizare și un continuum în evaluarea instituțiilor semnificative și a celor mai puțin semnificative. ANC vor fi pe deplin responsabile, în calitate de supraveghetori direcți, de derularea evaluărilor și de adoptarea deciziilor privind capitalul, lichiditatea și măsurile calitative.

Activitățile aferente SREP pentru instituțiile mai puțin semnificative au demarat în 2015, atunci când a fost stabilită o metodologie comună privind sistemul de evaluare a riscurilor (SER). Acestea au continuat în anul 2016, axându-se pe cuantificarea lichidității și a capitalului. În anul 2017, ANC au testat metodologia SREP destinată instituțiilor mai puțin semnificative (inclusiv metodologia privind SER revizuită). Toate ANC au participat în mod activ la procesul de testare și au furnizat observații utile care au constituit baza ajustărilor necesare metodologiei.

[27] Recomandarea Băncii Centrale Europene din 4 aprilie 2017 privind specificațiile comune pentru exercitarea anumitor opțiuni și marje de apreciere prevăzute în dreptul Uniunii de către autoritățile naționale competente în legătură cu instituțiile mai puțin semnificative (BCE/2017/10).

Principiul proporționalității este reflectat în metodologie prin constituirea unui model privind un grad minim de implicare în materie de supraveghere care depinde de prioritatea acordată instituțiilor mai puțin semnificative. Prin urmare, aspecte precum necesarul de informații, gradul de intensitate a evaluării și așteptările în materie de supraveghere diferă în funcție de categoria în care este inclusă instituția mai puțin semnificativă și de natura activității acesteia. Metodologia conferă un anumit grad de **flexibilitate** și ANC. Flexibilitatea din cadrul SREP joacă un rol important în ceea ce privește evaluarea proceselor ICAAP și ILAAP și a testărilor la stres aferente instituțiilor mai puțin semnificative.

Metodologia va fi implementată de ANC în cadrul ciclului de supraveghere desfășurat în 2018. Pentru a sprijini tranziția armonioasă de la metodologia SREP națională la metodologia SREP a MUS, ANC o vor aplica în primul an cel puțin instituțiilor mai puțin semnificative de înaltă prioritate. Acest lucru permite ANC să testeze în continuare metodologia, în special cu privire la instituțiile mai mici, înainte de data finală de implementare din 2020. Metodologia va fi în continuare evaluată și va evolua, în funcție de necesități, pentru a lua în considerare experiența dobândită în cadrul MUS și evoluțiile mai ample (de exemplu, la nivelul cadrului de reglementare și al activităților suplimentare care pot fi derulate de ABE, precum și în cadrul MUS).

1.6.3 Cooperarea cu privire la supravegherea individuală a instituțiilor mai puțin semnificative

Experții BCE poartă un dialog permanent cu omologii lor din cadrul ANC

Proporționalitatea prezintă o importanță deosebită pentru funcționarea eficientă a procesului de monitorizare în scopul supravegherii. Punerea practică în aplicare a principiului proporționalității se bazează pe un **cadru de prioritizare.** Acest cadru ia in considerare atât gradul de risc intrinsec al unei anumite instituții de credit mai puțin semnificative, cât și impactul general al acesteia asupra sistemului financiar național.

În 2017, ANC au continuat să trimită prin intermediul **punctului central de notificare**, (i) notificări *ex ante* privind procedurile importante în materie de supraveghere și proiectele de decizii importante în materie de supraveghere referitoare la instituțiile mai puțin semnificative clasificate ca instituții de înaltă prioritate (aproximativ 100 de instituții mai puțin semnificative), și (ii) notificări ad-hoc privind orice deteriorare survenită în situația financiară a instituțiilor mai puțin semnificative. Experiența dobândită pe parcursul ultimilor ani a fost integrată în **orientarea revizuită privind cerințele de notificare pentru instituțiile mai puțin semnificative**, care se aplică începând cu anul 2018. Orientarea clarifică criteriile pentru definirea importanței deciziilor care trebuie notificate BCE și furnizează un set de indicatori de declanșare și alți indicatori pentru a promova caracterul oportun al notificărilor. BCE a primit 67 de notificări în 2017, referitoare îndeosebi la chestiuni de capital și guvernanță.

Pe baza notificărilor primite de la ANC, precum și a altor informații disponibile, experți ai BCE din cadrul **birourilor specializate dedicate țărilor au continuat să**

monitorizeze instituțiile mai puțin semnificative din țările respective, în special, acele instituții care s-au confruntat cu o deteriorare financiară. Totodată, experții BCE au purtat un dialog permanent cu omologiilor din cadrul ANC pentru a monitoriza implementarea recomandărilor și a măsurilor de monitorizare legate de deciziile privind procedurile comune. În unele cazuri, cooperarea referitoare la instituțiile mai puțin semnificative individuale a luat forma unor inspecții la fața locului și misiuni tehnice comune.

1.7 Atribuții macroprudențiale

În 2017, BCE a continuat să dialogheze în mod activ cu autoritățile naționale cu privire la politica macroprudențială în zona euro, în concordanță cu atribuțiile care i-au fost conferite în temeiul articolului 5 din Regulamentul privind MUS. Forumul macroprudențial servește drept platformă în cadrul căreia membrii Consiliului guvernatorilor și ai Consiliului de supraveghere să reunească perspective microprudențiale și macroprudențiale de la nivelul întregului MUS.[28] Acesta asigură faptul că măsurile microprudențiale și macroprudențiale se completează reciproc cu eficacitate.

Peste 100
de notificări de natură macroprudențială primite din partea autorităților naționale

În anul 2017, BCE a primit din partea autorităților naționale peste 100 de notificări privind politica macroprudențială. Majoritatea notificărilor au vizat (i) deciziile trimestriale privind stabilirea amortizoarelor anticiclice de capital și (ii) deciziile privind identificarea și tratamentul fondurilor proprii ale instituțiilor de credit de importanță sistemică la nivel mondial și ale altor instituții de credit de importanță sistemică.[29]

Urmărind metodologia CSBB, BCE și autoritățile naționale au identificat șapte bănci de importanță sistemică la nivel mondial[30] – cu una mai puțin față de anul anterior.[31] Aceste instituții au fost repartizate pe categorii ce prevăd rate ale amortizorului de capital introdus treptat între 0,75% și 1,5% în anul 2018 (la încheierea introducerii treptate în anul 2019, nivelurile finale ale amortizorului pentru băncile respective se vor situa între 1,0% și 2,0%).

BCE a primit, de asemenea, notificări cu privire la ratele amortizorului de capital pentru 109 alte instituții de importanță sistemică. Aceste rate au fost în concordanță

---

28 Pentru detalii suplimentare, a se vedea Raportul anual al BCE privind activitățile de supraveghere din 2015.

29 Notificările oficiale privind amortizorul anticiclic de capital sunt primite trimestrial, în timp ce notificările privind instituțiile de importanță sistemică (O-SII) și instituțiile de importanță sistemică la nivel mondial (G-SII) sunt primite anual. În plus, anumite autorități naționale au transmis notificări cu privire la alte măsuri, cum ar fi cele introduse în temeiul articolului 458 din Regulamentul privind cerințele de capital. Articolul menționat permite autorităților să introducă măsuri macroprudențiale la nivel național pentru a contracara riscul sistemic atunci când alte instrumente nu pot aborda în mod adecvat acest risc (precum cele menționate la articolele 124 și 164, printre altele). De exemplu, autoritățile belgiene și finlandeze au introdus măsuri care vizează riscurile pe piața creditelor ipotecare rezidențiale.

30 Instituțiile de importanță sistemică la nivel mondial identificate (cu un pachet complet de cerințe privind amortizorul de capital începând cu anul 2019) sunt: BNP Paribas (FR), Groupe Crédit Agricole (FR), Deutsche Bank (DE), ING Bank (NL), Banco Santander (ES), Société Générale (FR) și UniCredit Group (IT).

31 Groupe BCPE (FR) a fost eliminat de pe listă în anul 2017.

cu metodologia BCE privind evaluarea altor instituții de importanță sistemică și determinarea amortizoarelor lor.

Totodată, BCE a primit notificări privind implementarea amortizoarelor de risc sistemic și a cerințelor mai stricte de ponderare a riscului de la o serie de autorități naționale, precum și notificări privind reciprocitatea măsurilor macroprudențiale adoptate în alte state membre.

BCE s-a implicat, de asemenea, în activitățile desfășurate de Comitetul european pentru risc sistemic (CERS), care este responsabil de supravegherea macroprudențială a sistemului financiar al UE. CERS identifică și prioritizează riscurile sistemice și, dacă este necesar, emite avertizări și recomandări privind adoptarea unor măsuri de remediere. ECS au folosit informații provenite de la CERS, alături de alte analize macroprudențiale furnizate de BCE – publicate atât intern, cât și extern – pentru a asigura că toate riscurile relevante au fost luate în considerare. În mod similar, CERS și alte autorități macroprudențiale utilizează date provenite de la ECS pentru a se asigura că informațiile cu privire la instituțiile individuale sunt integrate în analiza riscurilor la nivelul întregului sistem și pentru a identifica posibile măsuri de remediere.

În plus, BCE susține modificarea metodologiei de evaluare a băncilor de importanță sistemică la nivel mondial pentru a permite uniunii bancare europene să fie considerată drept o zonă geografică unică.

2 Contribuția MUS la cadrul UE de gestionare a crizelor și de rezoluție

2.1 Cazuri de rezoluție în 2017

Cadrul de redresare și rezoluție al UE reprezintă o ancoră importantă pentru un sector bancar stabil. Supravegherea bancară a BCE deține un rol major în acest cadru.

În prima jumătate a anului 2017, Supravegherea bancară a BCE a adoptat, pentru prima dată, decizia de a declara trei dintre băncile pe care le supraveghează direct ca fiind în curs de a intra în dificultate sau susceptibile de a intra în dificultate.

Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție prevede că, odată ce o instituție semnificativă este declarată ca fiind în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate, Comitetul unic de rezoluție (*Single Resolution Board* – SRB) trebuie să evalueze dacă celelalte condiții pentru declanșarea procedurii de rezoluție au fost, de asemenea, îndeplinite. În special, SRB trebuie să evalueze dacă: (i) având în vedere calendarul și alte circumstanțe relevante, nu există nicio perspectivă rezonabilă ca o măsură alternativă din sectorul privat adoptată cu privire la entitate să împiedice într-un interval de timp rezonabil, apariția unei situații de dificultate pentru entitatea respectivă; și (ii) dacă o măsură de rezoluție este necesară în interes public.

În cazul neîndeplinirii condiției din urmă, banca nu ar intra în rezoluție, ci ar face obiectul procedurii de insolvență naționale relevante.

În cazul uneia dintre cele trei bănci, Banco Popular Español, Comitetul unic de rezoluție a decis că respectivele condiții de declanșare a procedurii de rezoluție erau îndeplinite și a adoptat o schemă de rezoluție. În cazul celorlalte două bănci, Veneto Banca și Banca Popolare di Vincenza, Comitetul unic de rezoluție a concluzionat că măsura de rezoluție nu era necesară în interes public, iar băncile au fost, în cele din urmă, lichidate conform procedurilor de insolvență italiene.

2.1.1 Cazul Banco Popular Español

În luna iunie 2017, Banco Popular Español a fost prima bancă declarată „în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate” de Supravegherea bancară a BCE

La data de 6 iunie 2017, Supravegherea bancară a BCE a confirmat că Banco Popular Español era în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) litera (a) și cu articolul 18 alineatul (4) litera (c) din Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție, întrucât, s-ar afla, în viitorul apropiat, în imposibilitatea de a-și plăti datoriile sau orice alte angajamente la scadență ca urmare a unei crizei de lichiditate idiosincratice. În consecință, Comitetul unic de rezoluție a concluzionat că au fost îndeplinite condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție și a decis să adopte o schemă de rezoluție,

care implica reducerea valorii instrumentelor de capital și vânzarea băncii către Banco Santander.

Banco Popular Español se confruntase cu unele probleme structurale, precum un nivel ridicat de credite neperformante (NPL), o acoperire scăzută comparativ cu băncile similare, un nivel ridicat de active executate silit și profitabilitate scăzută.

Încă din 2012, banca a efectuat trei majorări de capital în valoare de 5,5 miliarde EUR. Cu toate acestea, nu a fost capabilă să își lichideze în mod semnificativ expunerile problematice din sectorul imobiliar în valoare de 37 de miliarde EUR (brut). Mai mult, deteriorarea acestui portofoliu a erodat în continuare capitalul băncii. Anunțul băncii din februarie 2017 cu privire la provizioanele suplimentare și pierderile înregistrate la sfârșitul anului, precum și cel din 10 aprilie potrivit căruia, dată fiind poziția sa de capital tensionată, ar putea fi necesară o majorare de capital sau o tranzacție corporativă pentru a face față oricărei deprecieri suplimentare potențiale a portofoliului de active neperformante, au determinat scăderi de rating și preocupări considerabile în rândul clienților băncii. Aceasta a condus la ieșiri semnificative de numerar și la deteriorarea severă a bazei de depozite a băncii, afectând capacitatea acesteia de a apela la alte surse de lichiditate.

Cooperarea și schimbul de informații cu Comitetul unic de rezoluție

Cooperarea strânsă dintre Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție a contribuit la un proces reușit de gestionare a crizelor

Deteriorarea situației Banco Popular Español a fost comunicată Comitetului unic de rezoluție de Supravegherea bancară a BCE la începutul lunii aprilie 2017 și discutată în detaliu la ședințele organizate de BCE cu privire la gestionarea crizelor, la care au participat și reprezentanți ai Comitetului unic de rezoluție. Schimbul de informații s-a intensificat în cursul lunii mai 2017, ceea ce a contribuit la pregătirea din timp a tuturor părților interesate. Comitetul unic de rezoluție a fost, de asemenea, invitat să participe, în calitate de observator, la ședințele Consiliului de supraveghere al BCE, în cadrul cărora membri Consiliului de supraveghere au primit informații actualizate cu privire la evoluția situației și au luat decizii privind Banco Popular Español. În calitate de observator în cadrul sesiunii executive extinse a Comitetului unic de rezoluție, BCE a fost, de asemenea, informată despre evaluarea efectuată de Comitet cu privire la celelalte condiții de declanșare a procedurii de rezoluție. Totodată, BCE a furnizat informații referitoare la supraveghere relevante pentru misiunea Comitetului unic de rezoluție.

În ansamblu, cooperarea strânsă și schimbul de informații dintre BCE și Comitetul unic de rezoluție au contribuit în mod semnificativ la un proces eficient de gestionare a crizelor.

Etapele procedurale care au condus la evaluarea pentru a se stabili dacă banca este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

Dată fiind urgența situației, etapele procedurale care au condus la evaluarea pentru a se stabili dacă banca este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate, au fost finalizate în mai puțin de o zi

La data de 6 iunie 2017, Consiliul de supraveghere al BCE a decis demararea procesului pentru a se stabili dacă banca este în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate și a inițiat o consultare oficială cu Comitetul unic de rezoluție.

După consultarea acestuia, Consiliul de supraveghere a adoptat evaluarea pentru a se stabili dacă Banco Popular Español este în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate. Aceasta a fost trimisă spre aprobare Consiliului guvernatorilor BCE, în temeiul procedurii aplicabile în cazul absenţei unei obiecţii.

Consiliul guvernatorilor nu a formulat nicio obiecție cu privire la evaluarea Consiliului de supraveghere, care a fost trimisă la data de 6 iunie atât Comitetului unic de rezoluție, cât și Comisiei Europene, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul privind MUR. Supravegherea bancară a BCE a notificat, de asemenea, toate autoritățile relevante cu privire la decizia sa în conformitate cu articolul 81 din Directiva privind redresarea și rezoluția bancară (BRRD) și CRD IV.

Măsuri adoptate în urma evaluării pentru a se stabili dacă Banco Popular Español este în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate

La data de 7 iunie 2017, Comitetul unic de rezoluție a adoptat o schemă de rezoluție care a implicat vânzarea Banco Popular Español către Banco Santander pentru suma de 1 EUR, precum și reducerea valorii instrumentelor de capital și conversia acestora

La data de 7 iunie 2017, Comitetul unic de rezoluție a stabilit că toate condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție au fost îndeplinite și a decis să adopte o schemă de rezoluție, care a fost aprobată de Comisia Europeană în conformitate cu articolul 18.7 din Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție în aceeași zi. Decizia de rezoluție a inclus următoarele elemente: (i) reducerea valorii acțiunilor; (ii) reducerea valorii și conversia instrumentelor suplimentare de nivel 1 în acțiuni; (iii) conversia instrumentelor scadente de nivel 2 în acțiuni cu o valoare nominală de 1 EUR; (iv) transferul acțiunilor rezultate către Banco Santander.

2.1.2 Cazurile Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca

În iunie 2017, Supravegherea bancară a BCE a stabilit că Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca erau în curs de a intra în dificultate sau erau susceptibile de a intra în dificultate

La data de 23 iunie 2017, Supravegherea bancară a BCE a stabilit că Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca erau în curs de a intra în dificultate sau erau susceptibile de a intra în dificultate, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) litera (a) și articolul 18 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul privind MUR.

Comitetul unic de rezoluție a concluzionat că, în ambele cazuri, nu au fost îndeplinite condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție. Băncile au făcut ulterior obiectul lichidării administrative obligatorii (*compulsory administrative liquidation* – CAL), în conformitate cu legislația italiană privind insolvența.

Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca, care erau localizate în nord-estul Italiei și aveau modele de afaceri și cote de piață similare, au atras o atenție deosebită din partea supraveghetorilor încă din 2014, date fiind (i) profitabilitatea scăzută; (ii) costurile operaționale ridicate comparativ cu veniturile de bază; (iii) costul de finanțare ridicat asociat unei francizei fundamental depreciate; și (iv) calitatea redusă a activelor.

În pofida unor majorări consecutive de capital la solicitarea Supravegherii bancare a BCE, ambele bănci au epuizat un volum semnificativ de fonduri proprii pe parcursul celor trei ani care au precedat situația de dificultate. Aceasta a demonstrat în mod clar faptul că respectivele modele de afaceri nu erau adecvate pentru asigurarea profitabilității și a viabilității.

În 2017, cele două bănci au trimis BCE un plan de afaceri combinat („Project Tiepolo") care viza fuziunea acestora până la finele anului. Planul a identificat un necesar total de capital în valoare de 4,7 miliarde EUR.

ECB a concluzionat că implementarea eficientă și oportună a planului în vederea recapitalizării celor două bănci, a fuziunii acestora și a creării condițiilor necesare pentru un nou model de afaceri viabil, nu era plauzibilă. BCE a considerat, de asemenea, că nu erau disponibile alte măsuri de supraveghere sau măsuri de intervenție timpurie eficace.

Cooperarea și schimbul de informații cu Comitetul unic de rezoluție

Cooperarea strânsă și schimbul de informații dintre BCE și Comitetul unic de rezoluție a contribuit în mod semnificativ la un proces eficient de gestionare a crizelor

Supravegherea bancară a BCE a informat din timp Comitetul unic de rezoluție cu privire la deteriorarea situației Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca, schimbul de informații intensificându-se încă de la finele anului 2016 și,ulterior, în cursul primului semestru din 2017. Acest schimb riguros și amplu de informații a contribuit la pregătirea timpurie a tuturor părților.

De asemenea, pentru a optimiza preparativele în vederea unei posibile evaluări pentru a se stabili dacă cele două bănci erau în curs de a intra în dificultate sau susceptibile de a intra în dificultate, în ultimele etape ale escaladării crizei, situația acestora a fost discutată în detaliu în cadrul ședințelor de gestionare a crizelor, la care au participat și organe de conducere și personal din partea Comitetului unic de rezoluție.

Acesta din urmă a fost, de asemenea, invitat să participe, în calitate de observator, la ședințele Consiliului de supraveghere al BCE, în cadrul cărora membrii Consiliului de supraveghere au primit informații actualizate cu privire la evoluția situației Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca și au fost luate toate deciziile cu privire la cele două bănci. Comitetul unic de rezoluție a putut astfel beneficia simultan de informațiile furnizate membrilor Consiliului de supraveghere. În mod similar, în calitate de observator în cadrul sesiunii executive a Comitetului unic de rezoluție, BCE a primit informații referitoare la evaluarea realizată de Comitetul unic de rezoluție cu privire la celelalte condiții de declanșare a procedurii de rezoluție. În ansamblu, cooperarea strânsă și schimbul de informații dintre BCE și Comitet au fost

esențiale pentru soluționarea situațiilor băncilor, contribuind în mod semnificativ la un proces eficient de gestionare a crizelor.

Etapele procedurale care au condus la evaluarea pentru a se stabili dacă banca este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

La data de 23 iunie 2017, s-a stabilit că Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca erau în curs de a intra în dificultate sau erau susceptibile de a intra în dificultate

La data de 19 iunie 2017, BCE și-a încheiat evaluarea cu privire la cea de-a doua versiune a planului Tiepolo prezentat de cele două bănci și a conchis că acesta nu era credibil.

Situațiile capitalului Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca s-au deteriorat în mod continuu, iar cerințele de capital au fost încălcate în mod constant, în pofida măsurilor adoptate de cele două bănci pentru a elimina încălcările. Atât Banca Popolare di Vicenza, cât și Veneto Banca li s-a solicitat în repetate rânduri, în anii anteriori luării deciziei, să își remedieze deficiențele. Cu toate acestea, măsurile adoptate de bănci s-au dovedit ineficace.

Având în vedere cele de mai sus, miercuri, 21 iunie 2017, Supravegherea bancară a BCE a considerat că existau dovezi materiale care indicau faptul că Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca erau în curs de a intra în dificultate sau erau susceptibile de a intra în dificultate, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) litera (a) și articolul 18 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul privind MUR.

În consecință, Consiliul de supraveghere al BCE a decis să demareze procesul de declarare a băncilor drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibile de a intra în dificultate” și a inițiat o consultare oficială cu Comitetul unic de rezoluție, care s-a încheiat joi, 22 iunie, la prânz. La data de 23 iunie, evaluarea pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate a fost trimisă spre aprobare Consiliului guvernatorilor BCE, în conformitate cu procedura aplicabilă în cazul absenței unei obiecții.

Consiliul guvernatorilor nu a formulat nicio obiecție cu privire la evaluarea Consiliului de supraveghere, care a fost trimisă atât Comitetului unic de rezoluție, cât și Comisiei Europene, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul privind MUR. Supravegherea bancară a BCE a notificat, de asemenea, toate autoritățile relevante cu privire la decizia acesteia în conformitate cu articolul 81 din BRRD și CRD IV.

Măsuri adoptate în urma evaluării pentru a se stabili dacă Banco Popular Español este în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate

La data de 23 iunie 2017, Comitetul unic de rezoluție a decis să nu adopte măsuri de rezoluție în cazul Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca. Acesta a concluzionat că, deși condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție enumerate în articolul 18 alineatul (1) litera (a) și (b) din Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție au

fost îndeplinite, condiția menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (c), care face trimitere la interesul public, nu era îndeplinită.[32]

Prin urmare, cele două bănci au fost lichidate în conformitate cu procedurile de insolvență italiene.

La data de 25 iunie 2017, guvernul italian a adoptat un decret-lege[33], care a intrat în vigoare imediat. Decretul a reglementat (i) procesul de lichidare administrativă obligatorie a celor două bănci și (ii) ajutorul pentru lichidare furnizat de guvern în vederea sprijinirii transferului activelor și pasivelor către Intesa Sanpaolo, în conformitate cu cadrul UE pentru ajutoarele de stat, dat fiind riscul regional la adresa stabilității financiare.

În aceeași zi, Comisia Europeană a anunțat aprobarea, conform normelor UE, a măsurilor autorităților italiene de a facilita lichidarea Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca în conformitate cu legile naționale privind insolvența.[34]

Cele două bănci au făcut obiectul lichidării administrative obligatorii de către ministerul italian al finanțelor, la propunerea Banca d'Italia, și au fost desemnate autorități de lichidare.

Activele și pasivele bune au fost transferate către Intesa Sanpaolo, care a substituit băncile în relațiile acestora cu clienții. În conformitate cu cadrul UE pentru ajutoarele de stat, o distribuție a sarcinii a fost aplicată capitalurilor proprii și datoriei subordonate. Se preconizează transferul creditelor neperformante către Società di Gestione degli Attivi, o societate-vehicul deținută de Ministerul Finanțelor din Italia și utilizată pentru lichidarea Banco di Napoli. Obiectivul este eliminarea treptată a creditelor neperformante cu scopul de a maximiza recuperarea activelor respective.

La data de 19 iulie 2017, ca urmare a procedurii de lichidare, celor două bănci le-au fost retrase autorizațiile bancare. Ulterior, două filiale, care nu au făcut obiectul transferului către Intesa Sanpaolo (Banca Intermobiliare di Investimenti e Gestioni și Farbanca), au fost clasificate ca instituții mai puțin semnificative. În consecință, supravegherea directă a acestor două filiale a fost atribuită Banca d'Italia în septembrie 2017.

---

32 A se vedea notificarea sintetizând efectele deciziei adoptate cu privire la Banca Popolare di Vincenza S.p.A și notificarea sintetizând efectele deciziei adoptate cu privire la Veneto Banca S.p.A, ambele publicate pe website-ul Comitetului unic de rezoluție.

33 Decretul-lege nr. 99 din 25 iunie 2017 a fost publicat în *Jurnalul Oficial* italian nr. 146 la data de 25 iunie 2017.

34 Comunicatul de presă al Comisiei Europene: „Ajutoare de stat: Comisia aprobă ajutorul pentru ieșirea de pe piață a Banca Popolare di Vicenza și Veneto Banca în conformitate cu legislația italiană privind insolvența, inclusiv vânzarea unor părți către Intensa Sanpaolo”.

2.1.3 Concluzii principale desprinse

Cazurile recente de declarare a unor bănci drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibile de a intra în dificultate” furnizează concluzii utile pentru gestionarea crizelor

Banco Popular Español, Veneto Banca și Banca Popolare di Vicenza au fost primele bănci declarate drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibile de a intra în dificultate” de Supravegherea bancară a BCE. Prin urmare, aceste cazuri au furnizat concluzii utile atât pentru supravegherea continuă, cât și pentru funcționarea cadrului de gestionare a crizelor.

Unul dintre învățămintele desprinse din toate aceste cazuri a fost faptul că o cooperare strânsă și un **schimb de informații** cuprinzător între toate părțile interesate[35] au contribuit în mod semnificativ la desfășurarea fără sincope a procesului în termene strânse și a permis tuturor autorităților să acționeze rapid și să abordeze situația în intervalul de timp necesar.

Coordonarea și schimbul de informații între Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție în ambele situații de criză au fost, de asemenea, asigurate prin intermediul participării transversale în cadrul organelor de decizie respective. Reprezentanții Comitetului unic de rezoluție au participat la ședințele organizate de Consiliul de supraveghere al BCE și la ședințe ale echipelor de gestionare a crizelor organizate de BCE. În mod similar, Supravegherea bancară a BCE, alături de Comisia Europeană, au participat în calitate de observatori la sesiunea executivă a Comitetului unic de rezoluție. Aceasta a permis o aliniere și o înțelegere continuă a perspectivelor fiecărei părți.

Încă din decembrie 2015, un Memorandum de înțelegere a servit ca bază pentru cooperarea dintre Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție. Memorandumul stabilește termenii generali ai cooperării, inclusiv schimbul de informații, între cele două autorități în vederea asigurării unei cooperări eficiente în îndeplinirea atribuțiilor respective. În conformitate cu dispozițiile acestuia, memorandumul face în prezent obiectul unei revizuiri pentru a lua în considerare experiența dobândită în primii doi ani ai implementării sale. Finalizarea acestuia este preconizată în prima parte a anului 2018 (Secțiunea 2.2).

O altă concluzie importantă se referă la **importanța momentului în care o bancă este declarată drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibilă de a intra în dificultate”**. Oportunitatea măsurilor adoptate în eventualitatea unei crize este esențială pentru a evita deteriorarea în continuare a situației băncii, reducându-se astfel la minimum costul total al intrării în dificultate. În același timp, evaluarea pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate nu trebuie efectuată nejustificat de devreme. În caz contrar, ar putea fi înregistrate pierderi inutile de valoare, deși există încă posibilitatea unei redresări. În această privință, marja de latitudine în materie de supraveghere integrată în cadrul actual este importantă și ar trebui păstrată.

În plus, experiența dobândită a demonstrat importanța utilizării eficace a **măsurilor de intervenție timpurie**, care s-a dovedit a fi dificilă în cadrul juridic actual. Au fost

[35] În special, Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție, dar și autoritățile de rezoluție, autoritățile competente și băncile centrale naționale.

identificate două domenii principale pentru care sunt necesare modificări în cadrul juridic. În Avizul BCE cu privire la revizuiri ale cadrului Uniunii de gestionare a crizelor (CON/2017/47), au fost recomandate modificări relevante.

În primul rând, există o suprapunere semnificativă între măsurile de supraveghere din cadrul CRD IV și al Regulamentului privind MUS și măsurile de intervenție timpurie furnizate de BRRD. Suprapunerea se referă atât la conținut, cât și la condițiile de aplicare a măsurilor. O astfel de suprapunere creează dificultăți semnificative la implementarea cadrului de intervenție timpurie, în special având în vedere lipsa de claritate cu privire la condițiile pentru intervenția timpurie.

În al doilea rând, BCE trebuie să își exercite competențele de intervenție timpurie pe baza transpunerii naționale a BRRD. Acest lucru conduce la lipsă de certitudine și inconsecvență în ceea ce privește măsurile disponibile și la condițiile de aplicare a acestora în diferite state membre.

În consecință, BCE recomandă: (i) eliminarea din BRRD a acelor măsuri de intervenție timpurie care sunt deja disponibile în CRD IV și al Regulamentului privind MUS și (ii) modificarea Regulamentului privind Mecanismul unic de rezoluție pentru a furniza o bază juridică directă pentru competențele de intervenție timpurie ale BCE cu scopul de a facilita aplicarea consecventă a acestora.

O concluzie suplimentară desprinsă se referă la nevoia de a asigura **accesul la lichiditatea în rezoluție**. În unele cazuri, problema este soluționată prin abilitatea unui cumpărător de a furniza lichiditate. În altele, este important să se asigure că, odată ce instrumentele de rezoluție au fost aplicate, banca dispune de acces la lichiditate până când este restabilită încrederea pieței. În această privință, Fondul unic de rezoluție are un rol important, iar BCE se pronunță cu tărie în favoarea creării unui mecanism comun de sprijin pentru acest fond. Mecanismul ar trebui să acopere în totalitate mandatul Fondului unic de rezoluție, mai exact ar trebui să fie disponibil în scopuri atât de lichiditate, cât și de solvabilitate. Dată fiind importanța finanțării suficiente a unui proces de rezoluție ordonată, mecanismul comun de sprijin ar trebui creat cât mai curând posibil, în mod ideal înainte de încheierea perioadei de tranziție pentru mutualizarea completă a resurselor Fondului unic de rezoluție.

Mai mult, experiența a arătat că, din perspectiva stabilității financiare, posibilitatea de rezoluție poate fi redusă dacă **investitorii persoane fizice** urmează să dețină titluri de natura datoriei subordonate. Prin urmare, ar trebui avută în vedere introducerea unor cerințe de raportare clare și ușor de înțeles, precum și a altor garanții care să sensibilizeze investitorii cu privire la riscurile asociate acestor instrumente. Totodată, ar fi adecvat să se ia în considerare posibilitatea impunerii unei valori nominale minime de cel puțin 100 000 EUR pe unitate pentru fiecare instrument. Aceasta ar majora pragul de investiții și ar sensibiliza investitorii, limitând astfel investițiile directe ale investitorilor persoane fizice. Ar trebui urmărită elaborarea unui cadru comun la nivelul Uniunii Europene cu privire la aceste aspecte pentru a evita ca statele membre să adopte abordări diferite care ar conduce la fragmentarea pieței europene pentru aceste instrumente.

2.1.4 Comunicarea cu privire la cazurile de declarare a unei bănci drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibilă de a intra în dificultate”

Comunicarea este esențială pentru gestionarea eficientă a crizelor

Comunicarea deține un rol esențial în gestionarea crizelor. În situația în care o bancă intră în dificultate, nu este importantă doar găsirea unei soluții pentru soluționarea crizei, ci și comunicarea eficace a soluției publicului pentru a asigura că nu se produce niciun efect de contagiune și a păstra stabilitatea financiară. În această privință, coordonarea dintre diferitele părți interesate implicate este esențială pentru a trimite publicului un mesaj clar și cuprinzător.

Spre deosebire de măsurile de rezoluție, a căror sferă de publicare de către Comitetul unic de rezoluție este definită în Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție[36] și în BRRD, în ceea ce privește evaluările pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate, nu există niciun fel de indicație. Este de dorit o clarificare cu privire la publicarea evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate.

Comunicarea coordonată în urma evaluării pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

Pregătirea timpurie a comunicării și coordonării între toate părțile interesate este esențială pentru a se adresa publicului

Pregătirea timpurie a comunicării și a termenilor de referință, precum și alinierea părților sunt cruciale în situația unei crize. Pentru a asigura această aliniere, echipele de comunicare ale Comitetului unic de rezoluție, BCE și Comisiei Europene au început să colaboreze într-o etapă inițială, cu mult timp înainte de adoptarea deciziilor privind declararea unor instituții drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibilă de a intra în dificultate”. Aceasta a permis o strategie de comunicare cuprinzătoare, care a contribuit la gestionarea cu succes a crizei.

De asemenea, **calendarul comunicărilor externe** este foarte important și ar trebui planificat cu atenție. În cazul Banco Popular Español, decizia privind declararea instituției drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibilă de a intra în dificultate”. a fost adoptată marți seara târziu și a fost urmată de notificări trimise tuturor autorităților relevante în conformitate cu articolul 81 alineatul (3) din BRRD. Comunicarea externă cu publicul a avut loc în dimineața următoare, când Comitetul unic de rezoluție a anunțat vânzarea băncii către Banco Santander S.A.[37], după care Supravegherea bancară a BCE a anunțat decizia privind declararea instituției drept „în curs de a intra în dificultate” sau „susceptibilă de a intra în dificultate”[38]. Calendarul comunicării externe a ținut cont de necesitatea de a comunica atât

[36] Articolul 29 alineatul (5) din Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție, articolul 83 alineatul (4) din Directiva privind redresarea și rezoluția bancară.

[37] A se vedea comunicatul de presă al Comitetului unic de rezoluție din data de 7 iunie 2017.

[38] Comunicatul de presă al BCE: „BCE a stabilit că Banco Popular Español S.A. era în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate”.

soluția (rezoluția, transferul de activități în lichidare etc.), cât și problema (situația de dificultate a băncii).

Procesul coordonat de comunicare a intenționat să furnizeze publicului informații cuprinzătoare cu privire la situația băncii și la măsurile adoptate de autoritățile relevante.

În cazul Veneto Banca și al Banca Popolare di Vicenza, Supravegherea bancară a BCE a publicat vineri, 23 iunie 2017, pe website-ul său oficial, informația privind realizarea evaluării pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate.[39] În aceeași zi, Comitetul unic de rezoluție a informat publicul cu privire la decizia sa privind faptul că rezoluția nu era justificată în cazul celor două bănci și, prin urmare, acestea vor fi lichidate conform procedurilor normale de insolvență italiene.[40] Tot în aceeași zi, ministerul italian al finanțelor a emis un comunicat de presă în care a declarat planificarea unei reuniuni la sfârșitul săptămânii în vederea adoptării tuturor măsurilor necesare pentru a asigura continuitatea activității băncilor, precum și protecția tuturor deponenților și deținătorilor de obligațiuni de rang superior.[41]

Cereri de acces public

BCE a primit mai multe cereri de acces public cu privire la evaluările pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

BCE a primit un număr de cereri de acces public, transmise în cadrul Deciziei BCE/2004/3 privind accesul public la documentele BCE[42], pentru publicarea evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate. Comisia Europeană și Comitetul unic de rezoluție au primit, de asemenea, cereri pentru accesul la evaluările BCE pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

De asemenea, au fost trimise solicitări de informații parlamentelor naționale și ministerelor finanțelor. Mai mulți deputați în Parlamentul European au adresat, de asemenea, întrebări scrise, atât cu privire la rezoluția Banco Popular Español, cât și cu privire la lichidarea Veneto Banca și Banca Popolare di Vicenza.

BCE a furnizat răspunsuri cu privire la aceste întrebări și solicitări de informații, în concordanță cu normele de confidențialitate aplicabile în domeniul supravegherii bancare. Răspunsuri la întrebările scrise adresate de deputații în Parlamentul European au fost publicate pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE.

---

39 Comunicatul de presă al BCE: „BCE a stabilit că Veneto Banca și Banca Popolare di Vicenza erau în curs de a intra în dificultate sau susceptibile de a intra în dificultate”.

40 A se vedea comunicatul de presă al Comitetului unic de rezoluție din data de 23 iunie 2017.

41 Comunicato Stampa N° 109 del 23/06/2017.

42 Decizia BCE/2004/3 din 4 martie 2004 privind accesul public la documentele Băncii Centrale Europene (BCE/2004/3), JO L 80, 18.3.2004, p. 42, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Decizia BCE/2005/1 (JO L 84, 28.3.2015, p. 64).

Publicarea versiunilor neconfidențiale ale evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate

În luna august 2017, BCE a hotărât publicarea versiunilor neconfidențiale ale evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate pe website-ul său privind supravegherea bancară

O evaluare pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate reprezintă o evaluare realizată de BCE în scopul supravegherii unei bănci individuale. Aceasta este transmisă Comitetului unic de rezoluție pentru a-i permite să evalueze dacă au fost îndeplinite condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție. O evaluare pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate reprezintă o etapă intermediară în procesul de rezoluție, Comisia Europeană și alte autorități relevante fiind notificate cu privire la aceasta, în conformitate cu dispozițiile articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție și ale articolului 81 alineatul (3) din BRRD. Evaluările pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate intră în sfera atribuțiilor de supraveghere ale Supravegherii bancare a BCE. Prin urmare, acestea fac obiectul obligațiilor de păstrare a secretului profesional și al normelor de confidențialitate care se aplică tuturor deciziilor adoptate de BCE în calitate de supraveghetor.

Cu toate acestea, în scopul asigurării transparenței și al asumării responsabilității și având în vedere interesul public general, BCE a hotărât publicarea versiunilor neconfidențiale ale evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate pe website-ul său privind supravegherea bancară. Pentru a respecta obligațiile de păstrare a secretului profesional, nu au fost dezvăluite informații confidențiale. Publicarea evaluărilor neconfidențiale pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate reprezintă o excepție de la politica generală a BCE privind comunicarea, care, potrivit legii[43], nu prevede publicarea deciziilor individuale de supraveghere care sunt protejate de normele privind secretul profesional.

În viitor, va fi necesară o clarificare a cadrului juridic în ceea ce privește publicarea evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate. Deși, în prezent, BRRD și Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție nu prevăd publicarea evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate, acestea prevăd, totuși, publicarea ordinului sau a instrumentului prin care se adoptă măsuri de rezoluție. Acest fapt, alături de numărul mare de solicitări de comunicare a informațiilor în urma acestor evaluări efectuate de autoritățile competente, creează un dezechilibru cu privire la comunicare.

[43] Articolul 27 din Regulamentul privind MUS, citit în coroborare cu articolele 53 și următoarele din CRD IV.

2.1.5 Auditul efectuat de Curtea de Conturi Europeană

În anul 2017, Curtea de Conturi Europeană (CCE) a efectuat un audit cu privire la „Eficiența operațională a gestionării crizelor bancare de către BCE”. BCE a cooperat îndeaproape cu CCE pe parcursul auditului, raportul final fiind publicat la data de 16 ianuarie 2018.[44] Raportul furnizează recomandări constructive cu privire la diferite teme legate de cooperare, identificarea crizelor și răspunsul la acestea, precum și planificarea redresării cu scopul de a îmbunătăți în continuare eficiența gestionării crizelor de către MUS. Din cele opt recomandări formulate, șase au fost acceptate de BCE. Activitatea dedicată punerii în aplicare a recomandărilor care privesc, printre altele, cooperarea cu Comitetul unic de rezoluție, orientări suplimentare privind planurile de redresare și orientări privind evaluările în vederea unei intervenții timpurii, se află deja într-o etapă avansată. Una dintre cele două recomandări respinse de BCE nu a fost acceptată întrucât BCE a elaborat deja orientări privind operaționalizarea evaluărilor pentru a se stabili dacă o instituție este în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate, iar în cazul celei de-a doua, BCE a considerat că a cooperat pe deplin cu CCE pe parcursul auditului, respectând, în același timp, mandatul acesteia de a evalua eficiența operațională a administrării BCE.[45]

2.2 Interacțiunea cu Comitetul unic de rezoluție

BCE și Comitetul unic de rezoluție au continuat să coopereze îndeaproape în conformitate cu termenii memorandului de înțelegere.

În 2017, BCE și Comitetul unic de rezoluție au continuat să coopereze îndeaproape în conformitate cu memorandumul de înțelegere bilateral. Memorandumul a fost încheiat la sfârșitul anului 2015 și stabilește normele privind cooperarea și schimbul de informații. Pe parcursul anului, schimbul de informații s-a realizat atât periodic, cât și ad-hoc.

La finele anului 2016, Comitetului unic de rezoluție i-a fost acordat acces direct la informații relevante privind supravegherea și la date stocate în sistemul informatic de supraveghere al BCE, condițiile accesului fiind convenite în memorandum. Aceasta a simplificat și a automatizat schimbul continuu de informații și a asigurat reducerea la minimum a sarcinii de raportare a băncilor. În plus, BCE a adaptat sistemul informatic de supraveghere astfel încât să poată fi utilizat de Comitetul unic de rezoluție în scopuri de rezoluție începând cu anul 2018.

În conformitate cu memorandumul de înțelegere, cooperarea dintre Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție s-a intensificat în condițiile deteriorării situației unei instituții semnificative. În special, dar nu exclusiv, a avut loc o cooperare și un schimb de informații optimizat cu privire la băncile pentru care s-a stabilit, în anul 2017, că erau în curs de a intra în dificultate sau susceptibile de a intra în dificultate (mai exact, Banco Popular Español, Veneto Banca și Banca Popolare di Vicenza).

---

44 Eficiența operațională a gestionării crizelor bancare de către BCE.

45 Acest mandat vizează evaluarea eficienței operaționale a administrării BCE, astfel cum este definită la articolul 27.2 din Statutul SEBC și la articolul 20 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS.

Conform dispozițiilor memorandumului, Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție au inițiat revizuirea memorandumului în 2017. Obiectivul este acela de a revizui anumite părți ale memorandumului pentru a include experiența dobândită în primii doi ani de implementare a acestuia și de a aborda dificultățile de ordin practic întâlnite. Finalizarea revizuirii este planificată în prima parte a anului 2018 și va intensifica în continuare cooperarea și schimbul de informații dintre Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție.

Pe lângă schimbul de informații, cooperarea strânsă a Supravegherii bancare a BCE cu Comitetul unic de rezoluție este, de asemenea, sprijinită și de alte acorduri. Un reprezentant al BCE participă la sesiunile executive și cele plenare ale Comitetului unic de rezoluție. În mod similar, președintele Comitetului unic de rezoluție este invitat să participe la orice ședințe relevante ale Consiliului de supraveghere al BCE. Scopul este favorizarea unui schimb la nivel înalt între cele două organisme. Cooperarea constructivă și sporită dintre Supravegherea bancară a BCE și Comitetul unic de rezoluție se desfășoară la nivel tehnic în cadrul structurilor respective de comitet. În plus, echipele comune de supraveghere și echipele interne de rezoluție interacționează cu privire la băncile individuale. Totodată, au loc schimburi periodice la nivel de membri ai personalului între funcțiile orizontale ale Supravegherii bancare a BCE și Comitetul unic de rezoluție. Cele două instituții mențin legături strânse și în ceea ce privește domeniile de politică relevante din perspectiva supravegherii și rezoluției.

Similar celor doi ani anteriori, Supravegherea bancară a BCE a consultat Comitetul unic de rezoluție cu privire la planurile de redresare primite de la toate instituțiile semnificative pentru care este supraveghetor consolidant. Feedbackul primit din partea Comitetului unic de rezoluție a fost ulterior luat în considerare la evaluarea planurilor de redresare de către Supravegherea bancară a BCE.

Supravegherea bancară a BCE a fost consultată cu privire la proiectele de planuri de rezoluție și MREL

În același timp, Comitetul unic de rezoluție a consultat Supravegherea bancară a BCE cu privire la proiectele de planuri de rezoluție aferente unui număr mare de instituții semnificative în 2017. În cazul unui subset de instituții pentru care a fost furnizat un plan de rezoluție, Supravegherea bancară a BCE a fost, de asemenea, consultată cu privire la cerința minimă privind fondurile proprii și pasivele eligibile (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities* – MREL), stabilită de Comitetul unic de rezoluție. Supravegherea bancară a BCE a evaluat atât proiectele de planuri de rezoluție, cât și MREL din perspectiva supravegherii și a furnizat feedback Comitetului unic de rezoluție. De asemenea, Comitetul unic de rezoluție a consultat Supravegherea bancară a BCE cu privire la calcularea contribuțiilor *ex ante* la Fondul unic de rezoluție. Supravegherea bancară a BCE a evaluat impactul potențial asupra instituțiilor semnificative din perspectiva principiului continuității activității și a furnizat feedback Comitetului unic de rezoluție.

2.3 Activități desfășurate cu privire la planificarea redresării

Directiva privind redresarea și rezoluția bancară impune instituțiilor obligația de a elabora și menține un plan de redresare care stabilește măsurile care ar putea fi adoptate pentru a restabili poziția lor financiară în eventualitatea unei deteriorări semnificative

Evaluarea planurilor de redresare ale instituțiilor semnificative este specificată, printre altele, în Directiva privind redresarea și rezoluția bancară, în Regulamentul delegat (UE) 2016/1075[46] și în ghidurile ABE[47] și face parte din suita generală de activități de supraveghere. Scopul acestei misiuni este acela de a restabili viabilitatea băncilor în perioade caracterizate de tensiuni sporite. În temeiul Ghidului ABE privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP)[48], rezultatele totale ale evaluării planurilor de redresare vor fi incluse în evaluările SREP.

2.3.1 Ciclul de evaluare a planurilor de redresare din 2016: evaluare și analiză comparativă

Ciclul de evaluare a planurilor de redresare pentru instituțiile semnificative din 2016, cel de-al doilea de la lansarea MUS, a demarat în septembrie 2016 și a durat până la finele lunii august 2017. Instituțiile semnificative au transmis, în total, 109 planuri. În cazul băncilor pentru care BCE este supraveghetorul consolidant, planurile au fost transmise în două serii, în lunile septembrie și decembrie 2016, permițându-se astfel efectuarea evaluărilor în afara perioadelor de vârf legate de SREP ale ECS și evitându-se constrângerile privind resursele. Marea majoritate a planurilor de redresare au fost transmise Supravegherii bancare a BCE în luna decembrie 2016. Întregul proces de evaluare a planurilor de redresare și de adoptare ulterioară a deciziilor comune privind evaluarea împreună cu alte autorități competente, acolo unde este necesar[49], poate dura până la șase luni.

Ciclul din 2016 a permis efectuarea unei prime comparații integrale a planurilor, întrucât toate au fost transmise în concordanță cu Directiva privind redresarea și rezoluția bancară. În ciclul anterior, o parte substanțială a planurilor de redresare a fost transmisă în conformitate cu legislația națională anterioară BRRD. Acest lucru s-a datorat transpunerii tardive a directivei în unele state membre. Mai mult, în Regulamentul delegat (UE) 2016/1075, adoptat la data de 23 martie 2016, toate

---

46 Regulamentul delegat (UE) 2016/1075 al Comisiei din 23 martie 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la standardele tehnice de reglementare care precizează conținutul planurilor de redresare, al planurilor de rezoluție și al planurilor de rezoluție a grupului, criteriile minime pe care autoritatea competentă trebuie să le examineze în ceea ce privește planurile de redresare și planurile de redresare a grupului, condițiile de acordare a sprijinului financiar intragrup, cerințele privind evaluatorii independenți, recunoașterea contractuală a competențelor de reducere a valorii contabile și de conversie, procedurile și conținutul cerințelor de notificare și ale avizului de suspendare și funcționarea operațională a colegiilor de rezoluție (JO L 184, 8.7.2016, p. 1).

47 Ghidul ABE privind lista minimă de indicatori calitativi și cantitativi ai planului de redresare (ABE/GL/2015/02) și Ghidul ABE referitor la gama de scenarii care vor fi utilizate în planurile de redresare (ABE/GL/2014/06).

48 Ghidul ABE privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP) (ABE/GL/2014/13).

49 În conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din Directiva privind redresarea și rezoluția bancară, supraveghetorul consolidant și autoritățile competente ale filialelor depun toate eforturile pentru a ajunge la o decizie comună cu privire la, printre altele, evaluarea planului de redresare a grupului.

instituțiile semnificative au fost informate cu privire la conținutul așteptat și la criteriile minime aplicate de autoritățile competente la evaluarea planurilor de redresare.

Analiza comparativă a planurilor de redresare transmise în 2016 a relevat ameliorări considerabile în ceea ce privește exhaustivitatea și calitatea. În pofida acestor ameliorări, aproximativ 20% dintre planurile evaluate fie au făcut obiectul unui plan de acțiune dedicat, ceea ce presupune că Supravegherea bancară a BCE a solicitat instituțiilor semnificative să își amelioreze planurile de redresare, fie au fost considerate ca prezentând deficiente majore conform dispozițiilor articolului 6 alineatul (5) din BRRD. În cel din urmă caz, instituției semnificative i s-a solicitat transmiterea unui plan de redresare revizuit în termen de două luni (cu posibilitate de prelungire până la trei luni).

Analiza comparativă a arătat, de asemenea, că o planificare adecvată a redresării (cu alte cuvinte, pregătirea corespunzătoare pentru situațiile de criză) sporește probabilitatea ca opțiunile de redresare să poată fi puse în aplicare în timp util și în mod eficient.

În urma evaluării și a analizei comparative a planurilor au fost desprinse două concluzii principale. Prima se referă la faptul că planurile de redresare trebuie să poată fi puse în practică. În al doilea rând, instituțiile semnificative par să își supraestimeze capacitatea potențială de redresare. Ambele chestiuni au fost identificate ca priorități pentru evaluarea realizată de Supravegherea bancară a BCE cu privire la planurile de redresare viitoare.

2.3.2 Ciclul de evaluare a planurilor de redresare din 2017: calendar și modele standardizate

Ciclul de evaluare a planurilor de redresare pentru instituțiile semnificative din 2017 a inclus din nou două etape de transmisie, în septembrie și decembrie 2017. Se estimează că acesta va dura până în vara anului 2018. Un număr de 107 instituții semnificative și-au transmis planurile de redresare în cadrul ciclului de evaluare din 2017.

Pentru al doilea an consecutiv, băncile vor transmite un model standardizat de raportare împreună cu planurile de redresare. Utilizarea acestui model a facilitat prezentarea datelor necesare aferente planurilor de redresare și a evaluării acestora și a îmbunătățit în mod considerabil calitatea datelor prezentate.

2.3.3 Privind în perspectivă: axare pe aplicabilitatea planurilor de redresare și legătura cu gestionarea crizelor

După cum au evidențiat rezultatele analizei comparative din ciclul 2016, unul dintre principalele obiective urmărite în evaluările curente și în interacțiunile cu instituțiile semnificative se referă la sporirea operaționalizării și aplicabilității planurilor de redresare.

Pe baza a doi ani de experiență, Supravegherea bancară a BCE a ajuns la concluzia că, în situații de criză, nu toate planurile ar putea fi implementate sau operaționalizate în mod eficient. Acest lucru se datorează dimensiunii și complexității lor (unele planuri cuprind aproape 2 000 de pagini), precum și absenței unor procese transparente și a unor etape concrete care să descrie modalitatea de implementare eficace a acestora în condiții de stres. Acest lucru constituie un dezavantaj semnificativ, dat fiind faptul că scopul unui plan de redresare este acela de a furniza conducerii băncii un set suficient de opțiuni care să poată fi implementate în timp util și cu eficacitate, în special în condiții de tensiuni severe.

Supravegherea bancară a BCE intenționează să pună la dispoziție, în cursul anului 2018, cele mai bune practici utilizate de unele instituții semnificative pentru a sprijini băncile în elaborarea unor planuri de redresare mai operaționale.

În plus, prin introducerea unor planuri de redresare îmbunătățite, Supravegherea bancară a BCE va putea să utilizeze în mod sistematic rezultatul evaluărilor planurilor de redresare pentru identificarea și gestionarea crizelor, precum și pentru integrarea acestui rezultat în evaluarea SREP.

2.4 Gestionarea crizelor în cadrul instituțiilor mai puțin semnificative

Gestionarea unei situații de criză implicând o instituție mai puțin semnificativă presupune un nivel ridicat de schimb de informații și de coordonare între ANC relevantă, în calitatea sa de supraveghetor direct al instituției mai puțin semnificative, și BCE, în funcția sa de monitorizare și în calitatea sa de autoritate competentă de adoptare a deciziilor privind procedurile comune.

ANC este responsabilă de adoptarea deciziilor, măsurilor și acțiunilor de supraveghere privind o instituție mai puțin semnificativă aflată într-o situație de criză. Nevoia unei cooperări mai strânse apare pe măsură ce instituțiile mai puțin semnificative se apropie de momentul în care devin neviabile. În momentul respectiv, este necesar să se ia în considerare lichidarea sau rezoluția instituției mai puțin semnificative, care poate include proceduri comune precum retragerea autorizației, evaluarea achizițiilor sau majorarea participațiilor calificate și acordarea unor autorizații noi (de exemplu, în cazul unei instituții-punte).

În acest context, BCE monitorizează situația instituțiilor mai puțin semnificative aflate în criză, sprijină activitățile de gestionare a crizelor ale ANC și pregătește proiectele de decizii privind procedurile comune bazate pe propunerile din partea ANC. Aceste decizii sunt aprobate de Consiliul de supraveghere și sunt adoptate de Consiliul guvernatorilor.

2.4.1 Cadrul pentru gestionarea crizelor destinat instituțiilor mai puțin semnificative

În anul 2017, cadrul de cooperare pentru gestionarea crizelor destinat instituțiilor mai puțin semnificative a devenit operațional. În plus, au fost elaborate alte două standarde comune de supraveghere pentru a asigura consecvența cu procedurile ANC privind gestionarea instituțiilor mai puțin semnificative aflate într-o situație de criză.

În 2017, cadrul de cooperare pentru gestionarea crizelor destinat BCE și ANC a devenit operațional și a fost utilizat în mai multe rânduri. Scopul Cadrului de cooperare pentru gestionarea crizelor destinat instituțiilor mai puțin semnificative este de a sprijini ANC și BCE în atribuțiile referitoare la gestionarea crizelor. Mai mult, acesta include cooperarea și schimbul de informații atât între BCE și ANC, cât și cu alte părți interesate care pot fi implicate (de exemplu, cu autoritățile de rezoluție responsabile). Pe parcursul anului 2017, cooperarea între ANC și BCE cu privire la mai multe situații de criză ale instituțiilor mai puțin semnificative, a fost caracterizată de un schimb constructiv și periodic de informații care a permis adoptarea deciziilor într-un interval de timp relativ scurt.

În continuare, în 2017, BCE și ANC au elaborat un standard comun de supraveghere cu privire la practicile de supraveghere ale ANC referitoare la gestionarea situațiilor de criză ale instituțiilor mai puțin semnificative și cooperarea cu autoritățile de rezoluție, care urmează să fie finalizate în 2018. Acest standard comun de supraveghere va asigura aplicarea unor practici consecvente privind gestionarea situațiilor de criză ale instituțiilor mai puțin semnificative la nivel național și, implicit, va favoriza rezultate comune în materie de supraveghere în cadrul MUS. Standardul va include, de asemenea, cooperarea și schimbul de informații între ANC și autoritățile Mecanismului unic de rezoluție (Comitetul unic de rezoluție și autoritățile naționale de rezoluție), atunci când este relevant pentru îndeplinirea atribuțiilor respective.

În paralel, în 2017, BCE și ANC au elaborat un standard comun de supraveghere cu privire la procedurile de supraveghere ANC destinate instituțiilor mai puțin semnificative care au încălcat cerințele minime de capital, acesta urmând să fie, de asemenea, finalizat în 2018. Standardul comun de supraveghere va promova o înțelegere comună a procedurilor administrative utilizate pentru a soluționa deteriorarea financiară a instituțiilor mai puțin semnificative, în special, cu privire la calendarul de solicitare a unor măsuri de remediere și condițiile de declanșare a procesului de retragere a autorizației.

3 MUS – componentă a unei arhitecturi de supraveghere europene și globale

3.1 Cooperarea europeană și internațională

Băncile din zona euro au sucursale și filiale în 94 de țări din afara UE (date disponibile la data de 31 decembrie 2016)

Întrucât băncile din zona euro sunt prezente în peste 90 de jurisdicții din afara Europei (Figura 4), MUS cooperează pe larg cu alte autorități de supraveghere atât din afara, cât și din interiorul UE. În consecință, BCE rămâne fidelă principiului de facilitare a cooperării, fie aducând contribuții la colegiile de supraveghere, fie elaborând instrumente de cooperare precum memorandumurile de înțelegere. Acestea din urmă au fost negociate cu contrapartide precum autoritățile de supraveghere ale statelor membre din afara zonei euro, autorități de supraveghere din țări terțe și autorități naționale de supraveghere a piețelor.

Figura 4

Băncile din zona euro cu sucursale și filiale în țări din afara UE

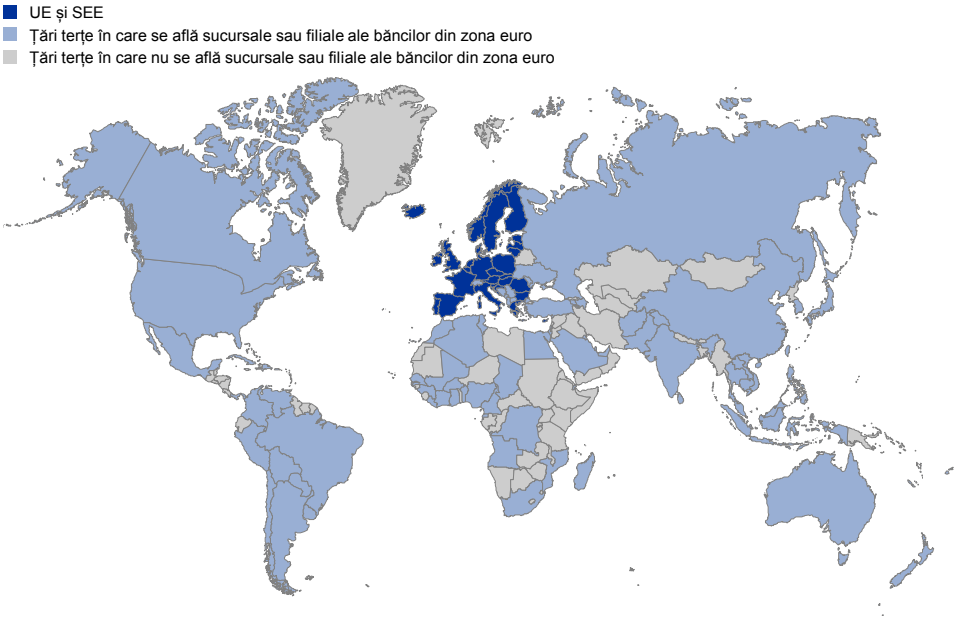

Sursa: *Financial Reporting and Register of Institutions and Affiliates Database*.

Supravegherea bancară a BCE cooperează, în general, cu alte autorități de supraveghere prudențială prin intermediul memorandumurilor de înțelegere, al participării în cadrul colegiilor de supraveghere și al acordurilor încheiate de la caz la caz.

Figura 5

Prezentarea generală activităților de cooperare desfășurate de BCE pe plan european și internațional

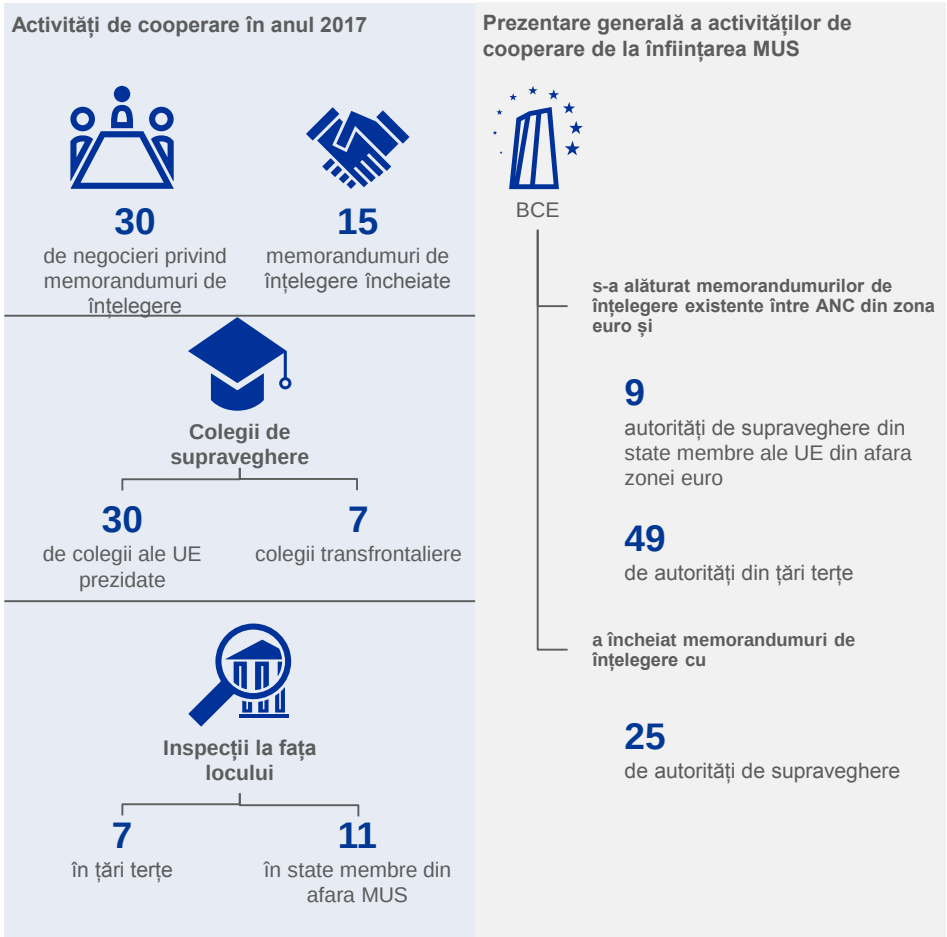

3.1.1 Memorandumul de înțelegere pentru cooperarea cu alte autorități de supraveghere

Cooperarea cu autorități din țări terțe

Memorandumurile de înțelegere existente între ANC din zona euro și autorități de supraveghere din țări terțe sunt înlocuite, în timp, cu memorandumuri de înțelegere între BCE și autorități de supraveghere din țări terțe

BCE depune eforturi pentru a iniția o cooperare constructivă cu autorități de supraveghere din țări terțe și pentru a facilita supravegherea transfrontalieră continuă. Acolo unde a fost fezabil, Supravegherea bancară a BCE a aderat la memorandumurile de înțelegere existente convenite între ANC din zona euro și autorități de supraveghere din țări terțe înainte de înființarea MUS. În unele cazuri, Supravegherea bancară a BCE a fost nevoită să elaboreze soluții de cooperare adaptate. În timp, BCE încheie memorandumuri de înțelegere proprii cu autorități de supraveghere din țări terțe pentru a nu depinde de memorandumurile de înțelegere existente între ANC din zona euro și autorități de supraveghere din țări terțe.

Cooperarea în cadrul Spațiului Economic European

BCE cooperează în mod frecvent cu ANC din țări ale UE din afara zonei euro, conform dispozițiilor CRD IV, în ceea ce privește cooperarea și schimbul de informații între autoritățile competente din UE. Pentru a stabili detalii suplimentare și a îmbunătăți în continuare cooperarea, BCE, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din Regulamentul privind MUS, negociază actualmente un memorandum de înțelegere cu aceste ANC. Mai mult, memorandumul de înțelegere la nivelul UE/SEE cu privire la supravegherea prudențială a sucursalelor semnificative din țările nordice[50] încheiat de BCE în 2016 a fost semnat de alte cinci autorități.

Supravegherea bancară a BCE a aderat, de asemenea, la două memorandumuri de înțelegere cu autorități naționale de supraveghere a piețelor. Aceste memorandumuri se bazează pe un model elaborat de BCE în colaborare cu ESMA.

Până în prezent, regimurile de confidențialitate ale unui număr de 35 de autorități de supraveghere din țări terțe au fost evaluate ca echivalente în cadrul rețelei ABE privind echivalența

Pentru a asigura consecvența la nivelul UE, Supravegherea bancară a BCE cooperează îndeaproape cu Rețeaua ABE privind echivalența, care efectuează evaluări ale echivalenței cu privire la regimurile de confidențialitate ale autorităților de supraveghere din țări terțe. Memorandumurile de înțelegere referitoare la cooperarea în materie de supraveghere pot fi încheiate numai în cazul în care sunt îndeplinite cerințele privind echivalența secretului profesional.

3.1.2 Colegii de supraveghetori

Eficacitatea colegiilor de supraveghetori reprezintă o componentă esențială a supravegherii consolidate a instituțiilor internaționale transfrontaliere

Colegiile de supraveghetori reprezintă structuri de coordonare permanente, dar flexibile, care reunesc autoritățile competente implicate în supravegherea grupurilor bancare transfrontaliere. Aceste colegii dețin un rol important pentru băncile din zona euro care sunt prezente în țări din afara zonei euro.

Legislația europeană învestește pe deplin colegiile de supraveghetori cu atribuții de forumuri relevante în cadrul cărora autoritățile de supraveghere din statul membru de origine și cele din statul membru gazdă ale instituțiilor transfrontaliere fac schimb de informații relevante și convin asupra evaluării riscurilor și cerințelor de capital și de lichiditate ale băncilor din UE. În timp ce ECS supraveghează băncile din zona euro, colegiile de supraveghetori facilitează supravegherea consolidată a țărilor din afara zonei euro.

[50] Scopul acestui memorandum de înțelegere este facilitarea cooperării privind sucursalele semnificative între Supravegherea bancară a BCE și autoritățile din țările nordice (și, în cazul acestora din urmă, între ele însele), atât în interiorul, cât și în afara zonei euro. Prin urmare, memorandumul de înțelegere nu se referă numai la entități din zona euro, ci și la un ansamblu mai larg de entități aflate sub supravegherea acestor autorități din țările nordice. De asemenea, pe lângă atribuțiile de supraveghere bancară, memorandumul de înțelegere include și protecția consumatorilor, serviciile și sistemele de plăți, precum și combaterea spălării banilor. Prin urmare, sfera de aplicare a memorandumului de înțelegere depășește atribuțiile Supravegherii bancare a BCE. Cu toate acestea, gradul de cooperare între autoritățile semnatare face în continuare obiectul dreptului Uniunii. În consecință, Supravegherea bancară a BCE va participa la memorandumul de înțelegere numai în ceea ce privește atribuțiile sale de supraveghere.

În anul 2017, Supravegherea bancară a BCE a acționat în calitate de supraveghetor consolidant în cadrul a 30 de colegii din UE, care au fost, prin urmare, prezidate de ECS respectivă. Fiecare dintre aceste colegii cuprind ANC din statele membre ale UE relevante, ABE și BCE. Autoritățile din țările terțe în care instituția deține sucursale sau filiale semnificative se pot alătura colegiilor în calitate de observatori.

Șapte instituții transfrontaliere cu sediul în state membre ale UE din afara zonei euro își desfășoară activitatea prin intermediul unor instituții semnificative din zona euro. Potrivit dispozițiilor legislației europene, Supravegherea bancară a BCE este un membru activ în colegiile respective, care sunt prezidate de ANC relevantă. ECS responsabilă de filiala sau sucursala din zona euro reprezintă interesele BCE în cadrul acestor colegii și îndeplinește responsabilitățile acesteia.

În plus, patru instituții semnificative desfășoară doar operațiuni transfrontaliere semnificative în afara UE. Supravegherea bancară a BCE acționează în calitate de supraveghetor consolidant pentru aceste instituții și a creat colegii pentru schimbul de informații.

În cazul a cinci instituții internaționale cu sediul social în țări terțe cu filiale semnificative în zona euro, ECS relevante acționează în calitate de autorități de supraveghere din țara gazdă în cadrul colegiilor organizate de supraveghetorul consolidant din țările terțe.

3.1.3 Situația cooperării strânse

Statele membre ale UE a căror monedă nu este euro pot participa la MUS în cadrul unui regim de cooperare strânsă. Principalele condiții în acest sens sunt prevăzute la articolul 7 din Regulamentul privind MUS, iar aspectele procedurale sunt menționate în Decizia BCE/2014/5. Nicio solicitare oficială de cooperare strânsă nu a fost primită în anul 2017.

3.1.4 Grupul de control din cadrul ABE

Supravegherea bancară a BCE a continuat să participe în mod activ la Grupul de control din cadrul ABE, care este responsabil de efectuarea de analize *inter pares* pentru consolidarea consecvenței rezultatelor activităților de supraveghere.

În anul 2017, Grupul de control din cadrul ABE a efectuat o analiză *inter pares* a Ghidului ABE privind criteriile de stabilire a condițiilor de aplicare a articolului 131 alineatul (3) din CRD IV în ceea ce privește evaluarea altor instituții de importanță sistemică (O-SII). Obiectivul analizei *inter pares* a fost acela de a evalua (i) aplicarea eficace a dispozițiilor prevăzute în ghid și (ii) procesele pe care autoritățile relevante le implementează în vederea obținerii unei evaluări corespunzătoare a condițiilor pentru a stabili dacă instituțiile semnificative ar trebui desemnate ca O-SII.

Întrucât responsabilitatea de a identifica O-SII revine ANC, rolul BCE în cadrul analizei a fost de a clarifica atribuțiile MUS în legătură cu O-SII identificate. CRD IV

încredințează ANC atribuția de a aplica cerințe suplimentare privind amortizorul de capital pentru O-SII. În conformitate cu mandatul și responsabilitățile sale macroprudențiale, BCE poate suplimenta ulterior aceste amortizoare prin impunerea unor cerințe mai stricte în temeiul articolului 5 din Regulamentul privind MUS. În luna iunie 2016, BCE a introdus o metodologie de aplicare a unui prag minim pentru cerințele privind amortizorul de capital destinate O-SII pentru a asigura că riscurile sistemice sau macroprudențiale relevante erau abordate într-un mod consecvent la nivelul zonei euro. În urma evaluării notificărilor primite din partea ANC cu privire la amortizoarele de capital planificate pentru O-SII, BCE a considerat că nu era necesară exercitarea prerogativelor sale de suplimentare a amortizorului în anul 2017. Această evaluare s-a bazat, de asemenea, pe faptul că toate cerințele privind amortizorul de capital pentru O-SII implementate de autoritățile naționale pentru băncile identificate de acestea ca O-SII s-au situat fie la nivelul pragului minim impus de BCE, fie deasupra acestuia.

3.1.5 Programele FMI de evaluare a sectorului financiar

Programele FMI de evaluare a sectorului financiar (*Financial Sector Assessment Programme* – FSAP) reprezintă evaluări cuprinzătoare și aprofundate ale sectorului financiar al unei jurisdicții. Acestea includ:(i) identificarea principalelor vulnerabilități și evaluarea rezilienței sectorului financiar; (ii) evaluarea cadrului de politică privind stabilitatea financiară a unei țări, precum și a cadrului și practicilor de supraveghere ale acesteia; și (iii) evaluarea rețelelor de securitate financiară și a capacității sistemului financiar de a gestiona și de a soluționa o criză financiară.

Un program de evaluare a sectorului financiar al FMI a fost lansat în 2017

În luna ianuarie 2017, președintele Comitetului Economic și Financiar al UE a solicitat FMI să desfășoare un program de evaluare a sectorului financiar la nivelul UE/zonei euro, în vederea recunoașterii noii arhitecturi de supraveghere și rezoluție bancară din zona euro. Programul de evaluare a sectorului financiar, care a fost lansat în iunie 2017, pune, prin urmare, accentul, printre altele, pe supravegherea bancară și pe gestionarea situațiilor de criză ale instituțiilor semnificative. În acest sens, FMI va efectua (i) o evaluare detaliată a Principiilor de bază Basel [51] pentru o supraveghere bancară eficientă relevante[52], care vor conduce la acordarea de calificative, și (ii) o analiză a conformității cu elemente selectate din atributele-cheie ale regimurilor de rezoluție eficace destinate instituțiilor financiare, elaborate de CSF. De asemenea, FMI (i) va analiza cadrul pentru supravegherea instituțiilor mai puțin semnificative, fără acordarea de calificative, și (ii) va evalua solvabilitatea sectorului bancar în contextul evaluării riscurilor. Înainte de prima misiune FMI, ca parte a programului de evaluare a sectorului financiar, BCE a pregătit o autoevaluare a principiilor de bază Basel, care a fost revizuită de Consiliul de supraveghere al BCE și aprobată de Consiliul guvernatorilor BCE. Mai mult, ANC au furnizat contribuții cu

[51] Cele 28 de principii de bază Basel includ, în mod colectiv, 216 criterii esențiale și 17 criterii suplimentare.

[52] Unul dintre cele 29 de principii de bază Basel, mai exact principiul 29 „Abuzul de servicii financiare”, nu va fi inclus în cadrul acestui exercițiu, întrucât combaterea spălării banilor nu ține de competența BCE. Cu toate acestea, programul de evaluare a sectorului financiar din zona euro va include o notă a experților FMI cu privire la integritatea financiară.

privire la dispozițiile juridice naționale ca răspuns la solicitarea FMI de a evalua impactul cadrelor juridice naționale asupra eficacității supravegherii bancare europene. Prima misiune a avut loc în intervalul octombrie-noiembrie 2017, în cadrul acesteia fiind organizate mai mult de 60 de ședințe cu toate cele cinci compartimente ale Supravegherii bancare a BCE și serviciile partajate relevante.

Finalizarea exercițiului este planificată în anul 2018, iar concluziile acestuia vor fi incluse în consultarea FMI cu zona euro desfășurată în anul 2018 conform articolului IV din Statutul FMI, a cărei încheiere este preconizată pentru luna iulie 2018.

În cadrul programelor FMI de evaluare a sectorului financiar pentru țări individuale din zona euro, autoritățile naționale sunt cele care preiau inițiativa pe întreaga durată a exercițiului. Cu toate acestea, BCE, în concordanță cu mandatul său, este puternic implicată, obiectivele principale ale acesteia fiind (i) asigurarea comparabilității și consecvenței între țări a componentei sectorului bancar în cadrul programelor FMI de evaluare a sectorului financiar pentru țările din zona euro și (ii) exploatarea, pe cât posibil, a sinergiilor cu testările la stres ale băncilor din întreaga UE/zonă euro și (iii) asigurarea faptului că principalele caracteristici ale cadrului micro- și macroprudențial al supravegherii bancare europene sunt reflectate în mod exact. În anul 2017, FMI a finalizat programele de evaluare a sectorului financiar pentru Luxemburg și Spania și a lansat un program pentru Belgia. Programele FMI de evaluare a sectorului financiar pentru Franța, Italia și Malta sunt planificate să înceapă în semestrul II 2018. Se așteaptă ca rezultatele programelor FMI de evaluare a sectorului financiar din zona euro să fie puse la dispoziția publicului până atunci și, prin urmare, să poată sta la baza acestor exerciții la nivel național, în special cu privire la conformitatea cu principiile de bază Basel pentru o supraveghere bancară eficace.

În sens mai larg, se așteaptă ca programele FMI de evaluare a sectorului financiar care urmează să se desfășoare la nivelul țărilor din zona euro să valorifice pe deplin concluziile și recomandările programului FMI de evaluare a sectorului financiar din zona euro, în special în ceea ce privește supravegherea și gestionarea situațiilor de criză ale instituțiilor semnificative. Această abordare va fi consecventă cu cadrul actual de elaborare de politici în Europa și va reflecta pe deplin competențele respective la nivelul fiecărui stat membru din zona euro și din UE. În același timp, aceasta va contribui la asigurarea faptului că supravegherea și consultanța furnizate de FMI sunt în continuare eficace și relevante pentru toate autoritățile vizate.

Caseta 2
Pregătirile pentru Brexit

Pe parcursul anului 2017, Brexit a devenit una dintre cele mai relevante teme pentru Supravegherea bancară a BCE. Pentru a promova o abordare consecventă a Brexit, Supravegherea bancară a BCE a stabilit un proiect la nivelul MUS, având ca obiectiv pregătirea corespunzătoare a băncilor și supraveghetorilor.

Din punct de vedere practic, activitățile MUS privind Brexit includ atât atribuții referitoare la politici, cât și discuții cu instituțiile afectate și cu alte părți. Elaborarea orientărilor politicilor și așteptările în materie de supraveghere sunt importante pentru abordarea și clarificarea aspectelor legate de supraveghere apărute în contextul Brexit. Orientările politicilor BCE garantează că aspectele relevante sunt tratate într-un mod consecvent la nivelul MUS în ansamblu. Acestea stau la baza furnizării de orientări clare instituțiilor de credit de către supraveghetorii din cadrul MUS, de exemplu cu privire la necesitatea asigurării unei gestionări adecvate a riscurilor, a unei infrastructuri solide și a unei dotări cu personal proporțională cu activitățile instituției. Printre aspectele abordate se numără evaluarea modelelor de evidență contabilă simetrică (*back to back*), tratamentul modelelor interne transferate din Regatul Unit către MUS, precum și guvernanța internă și gestionarea riscurilor.

BCE a organizat workshopuri cu băncile pentru a le informa despre așteptările BCE și ANC în materie de supraveghere. Aceasta a publicat, de asemenea, răspunsuri la întrebări frecvente pe website-ul său privind supravegherea bancară în vederea furnizării de orientări, în special pentru băncile care intenționează să își transfere activitățile din Regatul Uit în zona euro Secțiunea de întrebări frecvente include subiecte precum autorizările și autorizațiile bancare, precum și aspectele menționate anterior. BCE a transmis, de asemenea, mesaje-cheie în edițiile de vară, toamnă și iarnă ale publicației *SSM Supervision Newsletter*.

Pentru a se asigura că instituțiile semnificative care operează în prezent în Regatul Unit sunt pregătite în mod corespunzător pentru Brexit, BCE a inițiat dialoguri structurate cu aceste bănci. ECS au demarat discuții privind scenariile legate Brexit întocmite de bănci și reflectate în planurile respective pentru situații neprevăzute. În paralel, au fost efectuate preparative destinate băncilor care intenționează să își transfere activitățile din Regatul Unit în zona euro, în anticiparea pierderii pașaportului UE. Scopul este acela de a asigura o abordare prudentă privind acordarea de autorizații noilor instituții de credit și transferul activităților la instituții de credit existente. BCE și ANC mențin, de asemenea, contacte strânse cu alte autorități care supraveghează entități ale grupurilor bancare din zona euro, inclusiv cu supraveghetori din Regatul Unit și din țări terțe. Obiectivul este acela de a asigura coordonarea între toate autoritățile relevante ca răspuns la evoluțiile sectorului bancar din zona euro.

Brexit se va număra în continuare printre prioritățile agendei de supraveghere pentru anul 2018

Brexit va rămâne una dintre principalele priorități în materie de supraveghere. Pe măsura operaționalizării ce planurilor legate de Brexit ale băncilor devin operaționale, activitățile lor acestora nu se vor mai axa pe lucrările pregătitoare, ci pe evaluarea cazurilor efective și punerea în practică a orientărilor politicilor menționate mai sus. În pofida acordului politic privind negocierea unei posibile perioade de tranziție, încă există incertitudini cu privire la rezultatul acestei negocieri. BCE recomandă băncilor să fie proactive și prompte în pregătirile pentru Brexit pentru a asigura că toate autorizațiile necesare pentru desfășurarea de activități în UE sunt obținute la timp. Cu toate acestea, în funcție de modul în care evoluează discuțiile politice privind o perioadă de tranziție, băncile pot discuta cu supraveghetorii posibilitatea de a extinde perioada de implementare a anumitor aspecte ale planurilor individuale de relocare.

BCE – împreună cu ANC – va continua să evalueze planurile instituțiilor de mutare a activităților în zona euro, alături de cererile de autorizații bancare. Autoritățile de supraveghere vor analiza în special conformitatea băncilor cu orientările politicilor și așteptările în materie de supraveghere ale MUS, în special în vederea evitării înființării de societăți fictive în zona euro, respectiv instituții cu

capacități minime în zona euro, care își externalizează masiv activitățile din UE către entități din țări terțe. BCE va elabora orientări suplimentare ale politicilor atunci când este necesar și va informa sectorul și părțile interesate cu privire la așteptările în materie de supraveghere. Pentru instituțiile care, ca urmare a extinderii activităților lor în zona euro, este probabil să devină semnificative pe termen scurt sau mediu, BCE face pregătiri pentru a asigura transferul fără sincope al supravegherii directe a acestora la nivelul său. BCE va continua să dialogheze atât cu autoritățile de supraveghere din țara de origine, cât și cu cele din țara-gazdă, pentru a monitoriza gradul de pregătire a băncilor din zona euro, precum și a băncilor care urmează să își transfere activitățile. De asemenea, BCE intenționează să organizeze noi workshopuri privind planurile de mutare ale băncilor și va actualiza periodic secțiunea de întrebări frecvente legate de Brexit.

3.2 Contribuția la elaborarea cadrului de reglementare european și internațional

3.2.1 Contribuția la procesul Basel

Anul 2017 a marcat finalizarea Basel III, componenta esențială a cadrului de reglementare post-criză. BCE, care este implicată în mod activ în lucrările Comitetului de supraveghere bancară de la Basel (CSBB), a contribuit la acest proces de stabilire a standardelor alăturându-se discuțiilor privind politicile, oferind cunoștințe de specialitate în cadrul diverselor grupuri ale CSBB, cooperând cu membri ai CSBB la nivelul UE și pe plan internațional și contribuind la analize de impact relevante.

Finalizarea Basel III

Reformele convenite reprezintă un pas important în direcția restabilirii încrederii în ratele fondurilor proprii ponderate la risc ale băncilor

BCE consideră binevenită finalizarea Basel III, care consolidează cadrul de reglementare și reprezintă un pas important în direcția restabilirii încrederii în ratele fondurilor proprii ponderate la risc ale băncilor. BCE a avut un rol activ în discuțiile privind politicile. Finalizarea Basel III transmite un semnal puternic de cooperare internațională continuă în materie de reglementare bancară. Reformele convenite contribuie la certitudine în materie de reglementare și permit băncilor să adopte decizii fundamentate. Perioada treptată preconizată pentru implementare, respectiv 2022-2027, va asigura faptul că impactul asupra băncilor poate fi gestionat, chiar și în cazul băncilor cel mai afectate de reforme.

Accent pe implementare și evaluarea politicilor

Deoarece accentul se mută pe implementarea reformelor convenite, BCE sprijină legiuitorii și CSBB pentru a asigura eficacitatea reformelor

BCE consideră esențial ca toate părțile să transpună în mod consecvent reformele convenite. În acest scop, BCE a furnizat consultanță tehnică legiuitorilor, în special prin avizul său juridic referitor la propunerile Comisiei Europene de revizuire a

cadrului CRD IV/CRR (Caseta 3). BCE preconizează că va oferi sprijin similar în contextul acestor reforme.

În anii următori, CSBB va continua să lucreze la identificarea problemelor legate de implementarea cadrului Basel III cu care se confruntă autoritățile de supraveghere în practică și, în general, la promovarea unei supravegheri bancare puternice. De asemenea, CSBB va iniția o evaluare ulterior implementării a reformelor introduse începând cu perioada crizei. BCE va continua să contribuie în mod activ la agenda CSBB.

3.2.2 Contribuții la activitatea ABE

Pe parcursul anului 2017, Supravegherea bancară a BCE a colaborat strâns cu ABE în direcția obiectivelor comune de creștere a stabilității financiare și de promovare a unei supravegheri consecvente la nivelul sectorului bancar european.

Supravegherea bancară a BCE contribuie în mod activ la activitatea ABE la toate nivelurile. În 2017, personalul Supravegherii bancare a BCE a fost reprezentat într-un total de 45 de substructuri ale ABE, în patru dintre acestea în calitate de președinte sau copreședinte. În plus, Supravegherea bancară a BCE a participat la Consiliul supraveghetorilor ABE ca membru fără drept de vot.

Cele două exemple de mai jos ilustrează progresul semnificativ înregistrat de grupurile de lucru ale ABE și modul în care ABE și BCE se completează reciproc în atingerea obiectivelor comune ale acestora.

În primul rând, ABE a publicat în anul 2017, împreună cu ESMA, **ghidul privind caracterul adecvat al membrilor organelor de conducere și al persoanelor care dețin funcții-cheie** pentru (i) a asigura că băncile au structuri de guvernanță solide și (ii) a stabili reguli comune privind sfera de aplicare a evaluărilor competenței și onorabilității efectuate de autoritățile de supraveghere. Lucrând în strânsă coordonare cu ABE, BCE a elaborat și a publicat ghidul privind evaluările competenței și onorabilității, clarificând criteriile de supraveghere și procesul de stabilire a caracterului adecvat al membrilor consiliilor de administrație ale băncilor.

În al doilea rând, Supravegherea bancară a BCE a integrat în totalitate principiile stabilite în **ghidul ABE privind practicile de administrare a riscurilor de credit și contabilizarea pierderilor de credit așteptate**, publicat în 2017, în metodologia sa internă de evaluare a gradului de pregătire a băncilor pentru implementarea IFRS 9.

În cursul anului 2017, BCE a notificat ABE, în temeiul procedurii „respectă sau explică”[53], cu privire la opt ghiduri ale ABE[54], inclusiv un ghid al Comitetului comun și

[53] Articolul 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană).

[54] Include notificarea ABE cu privire la EBA/GL/2016/01, care a fost o notificare trimisă tardiv de BCE.

o recomandare a ABE[55]. În toate aceste cazuri, BCE a notificat ABE cu privire la conformarea sau intenția sa de a se conforma.

Caseta 3
Reexaminarea legislației bancare a UE (CRR/CRD IV, BRRD și Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție)

Propunerea

În luna noiembrie 2016, Comisia Europeană a publicat un pachet cuprinzător de modificări ale legislației UE privind cerințele de capital (CRR și CRD IV) și gestionarea crizelor (BRRD și Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție). Consiliul Uniunii Europene a început să analizeze propunerea Comisiei în trimestrul I 2017. Comisia pentru afaceri economice și monetare a Parlamentului European a publicat proiecte relevante de rapoarte în noiembrie 2017. Adoptarea finală a modificărilor este așteptată între sfârșitul anului 2018 și trimestrul I 2019.

BCE a oferit colegiuitorilor consultanță la nivel de experți privind modificările. La nivelul Consiliului UE, experții BCE au prezentat periodic grupului de lucru pentru servicii financiare opiniile BCE cu privire la pachetul propus. La solicitarea Parlamentului European și a Consiliului UE, BCE a emis trei avize prezentând orientările politicilor sale cu privire la pachet[56].

Tabelul A
Prezentare generală a domeniilor prudențiale care fac obiectul propunerii Comisiei Europene

Implementarea standardelor Basel	Cadrul de rezoluție	Cadrul de supraveghere
indicatorul de finanțare stabilă netă (*net stable funding ratio* – NSFR)	armonizarea ierarhiei creditorilor*	modificări ale cadrului Pilonului 2
indicatorul efectului de levier	includerea unui nou instrument de moratoriu	introducerea unei cerințe privind întreprinderea-mamă din UE intermediară
revizuirea fundamentală a portofoliului de tranzacționare (*fundamental review of the trading book* – FRTB)	punerea în aplicare a standardului CSF privind capacitatea totală de absorbție a pierderilor (*total loss-absorbing capacity* – TLAC)	introducerea de derogări transfrontaliere de la cerințele de capital
abordarea standardizată pentru riscul de credit al contrapartidei	alte ajustări referitoare la cerința minimă privind fondurile proprii și pasivele eligibile (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities* – MREL)	frecvență mai scăzută de raportare pentru bănci mai mici
riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar (*interest rate risk in the banking book* – IRRBB)		

* Acest dosar a fost obiectul unei proceduri accelerate și a fost finalizat în decembrie 2017. Noile dispoziții au intrat în vigoare în ianuarie 2018.

55 EBA/GL/2016/01, EBA/GL/2016/05, EBA/GL/2016/07, EBA/GL/2016/08, EBA/GL/2016/09, EBA/GL/2016/11, EBA/GL/2017/01, JC/GL/2016/01 și EBA/Rec/2015/01.

56 Avizul Băncii Centrale Europene din 8 martie 2017 cu privire la o propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2014/59/UE în ceea ce privește rangul instrumentelor de datorie negarantate în ierarhia creanțelor în caz de insolvență (CON/2017/6); Avizul Băncii Centrale Europene din 8 noiembrie 2017 cu privire la revizuiri ale cadrului Uniunii de gestionare a crizelor (CON/2017/47); Avizul Băncii Centrale Europene din 8 noiembrie 2017 cu privire la modificările aduse cadrului Uniunii privind cerințele de capital pentru instituțiile de credit și firmele de investiții (CON/2017/46).

Orientările politicilor BCE privind pachetul de reformă propus

Avizele BCE au susținut pachetul de modificări al Comisiei, care urmăresc să consolideze substanțial cadrul de reglementare și să sporească reziliența sectorului bancar. Cu toate acestea, BCE a formulat și anumite preocupări și sugestii.

În ceea ce privește cadrul de supraveghere, BCE a sprijinit, în general, propunerea de a permite autorităților de supraveghere să renunțe, în anumite condiții, la cerințele individuale de capital pentru filialele situate în alt stat membru decât entitățile-mamă ale acestora, garantând totodată stabilitatea financiară în contextul în care uniunea bancară este încă în curs de finalizare. De asemenea, BCE a susținut că ar trebui introduse dispoziții tranzitorii adecvate. Totodată, BCE se pronunță în favoarea cerinței propuse de a institui o întreprindere-mamă din UE intermediară pentru grupurile bancare din țări terțe cu două sau mai multe instituții în UE. Aceasta ar promova o supraveghere mai eficace și mai coerentă. Cu toate acestea, pentru a evita arbitrajul, BCE a sugerat ca această cerință să acopere și sucursalele semnificative.

Revizuirile Pilonului 2 au reprezentat un domeniu specific de preocupare pentru BCE. Propunerea Comisiei, deși de natură să sporească gradul de armonizare, a limitat, pe de altă parte, măsurile de supraveghere în anumite domenii esențiale. BCE a subliniat că supraveghetorii ar trebui să dispună de suficientă flexibilitate cu privire la fiecare instituție pentru a măsura riscurile acesteia, a determina volumul de fonduri proprii suplimentare pe care aceasta ar trebui să le dețină și a aproba sau a respinge modificările componenței acestora. De asemenea, autoritățile de supraveghere ar trebui să poată solicita în mod flexibil date cu caracter granular ad-hoc oricând este necesar pentru a evalua în mod corespunzător profilul de risc al unei instituții. Aceste opinii au fost împărtășite de Comisia pentru afaceri economice și monetare a Parlamentului European în proiectul de raport al acesteia privind modificările CRD IV. De asemenea, BCE a solicitat o mai bună armonizare a cadrului prudențial al UE, care să fie realizată prin incorporarea în legislația UE a anumitor competențe în materie de supraveghere (de exemplu, privind procedurile de autorizare, în special evaluările competenței și onorabilității) și eliminarea opțiunilor și marjelor de apreciere nejustificate. Această armonizare ar limita utilizarea diferitelor dispoziții naționale, care împiedică o supraveghere eficace. De asemenea, BCE a solicitat o reexaminare a supravegherii firmelor de investiții transfrontaliere mari care desfășoară activități de tip bancar, sugerând ca aceste firme să fie tratate drept instituții de credit. O propunere în acest scop a fost avansată de Comisie în luna decembrie 2017[57].

În ceea ce privește implementarea standardelor Basel precum indicatorul efectului de levier (*leverage ratio* – LR), indicatorul de finanțare stabilă netă (NSFR) și revizuirea fundamentală a portofoliului de tranzacționare (FRTB), BCE a subliniat că transpunerea lor corespunzătoare în legislația UE este necesară pentru a asigura comparabilitatea între instituții și condiții de concurență echitabile. De asemenea, BCE a recomandat includerea unor clauze de reexaminare pentru toate standardele aflate încă în discuție în cadrul CSBB în momentul publicării avizului (NSFR, LR, FRTB).

Cu privire la cadrul de gestionare a crizelor, BCE a susținut propunerea de introducere a unei categorii armonizate de datorii cu rang prioritar „neprivilegiate” pentru a facilita conformitatea cu

[57] Această propunere a făcut parte din examinarea mai amplă a Comisiei privind cadrul prudențial pentru firmele de investiții. În cadrul propunerii Comisiei, firmele de investiții sistemice (respectiv, cu active peste 30 de miliarde EUR) ar face obiectul acelorași reguli și aceleiași supravegheri ca băncile din UE.

viitoarele cerințe TLAC și MREL. Cu toate acestea, BCE a susținut necesitatea unor reforme suplimentare pentru a armoniza în continuare ierarhia creanțelor creditorilor în procedurile de insolvență bancară, în special introducerea unei preferințe generale acordate deponenților.

BCE a apreciat punerea în aplicare a standardului TLAC prin intermediul MREL. Cu toate acestea, în ceea ce privește calibrarea MREL, BCE a recomandat ca autoritatea de rezoluție să poată prevedea o marjă de siguranță prin creșterea cuantumului recapitalizării MREL. Aceasta ar asigura că entitățile care rezultă din rezoluție ar avea suficiente resurse pentru a acoperi pierderi și costuri neașteptate suplimentare în perioada ulterioară rezoluției. Orientarea MREL propusă ar trebui apoi eliminată, deoarece nu ar face decât să complice cadrul fără a oferi vreun avantaj clar. BCE a susținut propunerea de a amâna aplicarea restricțiilor privind suma maximă distribuibilă (*Maximum distributable amount* – MDA) în cazurile în care instituțiile își încalcă cerințele privind amortizorul combinat din cauza incapacității acestora de a înlocui pasivele care nu mai îndeplinesc criteriile MREL de eligibilitate sau scadență. Cu toate acestea, BCE a recomandat ca amânarea să dureze douăsprezece luni, în loc de șase luni, conform propunerii Comisiei.

De asemenea, BCE a recomandat consacrarea competențelor sale de intervenție timpurie în Regulamentul privind Mecanismul unic de rezoluție pentru a facilita aplicarea consecventă a acestora. BCE a recomandat eliminarea din BRRD a acestor măsuri de intervenție timpurie care sunt deja disponibile în temeiul CRD IV și al Regulamentului privind MUS.

3.2.3 Contribuția la activitatea CSF

În anul 2017, Supravegherea bancară a BCE a contribuit în mod activ la activitatea Consiliului pentru Stabilitate Financiară (CSF), în special în domeniul cooperării în materie de supraveghere și reglementare, al punerii în aplicare a standardelor, precum și al rezoluției. De asemenea, Supravegherea bancară a BCE a participat la reuniunile grupului consultativ regional pentru Europa al CSF.

Atenția CSF s-a deplasat recent de la conceperea politicilor la monitorizarea punerii în aplicare și evaluarea efectelor reformelor din sectorul financiar. Supravegherea bancară a BCE va continua să contribuie la activitatea CSF în această ultimă privință și va evidenția efectele pozitive ale stabilității financiare și ale unor sectoare bancare funcționale asupra creșterii economice. De asemenea, Supravegherea bancară a BCE va contribui la direcții de activitate pe alte teme majore, precum rezoluția bancară și gestionarea crizelor, cadrele de guvernare, remunerarea și FinTech.

4 Proceduri de autorizare, executare și sancționare

4.1 Evoluțiile consemnate de numărul de instituții semnificative și de procedurile comune

4.1.1 Numărul de instituții semnificative

Evaluarea anuală, în conformitate cu Regulamentul-cadru privind MUS, a măsurii în care o bancă sau un grup bancar îndeplinește oricare dintre criteriile privind caracterul semnificativ[58], a fost efectuată în luna octombrie 2017. Rezultatul acestei evaluări, precum și modificările structurilor de grup și alte evoluții la nivelul a cinci grupuri bancare au redus numărul de instituții semnificative la 119 de la 125 la începutul anului.

Sucursala din Frankfurt a Barclays Bank PLC a fost nou-identificată ca semnificativă în urma unei creșteri considerabile a dimensiunii acesteia, făcând astfel obiectul supravegherii directe a BCE de la 1 ianuarie 2018.

Deoarece nu au mai îndeplinit niciunul dintre criteriile privind caracterul semnificativ timp de trei ani calendaristici consecutivi, băncile Raiffeisen-Holding Niederösterreich-Wien reg. GmbH și SEB AG au încetat să mai fie semnificative, responsabilitățile în materie de supraveghere fiind transferate ANC din Austria și, respectiv, Germania.

Modificările structurilor de grup și alte evoluții[59] au vizat achizițiile Banco BPI S.A. și Banco Popular Español S.A. de către alte instituții semnificative și retragerile autorizațiilor bancare ale Agence Française de Développement (înapoiere voluntară a autorizației), Veneto Banca S.p.A. și Banca Popolare di Vicenza S.p.A.

Lista entităților supravegheate este actualizată pe parcursul întregului an. Cea mai recentă versiune a listei poate fi găsită pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE.

---

58 Aceste criterii sunt stabilite în articolul 6 alineatul (4) din Regulamentul privind MUS.

59 Lista instituțiilor semnificative și mai puțin semnificative publicată în luna decembrie 2017 reflectă (i) deciziile privind caracterul semnificativ notificate instituțiilor supravegheate înainte de 5 decembrie 2017 și (ii) alte modificări și evoluții ale structurilor de grup produse înainte de 1 octombrie 2017.

Tabelul 3

Grupuri bancare semnificative și mai puțin semnificative sau bănci individuale din MUS în urma evaluării anuale din 2017

	Total active (în miliarde EUR)	Număr de entități	
		la nivel consolidat	la nivel individual
Instituții semnificative	21 171,8	119	869
Instituții mai puțin semnificative	4 920,8	2 869	3 163
Total	**26 092,6**	**2 988**	**4 032**

Sursa: BCE.
Notă: Activele totale ale entităților incluse pe lista entităților supravegheate publicată în decembrie 2017 (cu data de referință pentru structurile de grup la 1 octombrie 2017 și pentru deciziile privind caracterul semnificativ la 5 decembrie 2017); data de referință pentru activele totale este 31 decembrie 2016 (sau cea mai recentă disponibilă).

Ținând cont de Brexit, BCE urmărește îndeaproape planurile de mutare ale băncilor din Regatul Unit. Scopul este asigurarea identificării în timp util a caracterului semnificativ al acestor bănci și transferarea fără sincope a responsabilităților de supraveghere de la autoritățile din Regatul Unit la BCE sau la ANC pentru activitățile mutate în zona euro.

Evaluarea cuprinzătoare din 2017

Întrucât nu au existat bănci noi care să îndeplinească criteriile privind caracterul semnificativ în 2017, nu a avut loc niciun exercițiu de evaluare cuprinzătoare[60]. Cu toate acestea, metodologia de evaluare a calității activelor a fost actualizată ca preparativ în perspectiva anului 2018, pentru a lua în considerare introducerea standardului de contabilitate IFRS 9 și profilul de risc al modelelor de afaceri ale băncilor care sunt axate pe servicii și activități de investiții.

4.1.2 Proceduri comune și evaluări ale competenței și onorabilității

În anul 2017, ANC au notificat Supravegherii bancare a BCE, în total, 3 026 de proceduri de autorizare, dintre care 24 de cereri de autorizare, 41 de retrageri ale autorizațiilor, 52 de expirări ale autorizațiilor[61], 160 de achiziții de participații calificate, 2 301 de numiri în posturi de conducere și în consilii de supraveghere[62] și 448 de proceduri de pașaport.

[60] Singura instituție nou-identificată ca semnificativă în 2017 a fost o sucursală a băncii Barclays Bank PLC. (înregistrată în Regatul Unit). Sucursalele din zona euro ale instituțiilor de credit din state membre neparticipante nu fac obiectul evaluării cuprinzătoare în mod individual.

[61] Expirarea unei autorizații înseamnă că, în cazul în care legislația națională prevede acest lucru, autorizația încetează să existe fără a fi necesară o decizie oficială în acest sens; acest efect juridic se produce odată cu manifestarea unui factor declanșator specific, bine definit, cum ar fi renunțarea în mod expres la o autorizație de către entitate sau faptul că instituția în sine încetează să existe, de exemplu ca urmare a fuziunii cu o altă companie.

[62] Inclusiv un număr limitat (17) de solicitări de funcții suplimentare de director.

În total, Consiliul de supraveghere și Consiliul guvernatorilor au aprobat, în anul 2017, 1 673 de proceduri de autorizare.[63] În plus, cadrele de conducere de nivel superior au aprobat 319 proceduri de autorizare în baza cadrului de delegare, care a intrat în vigoare în luna iunie 2017[64]. Au fost finalizate alte 70 de proceduri de autorizare care nu au necesitat o decizie oficială a BCE, reprezentând în principal proceduri de pașaport și proceduri de expirare.

Tabelul 4

Proceduri de autorizate notificate BCE[65]

	2014	2015	2016	2017
Autorizare	7	37	24	24
Retragerea autorizației[1]	5	26	42	41
Expirarea autorizației	0	26	178	52
Participații calificate	9	134	142	160
Competență și onorabilitate	115	2 729	2 544	2 301
Pașaport	34	431	252	448

Sursa: BCE.
1) În Raportul anual 2014 al BCE privind activitățile de supraveghere, retragerile și procedurile de expirare au fost raportate împreună. Din cauza creșterii numărului de expirări, procedurile sunt raportate separat începând cu anul 2015.

În ansamblu, numărul de proceduri comune (autorizare, retrageri, expirări de autorizații și participații calificate) a rămas relativ stabil comparativ cu anul precedent. Pentru deciziile privind competența și onorabilitatea, numărul de proceduri a scăzut cu 10% față de anul 2016. Această evoluție a fost în principal rezultatul modificării legislative din Franța, care a însemnat că, din noiembrie 2016, nu au mai fost evaluate renumirile în funcție ale membrilor neexecutivi ai consiliilor de administrație. Reducerea numărului de proceduri de expirare era anticipat, deoarece numărul ridicat de expirări de licențe în 2016 s-a datorat unui eveniment conjunctural (respectiv, fuziunea unui grup de bănci afiliate într-o singură entitate). Majorarea semnificativă a numărului de proceduri de pașaport poate fi legată de o creștere a procedurilor de pașaport din partea băncilor britanice, în special pe seama implementării de către bănci a scenariilor de pregătire pentru Brexit și a punerii în aplicare a legii privind reforma sectorului bancar (*Banking Reform Act*) în Regatul Unit, care impune băncilor să separe serviciile bancare de bază pe segmentul de retail de serviciile bancare de investiții (*ring-fencing*).

63 Aceste 1 673 de proceduri de autorizare au fost incorporate în 1 238 de acte juridice ale BCE. Unele acte juridice acoperă mai mult de o procedură de autorizare (de exemplu, evaluări ale competenței și onorabilității mai multor membri ai organelor de conducere ale aceleiași instituții semnificative sau achiziții de participații calificate la diferite filiale rezultate dintr-o tranzacție unică).

64 Aceste proceduri se referă la evaluarea membrilor organelor de conducere și ai consiliilor de supraveghere care fac obiectul cadrului de delegare aprobat în Decizia (UE) 2017/935 a Băncii Centrale Europene din 16 noiembrie 2016 privind delegarea competenței de a adopta decizii privind competența și onorabilitatea și privind evaluarea cerințelor de competență și onorabilitate (BCE/2016/42).

65 Întrucât data-limită pentru anul 2014 a fost 15 ianuarie 2015, există o suprapunere limitată a cifrelor pentru 2014 și a celor pentru 2015.

Evoluții ale procedurilor comune

Majoritatea procedurilor de autorizare (aproximativ 80%) se refereau la înființarea de noi instituții mai puțin semnificative. Cei doi determinanți principali ai solicitărilor de autorizații bancare noi în 2017 au fost companiile FinTech, care utilizează inovații digitale pentru a furniza servicii clienților din UE, și Brexit, care a condus la o creștere a cererilor de autorizații bancare în zona euro în a doua jumătate a anului 2017. Se anticipează că ambele tendințe vor continua în 2018. Cel mult circa 20% din procedurile de autorizare au vizat instituții semnificative, în principal în legătură cu acordarea de autorizații pentru servicii de investiții. Una dintre procedurile privind instituțiile semnificative a vizat înființarea unei filiale noi pentru servicii bancare mobile, iar alta s-a datorat intenției unei bănci existente de a se muta în zona euro.

Procedurile de retragere și de expirare au provenit, în mare parte, de la instituții de credit care și-au încetat în mod voluntar activitățile bancare sau de la bănci care au demarat un proces de fuziune sau au efectuat o restructurare. Renunțările la autorizații numai de către instituțiile semnificative au reprezentat 33 din 41 de proceduri de retragere. Cu toate acestea, pentru un număr limitat (5) de retrageri de autorizații, deciziile au fost determinate de eșecul unei instituții de a îndeplini cerințele prudențiale.

O serie de proceduri referitoare la participații calificate au vizat achiziții de participații majoritare la instituții supravegheate, efectuate de achizitori speciali[66], implicând aspecte legate de structuri corporative complexe, posibile orizonturi de investiții pe termen scurt sau apelul la finanțare prin îndatorare. În 2017, s-au observat doar activități limitate de consolidare transfrontalieră a sectorului bancar în rândul instituțiilor semnificative. În ceea ce privește cifrele, majoritatea procedurilor de participații calificate notificate BCE în 2017 au fost legate de reorganizări interne ale structurii acționariatului instituțiilor supravegheate. Aceste reorganizări servesc în principal la simplificarea structurii grupului și/sau generarea de reduceri de costuri, dar pot fi determinate și de optimizarea fiscală.

Evoluții ale evaluărilor competenței și onorabilității

Aproximativ două treimi dintre procedurile de evaluare a competenței și onorabilității s-au referit la membri neexecutivi ai organului de conducere, cealaltă treime vizând membri executivi al organului de conducere. Numărul de evaluări ale persoanelor care dețin funcții-cheie este neglijabil, deoarece, pe de o parte, nu toate statele membre prevăd astfel de evaluări în legislațiile lor naționale și, pe de altă parte, persoanele care dețin funcții-cheie sunt numite cu o frecvență mai mică decât

[66] „Achizitorii speciali” se caracterizează printr-un nivel ridicat de complexitate sau prin lipsă de transparență (de exemplu, fonduri de capital privat, fonduri suverane de investiții).

membrii consiliilor de administrație[67]. În circa o cincime din cazuri, a fost necesară soluționarea unor preocupări specifice. În multe cazuri, BCE a impus condiții, obligații sau recomandări pentru a soluționa aceste preocupări specifice, de exemplu cu privire la experiență și timpul alocat de candidați funcției.

Evoluția orientărilor politicilor

În 2017, Supravegherea bancară a BCE a continuat să elaboreze orientări ale politicilor și să asigure punerea lor în aplicare consecventă în cooperare cu ANC și ABE. Scopul este obținerea unor practici comune de supraveghere și simplificarea procedurilor de autorizare.

În luna mai 2017, a fost publicat Ghidul privind evaluările competenței și onorabilității. Acest ghid sporește transparența politicilor, practicilor și proceselor aplicate de BCE pentru evaluarea măsurii în care membrii organelor de conducere ale instituțiilor semnificative sunt adecvați. Aceste evaluări sunt importante, întrucât disfuncționalitățile organelor de conducere se află adesea la originea vulnerabilităților și riscurilor băncilor într-o etapă ulterioară. Deși ghidul va contribui la efectuarea acestor evaluări într-un mod mai armonizat, discrepanțele se vor menține, pe seama aplicării legilor naționale. Acestea includ transpunerea inegală la nivelul țărilor și, în unele cazuri, numai o transpunere parțială a CRD IV în sine. BCE ar dori, prin urmare, să vadă o mai mare convergență în acest domeniu, astfel încât principiile prevăzute în CRD IV, completate de noua politică a BCE, să fie pe deplin eficace (a se vedea și Caseta 3).

Au fost elaborate politici privind evaluarea diverselor criterii pentru participațiile calificate.

Au fost finalizate lucrările aferente unei prime serii de orientări ale politicilor referitoare la sfera de aplicare a cerințelor de autorizare și la aspecte procedurale privind acordarea autorizațiilor, iar lucrările la o a doua serie referitoare la evaluarea criteriilor de autorizare sunt deja foarte avansate. Orientarea politicii privind evaluarea solicitărilor de autorizații bancare din partea firmelor FinTech a fost, de asemenea, finalizată. În urma finalizării orientărilor politicilor, au fost publicate două ghiduri în vederea consultării. Aceste ghiduri stabilesc criteriile utilizate pentru evaluarea solicitărilor de autorizații din partea instituțiilor de credit și, respectiv, a instituțiilor de credit FinTech. Publicarea finală a ghidurilor este planificată pentru începutul anului 2018.

[67] Persoanele care dețin funcții-cheie sunt angajați care nu sunt membri ai organului de conducere, dar au o influență semnificativă asupra conducerii instituțiilor, sub responsabilitatea generală a organului de conducere, de exemplu ofițeri de credit, ofițeri de conformitate etc. În anul 2017, 12 țări din zona euro au introdus în legislația națională dispoziții referitoare la evaluarea persoanelor care dețin funcții-cheie.

4.2 Proceduri de raportare a încălcărilor, executare și sancționare

4.2.1 Executare și sancționare

În conformitate cu Regulamentul privind MUS și Regulamentul-cadru privind MUS, alocarea între BCE și ANC a competențelor privind executarea și sancționarea depinde de natura presupusei încălcări, de persoana responsabilă și de măsura care trebuie adoptată (a se vedea Raportul anual 2014 al BCE privind activitățile de supraveghere).

În scopul eficienței și consecvenței, BCE și-a îmbunătățit procesele de executare și sancționare în 2017, printre altele, prin elaborarea și punerea în aplicare a unor instrumente informatice noi.

În 2017, BCE a tratat 45 de proceduri de executare și sancționare.

BCE a inițiat zece proceduri de sancționare în 2017. Luând în considerare cele 35 de proceduri în curs la sfârșitul anului 2016, BCE a tratat 45 de proceduri în 2017. Dintre acestea, 44 au fost legate de sancțiuni, iar una, de măsuri de executare (**Tabelul 5**).

Tabelul 5
Activități de executare și sancționare derulate de BCE în 2017

	Proceduri de sancționare	Proceduri de executare	Total
Proceduri în curs la sfârșitul anului 2016	34	1	35
Proceduri inițiate în 2017	10	-	10
Proceduri tratate în 2017	44	1	45
din care decizii ale BCE adoptate[1]	4	-	4
din care cereri BCE adresate ANC pentru inițierea procedurilor	7	-	7
din care proceduri închise	9	1	10
din care proceduri în curs la sfârșitul anului 2017	24	-	24

Sursa: BCE.
1) Două dintre proceduri au fost abordate în aceeași decizie a BCE.

În 2017, BCE a impus cinci sancțiuni în valoare de 15,3 milioane EUR și și-a îmbunătățit procesele de executare și sancționare

Dintre cele 44 de proceduri de sancționare tratate în anul 2017, 28 se referă la presupuse încălcări ale dreptului Uniunii direct aplicabil (inclusiv decizii și regulamente ale BCE). Aceste cazuri au vizat 26 de instituții semnificative și au avut legătură cu domenii precum fondurile proprii, raportarea, publicarea de informații, lichiditatea și expunerile mari. În 2017, BCE a adoptat trei decizii de sancționare care au impus cinci sancțiuni cu o valoare totală de 15,3 milioane EUR. Au fost impuse sancțiuni asupra a trei entități supravegheate pentru încălcări comise în domeniul lichidității (2), raportării și publicării de informații (1), expunerilor mari (1) și fondurilor proprii (1). În 2017 au fost închise nouă proceduri, în principal din cauza caracterului nesemnificativ al presupuselor încălcări sau a absenței temeiului juridic pentru impunerea sancțiunilor.

În urma solicitării BCE privind inițierea de proceduri și după evaluarea cazurilor în conformitate cu legislația națională a acestora, ANC au impus 28 de sancțiuni cu o valoare totală de 5,1 milioane EUR

Restul de 16 dintre cele 44 de proceduri de sancționare tratate în 2017 s-au referit la presupuse încălcări ale legislației naționale care transpune dispozițiile CRD IV și au vizat instituții semnificative sau persoane fizice. Aceste proceduri implică presupuse încălcări referitoare la guvernanță (inclusiv mecanisme de control intern), precum și la funcțiile și remunerarea organelor de conducere. În 2017, BCE a adresat ANC șapte solicitări de deschidere a unor proceduri de sancționare care țineau de domeniile lor naționale de competență. În urma cererilor BCE și după evaluarea cazurilor în conformitate cu legislația națională a acestora, ANC au adoptat trei decizii de sancționare, impunând 28 de sancțiuni cu o valoare totală de 5,1 milioane EUR.

Procedura de executare tratată în 2017 a vizat nerespectarea unei decizii BCE în materie de supraveghere. Această procedură a fost închisă în 2017, entitatea supravegheată revenind la conformitate.

Defalcarea completă pe categorii a presupuselor încălcări care au făcut obiectul procedurilor de executare și sancționare tratate în 2017 de BCE este prezentată în **Graficul 8**.

Graficul 8

Presupusele încălcări care au făcut obiectul procedurilor de executare și sancționare se referă în cea mai mare parte la fonduri proprii și cerințe de capital

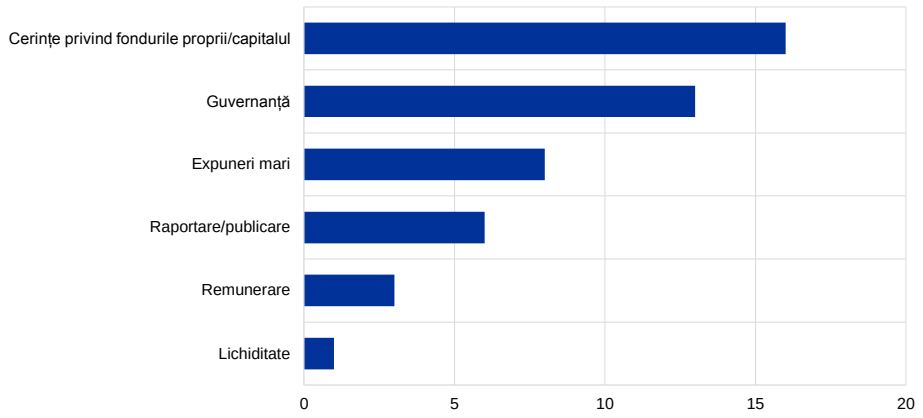

Sursa: BCE.

Dacă BCE are motive să suspecteze comiterea unei infracțiuni, aceasta solicită ANC relevante să sesizeze autoritățile competente cu privire la situația respectivă în vederea anchetării și a unei posibile urmăriri penale, în conformitate cu legislația națională. Cinci astfel de cereri au fost transmise ANC relevante în 2017.

4.2.2 Experiența cu raportarea încălcărilor în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul privind MUS

BCE are obligația de a asigura introducerea unor mecanisme eficace care să permită oricărei persoane să raporteze încălcări ale legislației relevante a UE (proces cunoscut și sub denumirea de „avertizare de integritate”). În consecință, BCE a creat un mecanism de raportare a încălcărilor (*breach reporting mechanism* –

BRM), care include o platformă web predefinită accesibilă prin intermediul website-ului privind supravegherea bancară al BCE.

În 2017, BCE a primit 89 de rapoarte privind încălcările

În 2017, BCE a primit 89 de rapoarte privind încălcările, similar numărului primit în 2016. 61 dintre aceste rapoarte s-au referit la presupuse încălcări ale legislației UE relevante, 56 încadrându-se în atribuțiile de supraveghere ale BCE, iar cinci intrând sub incidența atribuțiilor de supraveghere ale ANC. Restul de 28 de rapoarte privind încălcările au vizat în principal chestiuni naționale fără legătură cu cerințele prudențiale și, prin urmare, nu au intrat în sfera de aplicare a BRM (de exemplu, protecția consumatorilor).

Similar anului anterior, printre cele mai frecvente presupuse încălcări raportate s-au numărat aspectele legate de guvernanță (85%) și calcularea inadecvată a fondurilor proprii și a cerințelor de capital (8%). Defalcarea completă este prezentată în **Graficul 9**. Aspectele legate de guvernanță s-au referit, în principal, la gestionarea riscurilor și controalele interne, cerințele privind competența și onorabilitatea și structura organizatorică[68].

Graficul 9

Presupusele încălcări raportate în cadrul mecanismului de raportare a încălcărilor vizează în principal aspecte legate de guvernanță

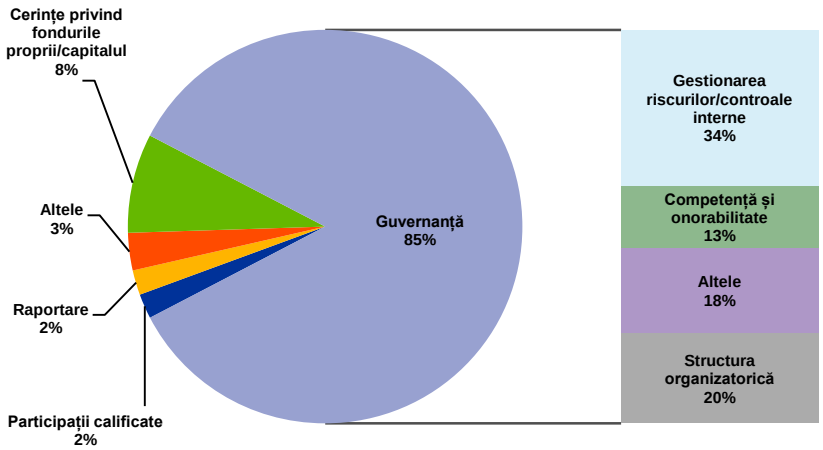

Sursa: BCE.

Principalele măsuri de investigare adoptate în 2017 în legătură cu rapoartele primite privind încălcările au fost următoarele:

- evaluări interne pe baza documentației existente (47% din cazuri);
- solicitări de investigații/audituri interne sau documente/explicații adresate entității supravegheate (42% din cazuri);
- inspecții la fața locului (11% din cazuri).

[68] „Gestionarea riscurilor și controalele interne” include mecanismele sau procesele pe care o entitate trebuie să le introducă pentru identificarea, gestionarea și raportarea adecvată a riscurilor la care este sau ar putea fi expusă. „Structura organizatorică” se referă la măsura în care o instituție are responsabilități bine definite, transparente și consecvente.

5 Structura organizatorică: Supravegherea bancară a BCE

5.1 Îndeplinirea cerințelor privind asumarea responsabilității

Supravegherea bancară a BCE a continuat să dialogheze îndeaproape cu Parlamentul European și Consiliul UE

Prezentul Raport anual a fost elaborat cu scopul de a constitui unul dintre principalele canale de asumare a responsabilității de către Supravegherea bancară a BCE, în conformitate cu Regulamentul privind MUS. Potrivit acestui regulament, atribuțiile de supraveghere ale BCE ar trebui să fie supuse unor cerințe corespunzătoare privind transparența și asumarea responsabilității. Menținerea și promovarea cadrului de asumare a responsabilității – stabilit în mod detaliat pe baza Acordului interinstituțional dintre Parlamentul European și BCE și a Memorandumului de înțelegere între Consiliul UE și BCE – au continuat să se numere printre prioritățile BCE în anul 2017.

În ceea ce privește interacțiunile cu **Parlamentul European**, în anul 2017 președinta Consiliului de supraveghere a luat cuvântul în fața Comisiei pentru afaceri economice și monetare (ECON) a Parlamentului, cu ocazia prezentării Raportului anual 2016 al BCE privind activitățile de supraveghere (23 martie) și a participat la două audieri publice ordinare (19 iunie și 9 noiembrie). De asemenea, aceasta a participat la o audiere publică privind pachetul legislativ de reducere a riscului în sectorul bancar (25 aprilie) și la trei schimburi de opinii ad-hoc cu deputații din Parlamentul European (23 martie, 19 iunie și 9 noiembrie). Printre principalele aspecte discutate s-au numărat măsurile de reducere a creditelor neperformante, primele cazuri de rezoluție și lichidare care implică instituții semnificative, precum și dosarele legislative în domeniul supravegherii bancare, inclusiv finalizarea uniunii bancare. De asemenea, vicepreședinta Consiliului de supraveghere a participat la o reuniune comună a Comisiei ECON și a Comisiei pentru control bugetar a Parlamentului referitoare la raportul special al Curții de Conturi Europene privind Mecanismul unic de supraveghere (13 februarie).

BCE a publicat 41 de răspunsuri la întrebările adresate de deputații în Parlamentul European cu privire la aspecte ale supravegherii

În cursul anului 2017, BCE a publicat pe website-ul său 41 de răspunsuri la întrebările adresate de deputații în Parlamentul European cu privire la aspecte ale supravegherii. Scrisorile au vizat, printre altele, cadrul juridic pentru supravegherea bancară și politicile BCE pe o mare varietate de subiecte legate de supraveghere, precum cazuri de rezoluție și lichidare implicând instituții semnificative, abordarea BCE în materie de supraveghere atât față de instituții semnificative, cât și față de instituții mai puțin semnificative, politicile sale privind creditele neperformante și interacțiunile sale cu autoritățile naționale.

Mai mult, în conformitate cu Acordul interinstituțional, BCE a transmis în mod sistematic Parlamentului European procesele-verbale ale ședințelor Consiliului de supraveghere.

În ceea ce privește interacțiunile cu **Consiliul UE** în 2017, președinta și vicepreședinta Consiliului de supraveghere au participat la șase reuniuni ale

Eurogrupului: la 7 aprilie, președinta a prezentat Raportul anual 2016 al BCE privind activitățile de supraveghere, iar la 6 noiembrie, aceasta a participat la încă un schimb de opinii periodic privind executarea atribuțiilor de supraveghere ale BCE. Supravegherea bancară a BCE a participat la alte reuniuni ale Eurogrupului la 26 ianuarie, 15 iunie, 11 iulie și 4 decembrie. De asemenea, președinta Consiliului de supraveghere a participat la o discuție în cadrul reuniunii informale a Consiliului ECOFIN la 7 aprilie. Subiectele de interes pentru miniștrii finanțelor au coincis, în mare măsură, cu cele discutate în Parlamentul European.

În cadrul obligațiilor de raportare prevăzute în Regulamentul privind MUS, reprezentanții BCE implicați în supravegherea bancară au participat la schimburi de opinii cu parlamentele naționale. De asemenea, BCE a publicat pe website-ul său două răspunsuri la întrebări adresate de membri ai parlamentelor naționale.

5.2 Analize și audituri ale activității MUS

Atât Curtea de Conturi Europeană, cât și Comisia Europeană au efectuat analize aprofundate ale activității Supravegherii bancare a BCE

Supravegherea bancară a BCE face obiectul unor analize ample efectuate de diferite instituții și organisme ale UE, precum Comisia Europeană și Curtea de Conturi Europeană (CCE).

Ca parte a primului său audit al „eficienței operaționale a administrării BCE”, desfășurat în temeiul articolului 20 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS, **CCE** a publicat, în luna noiembrie 2016, un raport special cu titlul „Mecanismul unic de supraveghere – un început bun, dar sunt necesare îmbunătățiri suplimentare”. Drept răspuns, în anul 2017 Supravegherea bancară a BCE a adoptat în urma recomandărilor din raport, printre altele, următoarele măsuri:

- simplificarea procedurii de adoptare a deciziilor de supraveghere;
- întărirea prezenței BCE și, în general, a personalului care nu aparține ANC din țara-gazdă/de origine în inspecțiile la fața locului;
- îmbunătățirea sistemului informatic de supraveghere;
- alocarea de resurse suplimentare funcției de audit intern a BCE.

De asemenea, BCE a alocat resurse semnificative celui de-al doilea audit al Supravegherii bancare a BCE efectuat de CCE, care s-a axat pe gestionarea crizelor. Raportul cu privire la acest audit a fost publicat la data de 16 ianuarie 2018[69].

În conformitate cu articolul 32 din Regulamentul privind MUS, **Comisia Europeană** a publicat, la data de 11 octombrie 2017, o analiză a MUS sub forma unui raport[70] și a

[69] A se vedea Secțiunea 2.1.5 pentru informații suplimentare privind auditul gestionării crizelor efectuat de CCE.

[70] A se vedea Raportul privind mecanismul unic de supraveghere instituit în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1024/2013.

unui document de lucru al serviciilor Comisiei[71]. În procesul care a condus la publicarea raportului, BCE a interacționat strâns cu Comisia, răspunzând la circa 130 de întrebări și găzduind două workshopuri comune la nivelul personalului.

În raportul Comisiei s-a observat faptul că eficacitatea supravegherii bancare s-a îmbunătățit în zona euro, supravegherea integrată a instituțiilor de credit aducând avantaje clare în ceea ce privește condițiile de concurență echitabile și încrederea. Raportul a evidențiat în special „eforturile remarcabile" depuse de MUS pentru armonizarea în continuare și creșterea calității supravegherii în domenii de bază precum SREP, supravegherea modelelor interne, evaluările competenței și onorabilității, procedurile comune și colegiile de supraveghetori. De asemenea, raportul a considerat binevenită abordarea constructivă a Supravegherii bancare a BCE față de recomandările care decurg din analize (de exemplu, ale CCE și FMI), cooperarea sa reușită cu alte organisme ale UE și internaționale, precum și delegarea competențelor decizionale în legătură cu deciziile de supraveghere, care ar trebui să conducă la îmbunătățiri semnificative ale eficienței procesului decizional în materie de supraveghere al BCE. De asemenea, Comisia a formulat o serie de observații și recomandări privind funcționarea MUS, de exemplu cu privire la măsurile de protecție aferente serviciilor partajate ale BCE, transparență și proporționalitatea taxelor de supraveghere. Raportul a concluzionat că în această etapă nu sunt necesare modificări ale Regulamentului privind MUS.

5.3 Procesul decizional

5.3.1 Consiliul de supraveghere și Comitetul director

În anul 2017 au avut loc, în total, 32 de reuniuni ale **Consiliului de supraveghere**. Dintre acestea, 22 s-au desfășurat la Frankfurt pe Main, iar nouă, în sistem de teleconferință. O reuniune a avut loc la Helsinki, la invitația Autorității de supraveghere financiară din Finlanda (*Finanssivalvonta*). În 2017, Consiliul de supraveghere a adoptat majoritatea deciziilor prin procedură scrisă[72].

Un număr semnificativ de decizii au vizat bănci individuale (**Figura 6**) și au fost adoptate prin procedura aplicabilă în cazul absenței unei obiecții. În cadrul acestui proces în două etape, proiectele de decizii individuale sunt, mai întâi, trimise spre aprobare Consiliului de supraveghere. Ulterior, proiectele finale de decizii sunt prezentate Consiliului guvernatorilor al BCE spre adoptare prin procedura aplicabilă în cazul absenței unei obiecții. Treizeci și trei dintre cele 119 grupuri bancare[73]

[71] A se vedea Documentul de lucru al serviciilor Comisiei anexat la Raportul privind mecanismul unic de supraveghere instituit în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1024/2013.

[72] În conformitate cu articolul 6.7 din Regulamentul de procedură al Consiliului de supraveghere, deciziile pot fi luate și prin intermediul unei proceduri scrise, dacă nu se opun cel puțin trei membri cu drept de vot ai Consiliului de supraveghere. În aceste cazuri, punctul este adăugat pe ordinea de zi a următoarei ședințe a Consiliului de supraveghere. O procedură scrisă necesită, de regulă, cel puțin cinci zile lucrătoare în vederea examinării de către Consiliul de supraveghere.

[73] Numărul de instituții semnificative la 5 decembrie 2017. Lista entităților supravegheate este actualizată periodic și este publicată pe website-ul BCE privind supravegherea bancară.

supravegheate direct de BCE în 2017 au solicitat să primească deciziile oficiale ale BCE în altă limbă oficială a UE decât limba engleză.

Figura 6

Decizii ale Consiliului de supraveghere în 2017

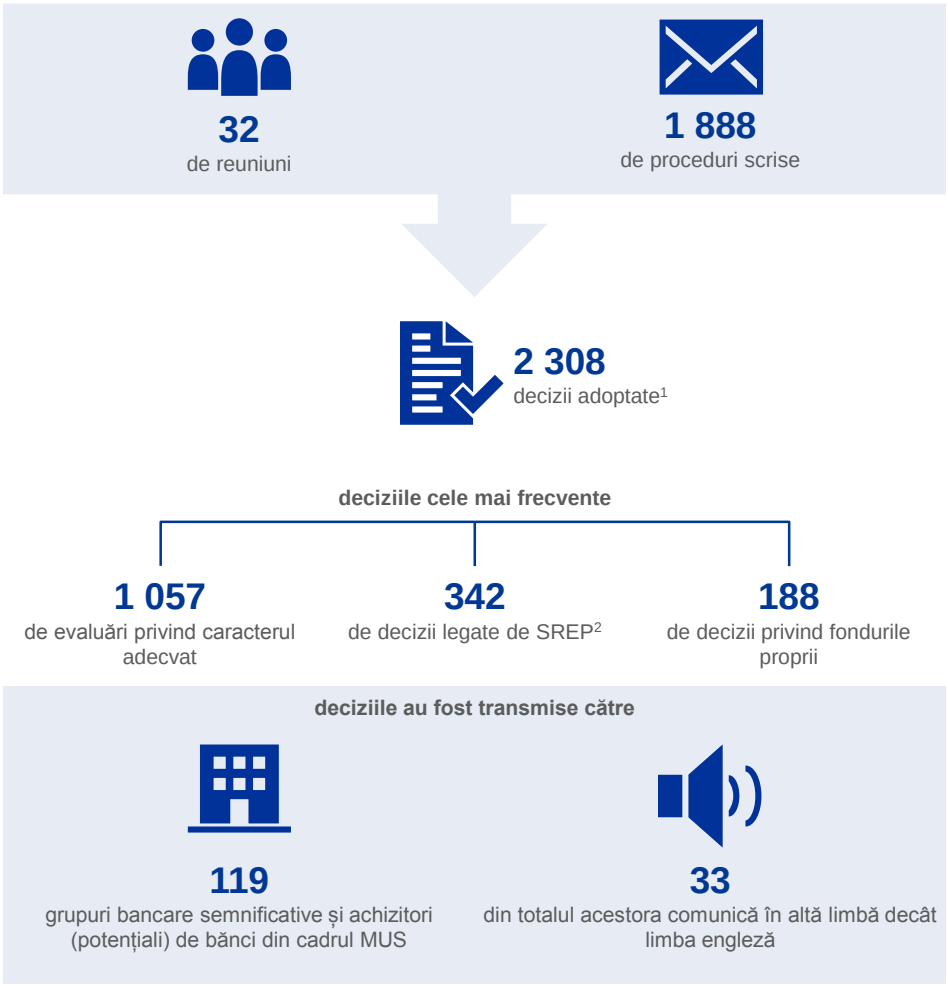

1) Cifrele din această figură se referă la decizii de supraveghere individuale adresate entităților supravegheate sau achizitorilor potențiali ai acestora și la instrucțiuni adresate ANC cu privire la instituții semnificative sau instituții mai puțin semnificative. O singură decizie poate conține mai multe aprobări de supraveghere. În plus, Consiliul de supraveghere a adoptat decizii cu privire la o serie de aspecte orizontale (de exemplu, metodologii comune) și aspecte instituționale.
2) Inclusiv decizii legate de exercițiile pe termen scurt atât pentru SREP 2017, cât și pentru SREP 2018.

Pe lângă deciziile specifice băncilor, Consiliul de supraveghere a decis cu privire la unele aspecte orizontale, în special aplicarea unor metodologii și cadre comune pentru anumite domenii ale supravegherii. Unele dintre aceste decizii au fost elaborate de structuri temporare mandatate de Consiliul de supraveghere, alcătuite din persoane cu funcții de conducere de nivel superior din cadrul BCE și al ANC. Aceste grupuri au efectuat preparativele privind exercițiile de testare la stres, metodologia SREP, inspecțiile transfrontaliere la fața locului, nivelurile ridicate de credite neperformante și simplificarea proceselor MUS.

Consiliul de supraveghere

În rândul din față (de la stânga la dreapta): Stelios Georgakis (membru supleant pentru Yiangos Demetriou), Anneli Tuominen, Vita Pilsuma (alternate for Zoja Razmusa), Elisa Ferreira, Andreas Dombret, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Claude Simon, Pentti Hakkarainen, Ray Vella (pentru Malta Financial Services Authority), Oliver Bonello
În rândul din mijloc (de la stânga la dreapta): Ilias Plaskovitis, Renata Bagdonienė (membru supleant pentru Vytautas Valvonis), Mervi Toivanen, Fabio Panetta, Helmut Ettl, Vladimír Dvořáček, Norbert Goffinet, Tom Dechaene, Denis Beau, Matej Krumberger (membru supleant pentru Primož Dolenc)
În rândul din spate (de la stânga la dreapta): Nora Dambure (membru supleant pentru Pēters Putniņš), Madis Müller, Kilvar Kessler, Matthias Güldner (membru supleant pentru Felix Hufeld), Ed Sibley, Ignazio Angeloni, Andreas Ittner, Javier Alonso, Jan Sijbrand

Președinte	Danièle Nouy
Vicepreședinte	Sabine Lautenschläger
Reprezentanți ai BCE	Ignazio Angeloni Julie Dickson (până la 31 iulie 2017) Pentti Hakkarainen (de la 1 februarie 2017)
Belgia	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (până la 17 mai 2017) Tom Dechaene (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (de la 18 mai 2017)
Germania	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)
Estonia	Kilvar Kessler (Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)
Irlanda	Ed Sibley (Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland)
Grecia	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)
Spania	Javier Alonso (Banco de España)
Franța	Robert Ophèle (Banque de France) (până la 2 august 2017) Denis Beau (Banque de France) (de la 3 august 2017)
Italia	Fabio Panetta (Banca d'Italia)
Cipru	Yiangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Letonia	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Lituania	Vytautas Valvonis (Lietuvos bankas)
Luxemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) (până la 18 ianuarie 2018) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (până la 8 august 2017) Oliver Bonello (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (de la 9 august 2017)

Țările de Jos	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Austria	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Portugalia	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Slovenia	Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (până la 12 martie 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (de la 13 martie 2017)
Slovacia	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Finlanda	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Olli Rehn (Suomen Pankki – Finlands Bank) (până la 4 iunie 2017) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (5 iunie-14 octombrie 2017) Mervi Toivanen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (de la 21 noiembrie 2017)

Comitetul director a organizat 18 reuniuni în 2017. Dintre acestea, 17 s-au ținut la Frankfurt pe Main, iar una la Helsinki, la invitația Autorității de supraveghere financiară din Finlanda (*Finanssivalvonta*). În luna aprilie, a avut loc rotația obișnuită a celor cinci membri de la ANC, care sunt numiți pentru un mandat de un an.

În plus, Comitetul director a organizat șase ședințe în configurația sa extinsă, respectiv cu participarea unor reprezentanți la nivel înalt din partea tuturor celor 19 ANC. Dintre aceste reuniuni, două s-au desfășurat la Frankfurt pe Main, iar patru, în sistem de teleconferință. Aceste reuniuni s-au axat pe analiza senzitivității efectuată de BCE cu privire la riscul de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar (*interest rate risk in the banking book* – IRRBB) – testarea la stres din 2017.

5.3.2 Simplificarea procesului decizional

Pentru a-și simplifica în continuare procesul decizional, în 2017 BCE a adoptat un cadru legal pentru delegarea competențelor decizionale pentru deciziile de supraveghere. Acest cadru permite adoptarea anumitor tipuri de decizii în materie de supraveghere de către persoane cu funcții de conducere de nivel superior din cadrul BCE în locul Consiliului de supraveghere și al Consiliului guvernatorilor. Acest cadru nou se aplică deciziilor de supraveghere de rutină care implică o marjă de apreciere limitată, luând în considerare caracterul semnificativ și impactul deciziilor care sunt delegate. Aceasta permite Consiliului de supraveghere și Consiliului guvernatorilor să se axeze pe aspecte mai complexe. Prin adoptarea unui cadru de delegare, BCE a venit și în întâmpinarea preocupărilor exprimate de CCE[74], Comisia Europeană[75] și FMI[76] cu privire la eficiența procesului decizional în materie de supraveghere. În plus, Consiliul de supraveghere a înființat un Grup de simplificare, care va impulsiona analiza în continuare a proceselor în cadrul MUS pentru a asigura că procesul decizional și alte proceduri sunt eficiente.

[74] Raportul special nr. 29/2016 al CCE, „Mecanismul unic de supraveghere – un început bun, dar sunt necesare îmbunătățiri suplimentare”.

[75] Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind mecanismul unic de supraveghere instituit în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1024/2013, publicat la 11 octombrie 2017.

[76] Raportul de țară nr. 16/196 al FMI, Germany: Financial Sector Assessment Program – Detailed Assessment of Observance on the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision, 29 iunie 2016.

BCE a aprobat, de asemenea, un proces alternativ de evaluare a competenței și onorabilității, care permite, în anumite condiții, ca BCE să adopte decizii numai pe baza evaluărilor realizate de ANC.

Cadrul de delegare

Cadrul juridic pentru delegarea competențelor decizionale se bazează pe o serie de acte juridice, care au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 1 iunie 2017.[77]

Cadrul general pentru delegare[78] stabilește posibilitatea delegării competențelor decizionale care sunt legate de atribuțiile de supraveghere. Decizia privind cadrul general, care a fost adoptată de Consiliul guvernatorilor la propunerea Comitetului executiv, stabilește aspectele instituționale, și anume limitele responsabilităților atribuite șefilor unităților operative din cadrul BCE, cerințele procedurale pentru adoptarea deciziilor delegate și cerințele de raportare pentru deciziile delegate. În plus, deciziile de delegare sunt adoptate de Consiliul guvernatorilor prin procedura aplicabilă în cazul absenței unei obiecții, stabilind criteriile specifice care trebuie îndeplinite pentru fiecare tip de decizie în materie de supraveghere delegată. Aceste decizii de delegare sunt suplimentate prin decizii emise de Comitetul executiv al BCE, desemnând șefii de unități operative din cadrul BCE cărora li se acordă competențe decizionale delegate (Figura 7).

Noul cadru de delegare a fost aplicat pentru două tipuri de decizii de supraveghere:

- evaluarea cerințelor privind competența și onorabilitatea[79];
- modificări ale caracterului semnificativ al entităților supravegheate[80].

Deciziile privind desemnarea șefilor de unități operative din cadrul BCE cărora li s-au acordat competențe decizionale delegate au fost aprobate de Comitetul executiv[81], iar delegarea competențelor decizionale este în vigoare de la 21 iunie 2017.

---

77 A se vedea JO L 141, 1 iunie 2017.

78 Cadrul general de delegare a competențelor decizionale pentru instrumentele juridice referitoare la atribuțiile de supraveghere, Decizia BCE/2016/40.

79 Decizia privind delegarea competenței de a adopta decizii privind competența și onorabilitatea și privind evaluarea cerințelor de competență și onorabilitate, Decizia BCE/2016/42.

80 Decizia privind delegarea deciziilor cu privire la caracterul semnificativ al entităților supravegheate, Decizia BCE/2016/41.

81 Deciziile privind desemnarea șefilor de unități operative pentru adoptarea deciziilor delegate privind competența și onorabilitatea Decizia BCE/2017/16 și privind desemnarea șefilor de unități operative pentru adoptarea deciziilor delegate cu privire la caracterul semnificativ al entităților supravegheate Decizia BCE/2017/17.

Figura 7
Cadrul de delegare

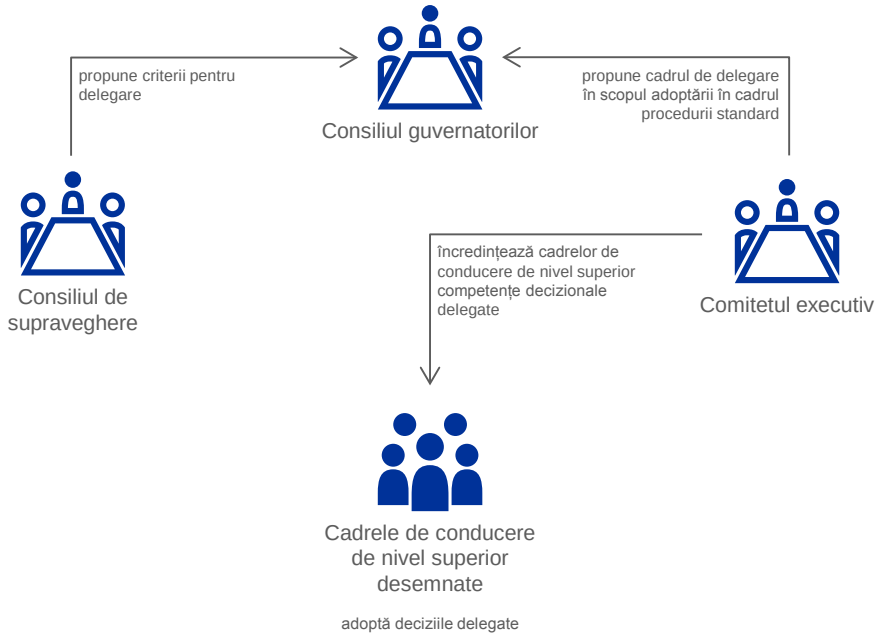

Implementarea cadrului de delegare

Pentru deciziile privind competența și onorabilitatea, decizia cu privire la activarea procesului de delegare depinde, în esență, de patru criterii:

1. dimensiunea și natura entității supravegheate;
2. rezultatul anticipat al deciziei;
3. un set de aspecte specifice ale evaluării competenței și onorabilității (precum aspecte reputaționale sau măsuri administrative referitoare la nerespectarea reglementărilor privind serviciile financiare);
4. transmiterea la timp a propunerii de către ANC relevantă.

Pentru toate deciziile privind competența și onorabilitatea (delegate sau nu), evaluarea în sine se desfășoară pe baza unor criterii care provin din legislațiile naționale care transpun CRD IV; evaluarea competenței și onorabilității ia în considerare și Ghidul BCE privind evaluările competenței și onorabilității. În perioada iunie-decembrie 2017, 51% din deciziile BCE privind competența și onorabilitatea au fost adoptate prin delegare (**Graficul 10**).

Pentru modificările la caracterul semnificativ al entităților supravegheate, cadrul de delegare face mai eficientă actualizarea periodică a listei de entități supravegheate (respectiv, instituțiile care sunt supravegheate direct de BCE). Marea majoritate a acestor decizii reflectă doar modificări ale structurii unui grup bancar; cu toate

acestea, menținerea unei imagini exacte a instituțiilor supravegheate direct de BCE este necesară pentru securitate juridică și transparență. Prin urmare, deciziile delegate pot modifica sau abroga o decizie a BCE care a clasificat o entitate supravegheată sau un grup supravegheat ca semnificativ, acoperind majoritatea schimbărilor în structura unui grup și modificarea clasificării unei entități supravegheate sau a unui grup supravegheat de la semnificativ la mai puțin semnificativ (trecerea inversă de la mai puțin semnificativ la semnificativ nu poate fi decisă prin delegare). În perioada iunie-decembrie 2017, 52% din deciziile BCE privind caracterul semnificativ au fost adoptate prin delegare (**Graficul 10**).

Graficul 10

Adoptare în cadrul proceselor decizionale delegate și nedelegate

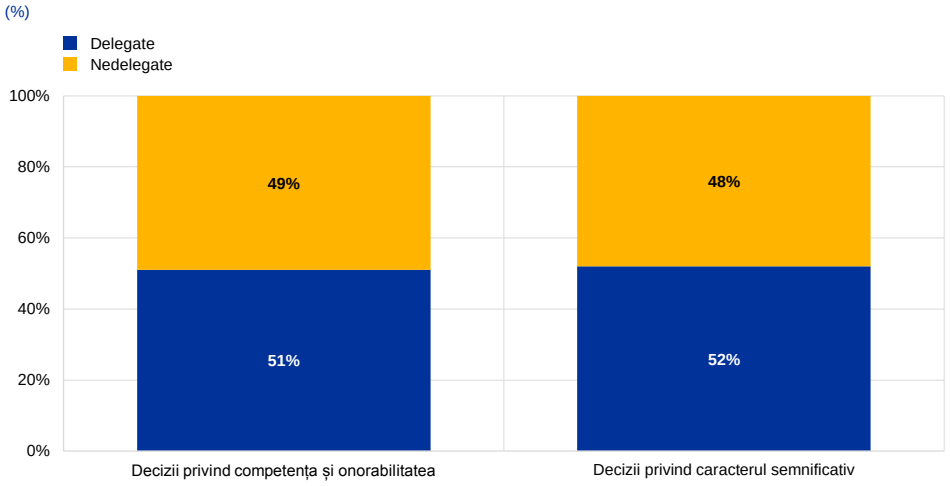

Sursa: BCE.

Cadrul de delegare a fost implementat în condiții bune și a condus la un echilibru adecvat între deciziile delegate și cele prezentate spre adoptare Consiliului de supraveghere și Consiliului guvernatorilor. Acest proces decizional „dual”, cu decizii delegate și nedelegate, permite o utilizare mai eficientă a resurselor, precum și procese mai simple și mai rapide.

Există planuri de extindere a cadrului de delegare la alte tipuri de decizii de supraveghere în 2018.

5.3.3 Comitetul administrativ de control

În anul 2017, la Comitetul administrativ de control[82] au fost depuse patru solicitări de control administrativ privind decizii de supraveghere ale BCE (**Tabelul 6**).

[82] Comitetul administrativ de control este alcătuit din cinci membri: Jean-Paul Redouin (președinte), Concetta Brescia Morra (vicepreședintă), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri și Edgar Meister și doi membri supleanți: René Smits și Ivan Šramko.

Tabelul 6

Număr de solicitări de control

	2017	2016	2015	2014
Decizie a BCE confirmată	4	1	2	2
Decizie a BCE modificată/argumentare îmbunătățită	-	2	4	1
Cerere inadmisibilă	-	3	-	-
Cerere retrasă	-	1	2	1
Avize în curs	1	1	-	-
Total	5[1]	8	8	4

Sursa: BCE.
1) Comitetul a adoptat patru avize, inclusiv unul cu privire la o cerere de control primită în decembrie 2016. Un aviz privind o cerere de control transmisă în luna decembrie 2017 este încă în curs.

În anul 2017, în majoritatea cazurilor, solicitanții au ales să nu continue cu o cale de atac jurisdicțională în urma controlului efectuat de Comitetul administrativ. În consecință, Comitetul a continuat să contribuie cu eficacitate la reducerea costurilor și a duratei controlului deciziilor de supraveghere pentru toate părțile implicate. Această „economie procedurală" a reprezentat unul dintre motivele principale identificate de legiuitorii UE pentru înființarea comitetului[83]. Procesul de control, în special audierea, multiplică oportunitățile de dialog cu entitatea supravegheată.

Aspecte care fac obiectul unui control și chestiuni relevante

Cazurile analizate de Comitetul administrativ de control au vizat mai multe teme și tipuri de decizii de supraveghere: guvernanță corporativă, conformitate cu cerințele de supraveghere, retragerea unor autorizații și sancțiuni administrative.

Similar anilor anteriori, controlul deciziilor BCE în anul 2017 s-a axat, cu precădere, pe aspecte legate de conformitatea cu normele procedurale (inclusiv cerințele privind dreptul la un proces echitabil, declararea cu exactitate a faptelor, includerea de motive suficiente în expunerea de motive și conformitatea cu principiul proporționalității) și de cooperarea dintre BCE și ANC în elaborarea deciziilor BCE. În special, Comitetul administrativ a considerat că, cu cât sunt mai incisive măsurile impuse, cu atât mai strictă este argumentarea necesară.

[83] Considerentul 64 din Regulamentul privind MUS.

Rolul Comitetului administrativ de control în procesul decizional al BCE

În hotărârile sale Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank/BCE și Crédit mutuel Arkéa/BCE[84], Tribunalul Uniunii Europene a subliniat rolul Comitetului administrativ ca parte a procesului decizional al BCE.

În raportul său cu privire la Mecanismul unic de supraveghere în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul privind MUS[85], Comisia Europeană a observat că Comitetul administrativ a fost utilizat în mod activ de cei în cauză și că, în opinia BCE, avizele acestuia au influențat practica de supraveghere a BCE dincolo de cauzele individuale la care se refereau.

5.4 Dotarea cu personal a Supravegherii bancare a BCE

Pe măsură ce Supravegherea bancară a BCE s-a consolidat, iar atribuțiile sale au evoluat, a devenit clar că sunt necesare mai multe resurse decât s-a anticipat inițial pentru o serie de atribuții principale.

În urma aplicării unei abordări etapizate pentru creșterea efectivelor în 2016 și 2017, Consiliul guvernatorilor a aprobat un număr suplimentar de 113,5 posturi echivalente celor cu normă întreagă pentru compartimentele de bază ale Supravegherii bancare a BCE pentru 2017, ajungând la un total de 1 028,5 de posturi echivalente celor cu normă întreagă. Numărul de posturi noi aprobate a luat în considerare trei aspecte:

1. noile nevoi de personal generate de creșterea numărului de atribuții după 2014 (de exemplu, instituirea noului cadru al UE pentru gestionarea crizelor);
2. necesitatea de a acorda ANC timp pentru a-și îndeplini angajamentele referitoare la dotarea cu personal a ECS;
3. câștigurile la nivelul resurselor identificate de BCE (de exemplu, sinergii în supravegherea entităților-gazdă care aparțin aceluiași grup din afara MUS).

Posturile aprobate pentru 2017 au acoperit și nevoile de personal pentru atribuții legate de MUS din serviciile partajate (de exemplu, administrație, resurse umane, finanțe, comunicare, servicii juridice), numărul total de angajați din cadrul serviciilor respective ridicându-se la 422,5 posturi echivalente celor cu normă întreagă.

În 2017, s-au desfășurat cu succes 33 de campanii de recrutare pentru ocuparea posturilor vacante. În conformitate cu procedura standard de recrutare a BCE, toți candidații au trebuit să demonstreze că dispuneau nu numai de competențele tehnice solicitate, ci și de competențe comportamentale și aptitudini de lider, după caz.

---

[84] Cauza T-122/15, Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank/BCE, hotărârea din 16 mai 2017, ECLI:EU:T:2017:337 (un recurs este pendinte: cauza C-450/17 P). Cauzele T-712/15 și T-52/16, Crédit mutuel Arkéa/BCE, hotărârea din 13 decembrie 2017, ECLI:EU:T:2017:900.

[85] COM(2017) 591 final.

În ceea ce privește diversitatea de gen, procentajul personalului de gen feminin a crescut ușor, atingând 40% din totalul personalului cu contracte pe durată determinată sau cu contracte permanente în compartimentele de bază ale Supravegherii bancare a BCE în 2017. Ponderea personalului de gen feminin în posturi de conducere nu s-a modificat comparativ cu anul precedent (32%). În alte funcții decât cele de conducere, ponderea personalului de gen feminin a crescut cu 2 puncte procentuale față de anul anterior, ajungând la 42% în 2017.

Se anticipează că Brexit va conduce la o creștere permanentă a numărului de instituții semnificative supravegheate direct de BCE, întrucât mai multe grupuri bancare intenționează să se mute în zona euro. Pentru a face față volumului de lucru suplimentar preconizate, Consiliul guvernatorilor a aprobat o creștere a numărului de posturi cu 70,5 posturi echivalente celor cu normă întreagă pentru compartimentele de bază ale Supravegherii bancare a BCE pentru 2018. De asemenea, acesta a aprobat resurse suplimentare pentru 2019 și 2020, care vor fi revizuite în concordanță cu evoluțiile efective. Consiliul guvernatorilor a utilizat o abordare etapizată pentru creșterea numărului de personal în perioada 2018-2020. Scopul este calibrarea necesarului estimat pe baza creșterilor efective ale volumului de lucru și a oportunităților de reprioritizare internă care apar după jumătatea anului 2018.

Graficul 11

Repartizarea posturilor echivalente celor cu normă întreagă aprobate pentru compartimentele de bază ale Supravegherii bancare a BCE pentru perioada 2014-2018

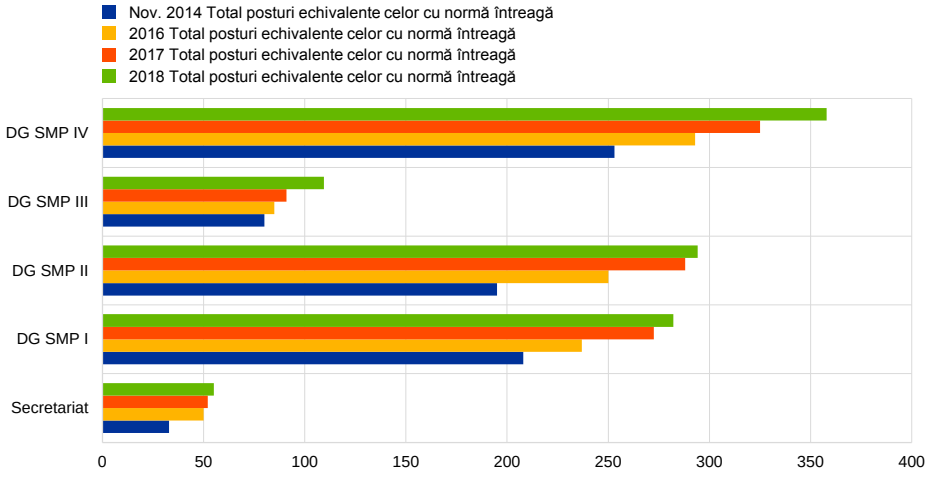

Sursa: BCE.

Odată cu evoluția atribuțiilor și a organizării MUS, este esențial să se dezvolte și gestionarea resurselor umane la nivelul instituției. În 2017, programa de formare a MUS și programul de stagii din cadrul MUS au fost îmbunătățite în continuare pentru a promova o mai bună colaborare cu ANC. De asemenea, a fost elaborată o politică de rotație în cadrul ECS și au fost convenite modificări organizatorice.

Reorganizarea compartimentelor de bază ale Supravegherii bancare a BCE

Pentru a reechilibra dimensiunea compartimentelor Supravegherii bancare a BCE și a alinia structura acesteia la cele mai bune practici și la buna guvernanță, la sfârșitul anului 2017 au fost convenite modificări organizatorice: Serviciul autorizare, Serviciul executare și sancțiuni și Serviciul asigurarea calității procesului de supraveghere au fost transferate din subordinea DG Supraveghere microprudențială IV în subordinea Secretariatului Consiliului de supraveghere. Această reorganizare, implementată în luna februarie 2018, va favoriza o diviziune mai clară a responsabilităților și va consolida guvernanța corporativă prin separarea asigurării calității, a controlului intern și a auditurilor de funcțiile prudențiale de bază orizontale.

Programa de formare a MUS

Pentru a asigura eficacitatea supravegherii bancare europene, este important ca atât personalul BCE, cât și personalul ANC să dispună de competențele necesare, pe care să le poată dezvolta în timp. Crearea unei abordări comune pentru formarea supraveghetorilor MUS a contribuit la o abordare consecventă a supravegherii și la o cultură comună a supravegherii. De asemenea, această abordare face posibil să se beneficieze de economii de scară și să se valorifice cunoștințele acumulate în cadrul MUS.

De la lansarea programei de formare a MUS în septembrie 2016, au fost oferite 83 de cursuri la nivelul întregului sistem, corespunzând unui număr de 269 de sesiuni de formare. Circa 41% dintre aceste sesiuni au fost organizate de ANC, în concordanță cu obiectivul general inițial de a institui un model centralizat cu implementare la nivelul întregului sistem. 2 800 de participanți au luat parte la cursurile organizate la nivelul întregului sistem în perioada septembrie 2016-septembrie 2017. Circa jumătate dintre aceștia au provenit de la ANC (48%), iar jumătate, de la BCE (52%). Pentru 2018, catalogul de formare disponibil a fost optimizat pentru a include cursuri dedicate pentru personalul implicat în inspecțiile la fața locului. În plus, cursurile vor fi extinse pentru a include o gamă mai amplă de instrumente de formare, precum învățare on-line și învățarea pe bază video.

Programul de stagii din cadrul MUS

Programul de stagii din cadrul MUS a fost pus în aplicare în 2016, oferind tinerilor absolvenți ocazia unică de a dobândi experiență directă în domeniul supravegherii bancare la BCE și la una sau două ANC. Programul a contribuit la promovarea unei culturi comune a supravegherii și la constituirea unei rezerve de talente pentru întregul MUS; la încheierea stagiilor, mai mulți participanți au fost angajați de BCE și ANC.

Pe baza feedbackului primit de la prima serie de stagiari și de la coordonatorii ECS, programul a fost ușor adaptat pentru a oferi participanților mai multă formare tehnică.

A doua serie de stagiari MUS a debutat în octombrie 2017 și cuprinde 31 de participanți.

Rotația în cadrul MUS

Supravegherea bancară europeană are o politică de rotație pentru membrii personalului BCE din cadrul ECS, pentru a împiedica o „captură a supravegherii” și a menține standarde ridicate de supraveghere. De asemenea, rotația este considerată un element în dezvoltarea carierei și o oportunitate pentru ca personalul să își perfecționeze competențele în domeniul supravegherii. În anii 2016 și 2017, peste 20 de coordonatori ai ECS și-au preluat responsabilitățile pentru noile ECS. Având în vedere feedbackul în ansamblu pozitiv în urma acestei experiențe, în 2017 a fost introdus un cadru de rotație MUS-ECS pentru toți membrii ECS. Rotația a devenit un exercițiu anual cuprinzând membrii personalului care au rămas în aceeași ECS între trei și cinci ani. Prima rundă completă a fost implementată la data de 1 ianuarie 2018, 53 de membri ai personalului mutându-se la o ECS diferită.

Pregătirea „Supervisors Connect”

„Supervisors Connect” – primul eveniment intern de acest tip și de această amploare organizat în cadrul MUS

„Supervisors Connect” este un eveniment organizat de Supravegherea bancară a BCE pentru personalul ANC, BCN și BCE. Prima ediție va avea loc la sediul BCE din Frankfurt pe Main în perioada 17-19 aprilie 2018.

Evenimentul urmărește să continue modelarea unei culturi europene a supravegherii, reunind o dată la doi ani supraveghetori din întreaga zonă euro. Acesta va fi dedicat în special supraveghetorilor de la ANC care, deși foarte implicați în activitățile legate de MUS, vin la Frankfurt doar ocazional. Următoarele categorii de personal au fost identificate ca principal public-țintă: coordonatorii și subcoordonatorii ECS; membrii rețelei cadrelor de conducere de nivel superior responsabile de supravegherea instituțiilor mai puțin semnificative; președinții și membrii de nivel superior ai rețelelor orizontale; experții responsabili cu pregătirea reuniunilor Consiliului de supraveghere (respectiv coordonatorii MUS).

Se anticipează că, din 350 de participanți, 75% vor proveni de la ANC/BCN, iar 25% de la BCE.

Pentru a stabili programul evenimentului, în mai 2017 BCE a numit un grup de coordonare cuprinzând reprezentanți din partea a cinci compartimente din domeniul supravegherii, precum și a Direcției generale comunicare.

„Supervisors Connect” va fi „proprietatea” publicului-țintă. Astfel, mulți participanți vor fi, de asemenea, vorbitori și moderatori în cadrul unor dezbateri de grup care vor acoperi subiecte relevante, precum digitalizarea și riscul cibernetic, impactul Brexit și provocările în materie de profitabilitate a băncilor.

5.5 Implementarea Codului de conduită

În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) din Regulamentul privind MUS, BCE trebuie să dispună de un Cod de conduită care se aplică personalului BCE și personalului cu funcții de conducere implicat în supravegherea bancară și care abordează preocupările legate de conflicte de interese. Dispozițiile relevante sunt incluse în Cadrul etic al BCE, care este implementat de Biroul de conformitate și guvernanță (BCG). BCG oferă consiliere întregului personal al BCE în legătură cu aspectele de etică.

Pentru a sensibiliza în continuare personalul cu privire la aspectele de etică profesională și integritate și în vederea construirii unui culturi puternice în materie de etică, în 2017 au fost introduse workshopuri și un program obligatoriu de învățare on-line. Programul a fost încheiat cu succes în primul trimestru al anului 2017 de către toți angajații care lucrează în domeniul supravegherii bancare.

Peste 2 000
de cereri primite de Biroul de conformitate și guvernanță în 2017

În cursul anului 2017, BCG a primit peste 2 000 de cereri din partea angajaților BCE pe o mare varietate de teme. O treime dintre aceste cereri au fost depuse de angajații Supravegherii bancare a BCE. Aproape jumătate dintre cereri se refereau la tranzacții financiare private, acestea fiind urmate de solicitări privind conflictele de interese și restricțiile postangajare (**Graficul 12**). Aceste cereri arată o conștientizare sporită în rândul personalului BCE cu privire la chestiunile etice. BCG a identificat un număr limitat de situații de neconformitate, dintre care aproximativ o treime aveau legătură cu membrii personalului și cadrele de conducere implicate în Supravegherea bancară a BCE. Niciuna dintre respectivele situații nu a presupus o conduită defectuoasă intenționată sau alte situații grave de neconformitate.

Graficul 12
Prezentare generală a cererilor primite din partea personalului Supravegherii bancare a BCE în cursul anului 2017

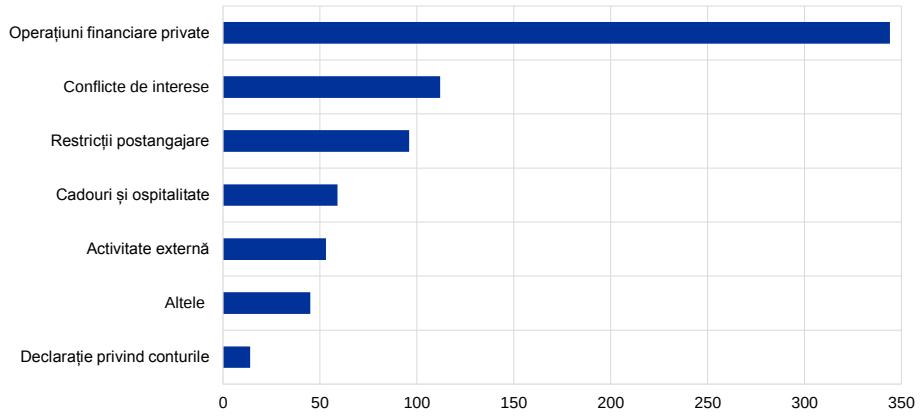

Sursa: BCE.

În ceea ce privește membrii personalului și cadrele de conducere implicate în supravegherea bancară care au demisionat în anul 2017, trei cazuri au necesitat respectarea unei perioade de așteptare (*cooling-off period*), conform Cadrului etic. Două dintre acestea au vizat cadre de conducere ale MUS care au îndeplinit funcții

orizontale și au optat pentru societăți financiare. Aceasta a condus la perioade de așteptare de câte trei luni. Al treilea caz a vizat un cadru de conducere care a plecat la o societate financiară de a cărei supraveghere nu a fost responsabil și în care nu a fost implicat. Cadrul de conducere al MUS în cauză a respectat efectiv o perioadă de așteptare de șase luni.

În vederea creării unei culturi corporative și etice adecvate la nivelul MUS în ansamblu, BCE a verificat măsurile luate de ANC pentru a respecta Orientarea BCE. Această orientare stabilește principiile comune ale unui cadru etic atât pentru BCE, cât și pentru ANC, și a fost, cu foarte puține excepții, pusă pe deplin în aplicare. Pentru a facilita aplicarea aliniată a Orientării și pentru a atinge, pe termen mediu, o convergență a standardelor etice la un nivel și mai ridicat, Consiliul guvernatorilor a înființat un grup operativ dedicat al responsabililor pe probleme de etică și conformitate.

Comitetul de etică al BCE oferă membrilor organelor de decizie ale BCE consiliere cu privire la aspectele etice. În 2017, acesta a emis 11 avize legate de MUS, majoritatea acestora referindu-se la desfășurarea de activități profesionale în organizații publice sau internaționale și societăți nefinanciare de către membri la încheierea mandatului lor. În două cazuri, Comitetul de etică a oferit consiliere cu privire la perioadele de așteptare aplicabile foștilor membri supleanți ai Consiliului de supraveghere al BCE care au optat pentru instituții de credit și, într-un caz, la perioada de așteptare aplicabilă unui membru al Consiliului de supraveghere care s-a angajat în cadrul unei societăți financiare nebancare. De asemenea, Comitetul de etică a evaluat o nouă activitate externă întreprinsă în calitate personală de unul dintre membrii Consiliului de supraveghere.

5.6 Aplicarea principiului separării atribuțiilor de politică monetară de cele de supraveghere

Regulamentul privind MUS impune BCE să își îndeplinească atribuțiile de supraveghere separat de atribuțiile sale legate de politica monetară și fără să aducă atingere acestora.

5.6.1 Aplicarea la schimburile de informații și procesul decizional

Pe parcursul anului 2017, aplicarea principiului separării atribuțiilor de politică monetară de cele de supraveghere a vizat, în principal, schimbul de informații între diferitele domenii de activitate[86]. În conformitate cu Decizia BCE/2014/39 privind punerea în aplicare a separării funcțiilor de politică monetară de cele de supraveghere ale BCE, acest schimb de informații a făcut obiectul unei cerințe privind dezvăluirea informațiilor numai în măsura în care cunoașterea lor este necesară, respectiv fiecare domeniu de activitate a trebuit să demonstreze că

[86] Decizia BCE/2014/39 conține, de asemenea, dispoziții referitoare la aspecte organizaționale.

informațiile solicitate erau necesare pentru îndeplinirea obiectivelor sale de politică. În majoritatea cazurilor, accesul la informații confidențiale a fost acordat direct de funcția BCE care deținea informațiile respective, în conformitate cu Decizia BCE/2014/39, care permite ca accesul la informații legate de date anonimizate sau informații care nu sunt sensibile din perspectiva politicilor să fie acordat direct de către funcțiile respective ale BCE; nu a fost necesară intervenția Comitetului executiv pentru a soluționa posibile conflicte de interese. În conformitate cu Decizia BCE/2014/39, implicarea Comitetului executiv a fost, totuși, necesară în câteva situații pentru a permite schimbul de informații neanonimizate referitoare la bănci individuale (de exemplu, formulare FINREP și COREP individuale[87] sau alte date brute) sau la evaluări sensibile cu privire la politici. Accesul la date a fost acordat în măsura în care cunoașterea lor era necesară, după o analiză a situației de fond și pe o perioadă limitată de timp, pentru a asigura îndeplinirea cerinței privind necesitatea de a cunoaște în toate momentele relevante.

Separarea atribuțiilor la nivel decizional nu a generat preocupări și nu a fost necesară intervenția Grupului de mediere.

5.6.2 Utilizarea serviciilor partajate

Conceptul de „servicii partajate” este important pentru funcționarea MUS. În cadrul acestui concept, anumite departamente ale BCE au fost desemnate pentru a furniza sprijin atât funcției de politică monetară, cât și celei de supraveghere. Serviciile partajate au fost instituite în scopul unei prestări eficiente și eficace a serviciilor. Scopul era de a asigura că nu au fost duplicate eforturile în domeniile în care asistența partajată, fiind de natură tehnică, nu a condus la conflicte de interese între cele două domenii de activitate ale BCE. Deși aceasta este o soluție pe termen lung adoptată pentru a minimiza duplicarea activității, conceptul serviciilor partajate a permis BCE să doteze mai rapid cu resurse funcția de supraveghere și să mențină costurile la un nivel scăzut, în special în cursul perioadei de înființare. De asemenea, aceasta a facilitat valorificarea experienței existente în cadrul BCE pe teme de stabilitate macroeconomică și financiară și reducerea duplicării activității în ceea ce privește colectarea informațiilor și îndeplinirea de sarcini administrative. Acest aspect se reflectă și în considerentul 14 al Deciziei BCE/2014/39, potrivit căruia „*[...] separarea efectivă între funcțiile de politică monetară și de supraveghere nu ar trebui să împiedice, atunci când este posibil și dezirabil, culegerea tuturor beneficiilor preconizate a fi generate de combinarea acestor două funcții în aceeași instituție [...]*”.

În 2017, BCE a evaluat activitățile compartimentelor BCE și a oferit clarificări suplimentare cu privire la definiția serviciilor partajate. Scopul a fost acela de a

[87] FINREP (FINancial REPorting) și COREP (COmmon REPorting) fac parte din standardele tehnice de punere în aplicare ale ABE. FINREP urmărește colectarea informațiilor financiare de la instituțiile bancare și reprezintă un format standardizat al conturilor anuale ale acestora (bilanț, cont de profit și pierdere și anexe detaliate). COREP vizează colectarea, tot în format standardizat, a informațiilor referitoare la calculul din Pilonul 1, respectiv detalii privind fondurile proprii, deducerile și cerințele de capital (riscul de credit, riscul de piață și riscul operațional) și expunerile semnificative.

îmbunătăți în continuare aplicarea conceptului de servicii partajate, pe baza experienței acumulate din 2014, și de a veni în întâmpinarea unei recomandări a Curții Europene de Conturi cu privire la riscurile potențiale ale utilizării serviciilor partajate.

Compartimentele desemnate drept „servicii partajate” sunt cele care:

1. îndeplinesc funcții de asistență în beneficiul atât al funcției de bancă centrală, cât și al funcției de supraveghere bancară;

2. îndeplinesc funcții de bază în beneficiul atât al funcției de supraveghere bancară, cât și al funcției de bancă centrală, cu condiția ca aceste funcții să reprezinte servicii de sprijin și să nu fie generate astfel conflicte de interese.

Prin aplicarea acestei definiții și luând în considerare structura organizatorică a BCE, unitățile organizaționale considerate servicii partajate sunt următoarele: Audit intern, Administrație, Comunicare, Finanțe, Resurse umane, Sisteme informatice, Secretariat, Eficacitate organizațională, Risc operațional și gestionarea continuității activității, Servicii juridice și Statistică.

Evaluarea riscurilor potențiale care decurg din utilizarea unor servicii partajate a confirmat faptul că măsurile luate minimizează în mod satisfăcător riscurile potențiale identificate.

În ceea ce privește riscul teoretic ca utilizarea unor servicii partajate să determine conflicte de interese care ar putea afecta elaborarea politicilor BCE, s-a asigurat că marea majoritate a compartimentelor care oferă servicii partajate fie nu dețin informațiile relevante, fie nu au posibilitatea – ca parte a activităților normale ale acestora – să influențeze procesele decizionale cu privire la politici. În compartimentele rămase a fost pus în aplicare un principiu al separării.

Riscul tratamentului dezechilibrat al cererilor (de exemplu, legate de recrutare, traducere, IT) ca urmare a unei prioritizări inadecvate a cererilor primite fie din partea funcției de bancă centrală,fie din partea funcției de supraveghere bancară este controlat în toate compartimentele serviciilor partajate prin diferite măsuri. Aceste măsuri includ exerciții periodice de planificare și colectare a cererilor, posibilitatea de a apela la furnizori externi atunci când resursele sunt limitate sau un forum specific pentru a facilita dialogul între clienți și furnizorii de servicii.

De asemenea, în 2016 a fost introdusă o abordare de planificare strategică la nivelul BCE, care acoperă toate compartimentele și instituie un proces oficial pentru luarea în considerare a necesarului financiar și de personal al diferitelor compartimente. Rezultatul s-a reflectat în bugetul BCE, în care cheltuielile pentru atribuțiile de supraveghere pot fi identificate separat și cu privire la care președinta și vicepreședinta Consiliului de supraveghere sunt consultate înainte de aprobarea acestuia.

Caseta 4

Dificultățile comunicării multilingve în cadrul supravegherii bancare europene

BCE și-a luat angajamentul de a fi înțeleasă de toate părțile interesate relevante la nivelul zonei euro și al Uniunii Europene și de a fi accesibilă acestora. În acest scop, aceasta pune la dispoziție toate informațiile necesare și statutare în alte limbi decât engleza. Acest lucru a reprezentat o constantă a comunicării externe a BCE din 1998. După ce BCE a preluat supravegherea bancară europeană în 2014, acest angajament a dobândit o nouă dimensiune, în special în ceea ce privește comunicarea dintre BCE și entitățile supravegheate.

În temeiul Regulamentului privind MUS, entitățile aflate sub supravegherea directă a BCE au dreptul să aleagă limba de comunicare cu BCE. Circa 40 de bănci au decis să facă uz de acest drept și să interacționeze cu BCE în alte limbi decât limba engleză. Dintre acestea, germana este limba selectată în cele mai multe cazuri, 22 de bănci optând pentru aceasta. În ceea ce privește BCE, aceasta a condus la o creștere semnificativă a cererii de servicii de traducere. Numai în 2017, s-au tradus aproximativ 72 500 de pagini în și din limba engleză în scopul comunicării în materie de supraveghere.

Pentru a gestiona această cerere, BCE nu numai că a trebuit să își mărească personalul în domeniul serviciilor de traducere, ci și să își adapteze modelul de activitate pentru a asigura posibilitatea creșterii capacității în mod flexibil în timp scurt, pentru a absorbi cererea mult mai ridicată de traduceri. Un model bazat pe principiul utilizării de servicii partajate, atât pentru pilonul de supraveghere, cât și pentru cel de bancă centrală, s-a dovedit mult mai eficient decât un model bazat pe servicii lingvistice dedicate MUS.

Graficul A

Cererea de servicii lingvistice ale BCE, 2013-2017

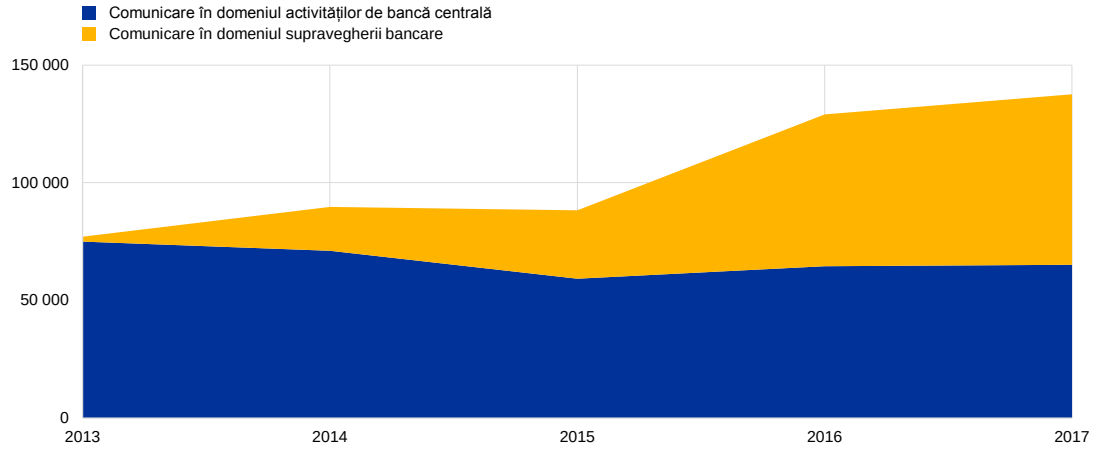

Sursa: BCE.

Asigurarea unor acte juridice și documente în instanță ale BCE de înaltă calitate în domeniul supravegherii bancare, atât în limba engleză, cât și în alte limbi relevante în cadrul MUS, prezintă o importanță majoră. Toate părțile interesate relevante, în special cetățenii UE, își pot înțelege și interpreta mai bine drepturile și obligațiile atunci când documentele juridice ale BCE sunt clare, consecvente și concise în toate limbile oficiale ale UE relevante și respectă normele UE de redactare legislativă și traducere juridică.

În 2017, cererea de editare juridică și traducere juridică în domeniul supravegherii bancare s-a ridicat la un total de 23 450 de pagini, în plus față de editările și traducerile nejuridice, din care:

- 6 000 de pagini au fost acte juridice ale MUS care au fost traduse în toate limbile oficiale ale UE;
- 5 150 de pagini au fost documente juridice editate în limba engleză;
- 12 300 de pagini au fost documente juridice de tradus în anumite limbi din zona euro.

În ceea ce privește deciziile de supraveghere individuale și alte documente legate de MUS, BCE a elaborat 4 260 de pagini de traducere juridică în limba germană, 2 790 de pagini în limba franceză, 2 060 de pagini în limba engleză și 1 740 de pagini în alte limbi din zona euro.

5.7 Cadrul de raportare a datelor și gestionarea informațiilor

5.7.1 Evoluții la nivelul cadrului de raportare a datelor

În conformitate cu Regulamentul-cadru privind MUS, BCE este responsabilă de organizarea proceselor referitoare la colectarea și evaluarea calității datelor raportate de entitățile supravegheate[88]. Obiectivul principal este acela de a asigura că MUS utilizează date de supraveghere fiabile și exacte.

Datele de supraveghere sunt colectate pe baza unei abordări secvențiale care implică ANC

Fluxul de date urmează o „abordare secvențială”[89], prin care BCE menține o cooperare strânsă cu ANC, care reprezintă primii destinatari ai raportărilor prudențiale ale instituțiilor de credit și care efectuează primele evaluări ale calității acestor date. De asemenea, BCE colaborează direct cu entitățile supravegheate în cazul raportării directe către BCE.

„Abordarea secvențială” este, în prezent, în curs de îmbunătățire, urmând două intervale de timp separate: pe termen scurt și pe termen lung. În cadrul abordării pe termen scurt, ANC li se solicită să transmită date către BCE până la termenul-limită al BCE, indiferent dacă mai există erori în raport cu normele de validare. Această abordare vizează să asigure (i) reducerea decalajului dintre transmiterea rapoartelor de către bănci și disponibilitatea datelor pentru supraveghetorii MUS și (ii) alinierea conținutului bazelor de date ale ANC și BCE. ANC li s-a solicitat să implementeze soluția pe termen scurt pentru toate datele produse începând cu trimestrul II 2017. În cadrul abordării pe termen lung, intenția este aceea de a identifica și a armoniza cele mai bune practici ale fiecărei ANC. Armonizarea metodelor de colectare a datelor de supraveghere de la entitățile supravegheate și de transmitere a acestor date la BCE face, în prezent, obiectul unor discuții.

88 Articolul 140 alineatul (4) din Regulamentul-cadru privind MUS.

89 „Abordarea secvențială” reprezintă cadrul de transmitere a datelor de supraveghere de la bănci la ANC, de la ANC la BCE și de la BCE la ABE.

Datele de supraveghere sunt partajate cu părțile interesate

Odată primite de BCE, raportările de date sunt transmise Sistemului de gestionare a informațiilor (*Information Management System* – IMAS) al MUS în vederea punerii datelor la dispoziția utilizatorilor finali, precum ECS și funcțiile orizontale din cadrul Supravegherii bancare a BCE. După primire, datele selectate de la un subset de instituții (în principal instituții semnificative) sunt, de asemenea, transmise către ABE și Comitetul unic de rezoluție.

Datele sunt colectate cu o frecvență lunară, trimestrială, semestrială sau anuală; datele sunt disponibile începând cu perioada de referință din decembrie 2014 (după caz).

În cursul anului 2017 și în urma publicării oficiale a actelor juridice aferente[90], setul de date de supraveghere a fost îmbogățit cu date privind analiza comparativă de referință în scopul supravegherii și planurile de finanțare, precum și cu modificări ale cadrului de raportare FINREP.

Datele de supraveghere fac obiectul unor evaluări ale calității

BCE evaluează calitatea datelor de supraveghere transmise atât în baza standardelor tehnice de punere în aplicare (*Implementing Technical Standards* – ITS) publicate de ABE, cât și în baza exercițiilor pe termen scurt organizate ad-hoc. Tabloul privind calitatea datelor pe instituție deține un rol esențial în acest context. Tabloul oferă o evaluare și sintetizează, într-un mod accesibil, calitatea datelor de supraveghere raportate de o instituție. Tabloul a fost îmbunătățit considerabil pe parcursul anului 2017, în vederea furnizării de informații referitoare la principalii indicatori privind calitatea datelor și a facilitării dialogului privind aspecte legate de calitatea datelor între autoritățile de supraveghere și entitățile supravegheate.

Datele de supraveghere agregate și raportările din Pilonul 3 se publică pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE

În plus față de tablouri, BCE elaborează periodic seturi de date de supraveghere, indicatori de risc principali și rapoarte pentru autoritățile de supraveghere. De asemenea, datele bancare agregate care acoperă instituțiile semnificative la cel mai înalt nivel de consolidare sunt publicate trimestrial pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE[91]. În 2017, aceste date au fost amplu consolidate cu statistici suplimentare privind indicatorul efectului de levier și indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate, precum și cu defalcări mai detaliate (de exemplu, în funcție de amplasarea geografică și de clasificarea băncilor). În fiecare an, BCE publică și indicatori privind solvabilitatea și efectul de levier la nivel de bancă, astfel cum sunt comunicați de bănci în conformitate cu cerințele din Pilonul 3 ale acestora.

[90] Acte juridice: Decizia BCE de includere a analizei comparative: Decizia (UE) 2017/1493 a BCE – de modificare a Deciziei BCE/2014/29 (BCE/2017/23); Decizia BCE privind planurile de finanțare: Decizia (UE) 2017/1198 a BCE – privind raportarea de către ANC a planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit (BCE/2017/21); actualizarea Regulamentului FINREP al BCE: Regulamentul (UE) 2017/1538 al BCE – de modificare a Regulamentului 2015/534 privind raportarea de informații financiare în materie de supraveghere (BCE/2017/25) și Regulamentul (UE) 2017/1539 al BCE (BCE/2017/26).

[91] A se vedea SSM Banking Statistics.

5.7.2 Gestionarea informațiilor în cadrul MUS – IMAS

În anul 2017, Sistemul de gestionare a informațiilor (*Information Management Supervision System* – IMAS) al MUS a evoluat în mod semnificativ.

Au fost elaborate module noi pentru a susține mai bine procese MUS specifice: de exemplu, au fost incluse investigațiile MUS privind modelele interne și procedurile de executare și sancționare, care, în prezent, sunt gestionate în cadrul sistemului IMAS.

În plus, modulele existente au fost îmbunătățite pentru a reflecta evoluțiile operațiunilor și metodologiilor MUS, în special în legătură cu supravegherea continuă, inspecțiile la fața locului, planificarea operațională, SREP și procedurile de autorizare.

6 Raportări referitoare la utilizarea resurselor prevăzute în buget

Regulamentul privind MUS prevede că BCE trebuie să poată dispune de resurse adecvate pentru a-și îndeplini atribuțiile de supraveghere cu eficacitate. Aceste resurse sunt finanțate printr-o taxă de supraveghere suportată de entitățile care fac obiectul supravegherii BCE.

Cheltuielile suportate pentru atribuțiile de supraveghere sunt evidențiate separat în bugetul BCE[92]. Rolul de autoritate bugetară în cadrul BCE este atribuit Consiliului guvernatorilor. Acesta adoptă bugetul anual al BCE în urma unei propuneri a Comitetului executiv, după consultarea președintelui și a vicepreședintelui Consiliului de supraveghere în chestiuni legate de supravegherea bancară. Consiliul guvernatorilor este asistat de Comitetul pentru buget (BUCOM), format din membri ai tuturor BCN din Eurosistem și ai BCE. BUCOM asistă Consiliul guvernatorilor furnizându-i evaluări ale rapoartelor BCE privind planificarea și monitorizarea bugetară. Creșterea anuală a cheltuielilor totale suportate pentru atribuțiile de supraveghere se explică, în principal, prin majorările aprobate, în anul 2017, ale numărului total de membri ai personalului BCE care lucrează în domeniul supravegherii bancare și lansarea exercițiului multianual pe scară largă de analiză țintită a modelelor interne.

BCE anticipează o creștere controlată a cheltuielilor în anul 2018, în principal pentru supravegherea directă a instituțiilor semnificative. Deși cheltuielile prevăzute în buget pentru atribuțiile periodice s-au stabilizat, persistă factori externi care impun o creștere a resurselor în anul următor, astfel cum se subliniază în Capitolul 1 cu privire la prioritățile în materie de supraveghere pentru anul 2018. În special, aici este inclusă retragerea Regatului Unit din UE și testările la stres bienale din 2018 pentru instituțiile semnificative. Prin urmare, astfel cum se explică mai detaliat în Secțiunea 5.4, Consiliul guvernatorilor a adoptat, în luna septembrie 2017, decizia de a majora în continuare numărul de angajați ai BCE care lucrează domeniul supravegherii bancare începând cu 2018.

6.1 Cheltuieli aferente anului 2017

Cheltuielile suportate de BCE pentru îndeplinirea atribuțiilor de supraveghere constau, în principal, în cheltuielile directe ale direcțiilor generale din cadrul Supravegherii bancare a BCE și ale Secretariatului Consiliului de supraveghere. Funcția de supraveghere se bazează, de asemenea, pe serviciile partajate furnizate de compartimentele existente ale BCE (Secțiunea 5.6.2).

[92] În conformitate cu articolul 29 din Regulamentul privind MUS.

Cheltuielile aferente anului 2017 au fost cu 6% inferioare celor estimate

În luna aprilie 2017, Consiliul guvernatorilor a adoptat Decizia BCE privind suma de recuperat prin taxele de supraveghere în anul 2017. [93] Această decizie a stabilit cheltuielile anuale estimate pentru atribuțiile de supraveghere bancară la 464,7 milioane EUR. La sfârșitul anului 2017, cheltuielile BCE pentru atribuțiile de supraveghere s-au ridicat la 436,7 milioane EUR, respectiv cu 6% sub estimări, generând un excedent de 27,9 milioane EUR, comparativ cu cheltuielile estimate pentru 2017. În conformitate cu Regulamentul BCE privind taxele de supraveghere aplicabil („Regulamentul privind taxele"), acest surplus va fi dedus integral din suma totală care urmează să fie percepută în 2018.[94]

Tabelul 7

Defalcarea cheltuielilor pentru Supravegherea bancară a BCE (2015-2017)

(milioane EUR)

	Cheltuieli efective 2017	Cheltuieli estimate 2017	Cheltuieli efective 2016	Cheltuieli efective 2015
Salarii și beneficii	215,0	208,6	180,6	141,3
Chirie și întreținerea sediilor	53,0	55,0	58,1	25,5
Alte cheltuieli de exploatare	168,8	201,1	143,4	110,3
Cheltuieli aferente atribuțiilor de supraveghere bancară relevante pentru taxele de supraveghere	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Sursa: BCE.
Notă: Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalurile și subtotalurile să nu corespundă sumei componentelor.

Salarii și beneficii

Salariile și beneficiile includ toate cheltuielile legate de salarii, inclusiv plata orelor suplimentare, alocațiile și costurile legate de beneficiile postangajare și alte beneficii pe termen lung, pentru personalul aferent funcției de supraveghere și personalul aferent serviciilor partajate.

Cheltuielile efective cu salariile și beneficiile în 2017 s-au cifrat la 215,0 milioane EUR, reprezentând un consum de 103% din cheltuielile totale planificate pentru atribuțiile de supraveghere bancară. Depășirea cheltuielilor în această categorie poate fi atribuită includerii sumei de 12 milioane EUR pentru beneficiile postangajare ale personalului, precum prestații sub formă de pensii și alte beneficii pe termen lung (de exemplu, pentru dizabilități). Aceste beneficii au fost evaluate utilizând Standardul internațional de contabilitate IAS 19 „Beneficiile angajaților". Standardul de contabilitate stabilește principiul potrivit căruia costul oferirii de beneficii angajaților ar trebui recunoscut în perioada în care beneficiul este obținut de angajat, nu atunci când este plătit sau plătibil.

93 Decizia (UE) 2017/760 a Băncii Centrale Europene din 24 aprilie 2017 privind valoarea totală a taxelor anuale de supraveghere pentru 2017 (BCE/2017/11).

94 Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1163/2014 al Băncii Centrale Europene din 22 octombrie 2014 privind taxele de supraveghere (BCE/2014/41).

Chirie și întreținerea sediilor

La sfârșitul exercițiului financiar, cheltuielile efective cu chiriile și întreținerea sediilor, inclusiv amortizarea activelor legate de sediu, s-au situat la 53,0 milioane EUR. Costurile pentru 2017 corespund costurilor estimate în decizia BCE privind suma de recuperat prin intermediul taxelor de supraveghere în anul 2017.

Alte cheltuieli de exploatare

Categoria „Alte cheltuieli de exploatare" include costuri precum cele legate de consultanță, servicii IT, servicii statistice, amortizarea imobilizărilor corporale (altele decât cele legate de sedii), deplasări profesionale și formare.

În ansamblu, performanța bugetară la această categorie se situează la 168,8 milioane EUR. Sumele necheltuite reflectă, în cea mai mare parte, o supraestimare a nevoilor bugetare pentru activități precum deplasările profesionale și formarea, precum și cheltuieli mai mici decât cele planificate pentru servicii de consultanță.

Cea mai mare activitate individuală care generează costuri în această categorie este proiectul multianual TRIM. În 2017, costul sprijinului extern aferent s-a ridicat la 45,1 milioane EUR, suma necheltuită reprezentând 10,9 milioane EUR din bugetul estimat inițial. Finalizarea acestui proiect este anticipată pentru anul 2019. Informații mai detaliate privind proiectul TRIM sunt oferite în Secțiunea 1.5.

În anul 2017, pe lângă proiectul TRIM, alte cheltuieli de exploatare au inclus sprijinul extern la care s-a recurs pentru derularea misiunilor „periodice" de supraveghere la fața locului, pregătirea pentru impactul modificărilor aduse IFRS 9 (Instrumente financiare) și pregătirea pentru Brexit, toate acestea fiind explicate în Capitolele 1 și 3.

Cheltuielile aferente anului 2017 în funcție de atribuțiile de supraveghere

BCE își grupează costurile pe baza a două abordări: (i) de tip „for what", care este indicată prin categoriile de cheltuieli de mai sus privind salariile și beneficiile, chiriile și întreținerea sediilor și alte cheltuieli de exploatare și (ii) de tip „what for", care este o clasificare după funcții bazate pe atribuții. De asemenea, BCE utilizează aceste clasificări pentru a identifica defalcarea costurilor anuale de recuperat prin taxe anuale de supraveghere de la entitățile supravegheate în funcție de statutul lor de supraveghere (semnificative sau mai puțin semnificative).

Pentru atribuțiile de supraveghere ale BCE, grupările principale bazate pe activitate sunt următoarele:

- supravegherea directă a băncilor sau grupurilor bancare semnificative;

- monitorizarea supravegherii (supraveghere indirectă) băncilor sau grupurilor bancare mai puțin semnificative;
- îndeplinirea atribuțiilor orizontale și a serviciilor specializate.

Clasificarea se determină pe baza costurilor suportate de compartimentele BCE care sunt responsabile pentru respectivele atribuții de supraveghere. Categoria de cost „supravegherea directă a băncilor sau grupurilor bancare semnificative" este compusă, în cea mai mare parte, din costurile ECS și ale inspecțiilor la fața locului. Aceasta include și costurile asociate proiectului TRIM. Monitorizarea supravegherii băncilor sau grupurilor bancare mai puțin semnificative include activitățile de monitorizare și atribuțiile de autorizare. Atribuțiile orizontale și serviciile specializate cuprind activități precum lucrările Secretariatului Consiliului de supraveghere, atribuții macroprudențiale, elaborarea politicilor de supraveghere, servicii statistice și servicii juridice dedicate.

Metodologia definită la articolul 8 din Regulamentul privind taxele pentru împărțirea taxelor anuale de supraveghere prevede alocarea proporțională a costurilor asociate atribuțiilor orizontale și serviciilor specializate pe baza costului complet al supravegherii băncilor supravegheate semnificative și, respectiv, al monitorizării supravegherii băncilor supravegheate mai puțin semnificative.

Pentru fiecare grupare, costurile raportate mai jos includ alocarea serviciilor partajate furnizate de compartimentele de sprijin ale BCE.

Tabelul 8

Costul atribuțiilor de supraveghere ale BCE pe funcție (2015-2017)

(milioane EUR)

	Cheltuieli efective 2017	Cheltuieli estimate 2017	Cheltuieli efective 2016	Cheltuieli efective 2015
Supravegherea directă a băncilor semnificative	242,9	279,0	192,0	138,9
Monitorizarea băncilor mai puțin semnificative	24,0	24,1	24,8	17,8
Atribuții orizontale și servicii specializate	169,8	161,5	165,4	120,4
Cheltuieli totale aferente atribuțiilor de supraveghere bancară relevante pentru taxele de supraveghere	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Sursa: BCE.
Notă: Datorită rotunjirilor, este posibil ca totalurile și subtotalurile să nu corespundă sumei componentelor.

6.2 Cadrul privind taxarea în 2017

Alături de Regulamentul privind MUS, Regulamentul privind taxele oferă cadrul juridic în temeiul căruia BCE aplică o taxă anuală de supraveghere pentru cheltuielile suportate în îndeplinirea atribuțiilor sale de supraveghere. Regulamentul privind taxele stabilește metodologia pentru:

1. determinarea valorii totale a taxei anuale de supraveghere;

2. calcularea sumei de plătit de către fiecare instituție supravegheată;

3. colectarea taxei anuale de supraveghere.

Actualizarea reexaminării cadrului BCE privind taxele de supraveghere

În 2017, BCE a inițiat o reexaminare a cadrului său privind taxele de supraveghere. Această reexaminare vizează metodologia și criteriile de calculare a taxei anuale de supraveghere care urmează a fi percepută fiecărei entități supravegheate și fiecărui grup supravegheat. Aceasta se referă, în special, la acele dispoziții ale Regulamentului privind taxele care sunt relevante pentru definirea metodologiei prin care taxa anuală de supraveghere este calculată, alocată și percepută, mai exact Partea III (Determinarea taxei anuale de supraveghere) și Partea V (Facturare) din Regulamentul privind taxele. Recuperarea cheltuielilor suportate de BCE pentru îndeplinirea atribuțiilor sale legate de supraveghere este prevăzută la articolul 30 din Regulamentul privind MUS și, prin urmare, nu intră în sfera de aplicare a reexaminării.

BCE a desfășurat o consultare publică privind reexaminarea cadrului privind taxele de supraveghere în perioada 2 iunie-20 iulie 2017. În total, au fost primite 13 răspunsuri, în principal de la asociații bancare, comparativ cu 31 de răspunsuri primite în 2014 la instituirea cadrului. ANC au fost consultate prin intermediul Consiliului de supraveghere.

Rezultatul reexaminării încă nu a fost finalizat, dar o evaluare preliminară a observațiilor arată că dispozițiile și principiile de bază ale cadrului au fost bine primite. Cei mai mulți respondenți au solicitat clarificări suplimentare cu privire la anumite elemente ale cadrului și/sau îmbunătățiri legate de proces, precum o procedură simplificată de colectare a datelor statistice (factorii taxei). Pe parcursul anului 2017, acolo unde a fost posibil, BCE a pus în aplicare „beneficii imediate” (*quick wins*) pe baza observațiilor primite, precum îmbunătățiri ale conținutului website-ului său.

Rezultatul reexaminării va fi publicat pe website-ul privind supravegherea bancară al BCE în a doua jumătate a anului 2018.

Suma totală percepută

Taxe de 425 de milioane EUR percepute de BCE pentru îndeplinirea atribuțiilor de supraveghere

În 2017, BCE a perceput taxe în valoare totală de 425,0 milioane EUR aferente cheltuielilor suportate pentru îndeplinirea atribuțiilor sale de supraveghere. Această sumă se bazează pe cheltuielile estimate pentru întregul an, în valoare de 464,7 milioane EUR, ajustate cu: (i) surplusul de 41,1 milioane EUR reportat din perioada de taxare 2016 și (ii) 1,4 milioane EUR rambursate băncilor individuale pentru perioade de taxare anterioare.

Suma care urmează să fie recuperată din taxele anuale de supraveghere este divizată în două părți, în funcție de statutul entităților supravegheate (semnificative sau mai puțin semnificative), reflectând diversele grade ale controlului în scopuri de supraveghere efectuat de BCE.

Tabelul 9

Total venituri din atribuții de supraveghere bancară

(milioane EUR)

	Venituri efective 2017	Venituri estimate pentru atribuțiile de supraveghere bancară 2017	Venituri efective 2016	Venituri efective 2015	Venituri efective 2014
Taxe de supraveghere	436,7	464,7	382,2	277,1	30,0
din care:					
taxe asupra entităților semnificative sau grupurilor semnificative	397,5	427,7	338,4	245,6	25,6
taxe asupra entităților mai puțin semnificative sau grupurilor mai puțin semnificative	39,3	37,0	43,7	31,5	4,4
Altele	15,3	0,0	0,0	0,0	
Total venituri din atribuții de supraveghere bancară	**452,0**	**464,7**	**382,2**	**277,1**	**30,0**

Sursa: BCE.

După cum s-a explicat în Secțiunea 6.1, a fost înregistrat un excedent net de 27,9 milioane EUR între cheltuielile efective suportate pentru atribuțiile de supraveghere bancară în 2017 și suma percepută în același an. Împărțirea cheltuielilor între categoria băncilor semnificative și cea a băncilor mai puțin semnificative se realizează pe baza procentului de costuri suportate pentru funcțiile respective în 2017. Costurile efective pentru supravegherea directă a băncilor semnificative fiind mai mici decât cele planificate, are loc o reechilibrare a distribuției cheltuielilor pentru atribuțiile orizontale în favoarea categoriei băncilor mai puțin semnificative. Decizia din aprilie 2017 a estimat următoarea împărțire: 92% pentru băncile supravegheate semnificative și 8% pentru băncile supravegheate mai puțin semnificative. Raportul efectiv pe baza cheltuielilor efective este de 91% pentru băncile supravegheate semnificative și 9% pentru băncile supravegheate mai puțin semnificative. Aceasta înseamnă că există un deficit în ceea ce privește suma totală percepută băncilor mai puțin semnificative pentru 2017, respectiv băncile mai puțin semnificative vor trebui să plătească, pe lângă taxa din 2018, încă 2,3 milioane EUR. În pofida acestei ajustări, taxa pentru băncile mai puțin semnificative a fost mai mică în 2017 decât cea percepută în 2016, respectiv 39,3 milioane EUR față de 43,7 milioane EUR.

Taxe de supraveghere individuale

La nivel de bancă, taxele sunt calculate în funcție de importanța băncii și de profilul de risc al acesteia, utilizând factorii taxei anuale furnizați de toate băncile supravegheate la data de referință de 31 decembrie a anului precedent. Taxa de

supraveghere calculată pentru fiecare bancă este colectată ulterior prin intermediul unor plăți anuale scadente în trimestrul IV al fiecărui exercițiu financiar.

Drept răspuns la observațiile primite prin intermediul consultării publice asupra cadrului privind taxele de supraveghere, paginile web privind taxele de supraveghere au fost optimizate în luna octombrie 2017 (pentru a coincide cu emiterea comunicărilor anuale ale taxei) prin îmbunătățirile aduse secțiunii „Estimați-vă taxa". Prin utilizarea datelor suplimentare furnizate și urmând exemplele date, băncile și grupurile bancare supravegheate își pot estima mai bine propriile taxe de supraveghere.

Taxa de supraveghere este stabilită la cel mai înalt nivel de consolidare în statele membre participante la MUS și conține o componentă variabilă și o componentă minimă. Componenta minimă se aplică în mod egal tuturor băncilor și se bazează pe un procent de 10% din suma totală de recuperat[95].

Figura 8

Componenta variabilă a taxei este determinată de importanța băncii și de profilul de risc al acesteia

Articolul 7 din Regulamentul privind taxele prevede că următoarele schimbări la nivelul situației unei bănci individuale necesită o modificare a taxei de supraveghere corespunzătoare: (i) o schimbare a statutului de supraveghere al entității supravegheate, respectiv entitatea este reclasificată de la semnificativă la mai puțin semnificativă sau invers; (ii) o nouă entitate supravegheată este autorizată; sau (iii) o autorizație existentă este retrasă. Modificările legate de perioade anterioare de taxare, care au condus la noi decizii ale BCE privind taxele de supraveghere până în aprilie 2017, respectiv atunci când a fost luată decizia privind valoarea totală a taxelor care urmează a fi percepute în 2017, s-au ridicat la suma de 1,4 milioane EUR. Această sumă a fost rambursată la începutul anului 2017 și luată în considerare în suma totală care urmează să fie percepută, astfel cum s-a aprobat în aprilie 2017. Ulterior, au fost identificate modificări suplimentare ale taxelor de supraveghere individuale, ceea ce a generat o nouă rambursare netă în valoare de

[95] Pentru instituțiile semnificative cele mai mici, cu active totale sub 10 miliarde EUR, componenta minimă a taxei este înjumătățită.

0,3 milioane EUR. Această sumă va fi luată în considerare în suma totală care urmează să fie percepută entităților supravegheate în 2018.

Mai multe informații privind taxele de supraveghere sunt disponibile pe website-ul BCE privind supravegherea bancară. Paginile relevante sunt actualizate periodic cu informații utile și practice și sunt publicate în toate limbile oficiale ale UE.

Alte venituri legate de atribuțiile de supraveghere bancară

BCE este abilitată să impună entităților supravegheate sancțiuni administrative pentru neîndeplinirea obligațiilor în conformitate cu reglementarea prudențială a băncilor din UE (inclusiv deciziile BCE în materie de supraveghere). Veniturile aferente nu sunt luate în considerare la calcularea taxelor anuale de supraveghere. Regulamentul BCE privind taxele asigură că nici daunele de achitat terților, nici sancțiunile administrative de achitat BCE de entitățile supravegheate nu au vreo influență asupra taxei de supraveghere. Sancțiunile administrative impuse entităților supravegheate sunt înregistrate ca venituri în contul de profit și pierdere al BCE.

În 2017, BCE a adoptat trei decizii de sancționare impunând cinci sancțiuni în valoare totală de 15,3 milioane EUR. Din această sumă, colectarea unei sume în valoare de 11,2 milioane EUR este considerată ca fiind incertă, întrucât acestei entități i-a fost retrasă autorizația pentru desfășurarea de activități bancare, fiind, în prezent, în curs de lichidare. În conformitate cu principiul prudenței, la sfârșitul anului a fost creată o ajustare pentru valoarea integrală a acestei creanțe.

Informații detaliate privind activitățile de executare și sancționare sunt oferite în Secțiunea 4.2 a acestui raport.

7 Instrumente juridice adoptate de BCE

Următorul tabel conține lista instrumentelor juridice referitoare la supravegherea bancară care au fost adoptate de BCE în 2017 și publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și/sau pe website-ul BCE. Acesta acoperă instrumentele juridice adoptate în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 și alte instrumente juridice relevante.

7.1 Regulamentele BCE

BCE/2017/25

Regulamentul (UE) 2017/1538 al Băncii Centrale Europene din 25 august 2017 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/534 privind raportarea de informații financiare în materie de supraveghere (JO L 240, 19.9.2017, p. 1)

BCE/2017/26

Regulamentul (UE) 2017/1539 al Băncii Centrale Europene din 25 august 2017 de stabilire a datei de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1538 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/534 privind raportarea de informații financiare în materie de supraveghere (BCE/2017/25) în ceea ce privește entitățile supravegheate mai puțin semnificative care fac obiectul unor cadre contabile naționale (JO L 240, 19.9.2017, p. 212)

7.2 Instrumente juridice ale BCE, altele decât regulamentele

BCE/2017/6

Decizia (UE) 2017/274 a Băncii Centrale Europene din 10 februarie 2017 de stabilire a principiilor pentru furnizarea de feedback privind activitatea subcoordonatorilor din cadrul autorităților naționale competente și de abrogare a Deciziei (UE) 2016/3 (JO L 40, 17.2.2017, p. 72)

BCE/2017/9

Orientarea (UE) 2017/697 a Băncii Centrale Europene din 4 aprilie 2017 privind exercitarea opțiunilor și marjelor de apreciere prevăzute în dreptul Uniunii de către autoritățile naționale competente în legătură cu instituțiile mai puțin semnificative (JO L 101, 13.4.2017, p. 156)

BCE/2017/10

Recomandarea Băncii Centrale Europene din 4 aprilie 2017 privind specificațiile comune pentru exercitarea anumitor opțiuni și marje de apreciere prevăzute în dreptul Uniunii de către autoritățile naționale competente în legătură cu instituțiile mai puțin semnificative (JO C 120, 13.4.2017, p. 2)

BCE/2017/11

Decizia (UE) 2017/760 a Băncii Centrale Europene din 24 aprilie 2017 privind valoarea totală a taxelor anuale de supraveghere pentru 2017 (JO L 113, 29.4.2017, p. 52)

BCE/2016/40

Decizia (UE) 2017/933 a Băncii Centrale Europene din 16 noiembrie 2016 privind cadrul general de delegare a competențelor decizionale pentru instrumentele juridice referitoare la atribuțiile de supraveghere (JO L 141, 1.6.2017, p. 14)

BCE/2016/41

Decizia (UE) 2017/934 a Băncii Centrale Europene din 16 noiembrie 2016 privind delegarea deciziilor cu privire la caracterul semnificativ al entităților supravegheate (JO L 141, 1.6.2017, p. 18)

BCE/2016/42

Decizia (UE) 2017/935 a Băncii Centrale Europene din 16 noiembrie 2016 privind delegarea competenței de a adopta decizii privind competența și onorabilitatea și privind evaluarea cerințelor de competență și onorabilitate (JO L 141, 1.6.2017, p. 21)

BCE/2017/16

Decizia (UE) 2017/936 a Băncii Centrale Europene din 23 mai 2017 privind desemnarea șefilor de unități operative pentru adoptarea deciziilor delegate privind competența și onorabilitatea (JO L 141, 1.6.2017, p. 26)

BCE/2017/17

Decizia (UE) 2017/937 a Băncii Centrale Europene din 23 mai 2017 privind desemnarea șefilor de unități operative pentru adoptarea deciziilor delegate cu privire la caracterul semnificativ al entităților supravegheate (JO L 141, 1.6.2017, p. 28)

BCE/2017/21

Decizia (UE) 2017/1198 a Băncii Centrale Europene din 27 iunie 2017 privind raportarea de către autoritățile naționale competente a planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit către Banca Centrală Europeană (JO L 172, 5.7.2017, p. 32)

BCE/2017/23

Decizia (UE) 2017/1493 a Băncii Centrale Europene din 3 august 2017 de modificare a Deciziei BCE/2014/29 privind transmiterea către Banca Centrală Europeană de date de supraveghere raportate autorităților naționale competente de către entitățile supravegheate în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 al Comisiei (JO L 216, 22.8.2017, p. 23)

8 Sectorul bancar european în cifre

Tendințele principale ale indicatorilor privind efectul de levier și lichiditatea au fost adăugate la datele publicate pe website-ul BCE privind supravegherea bancară

Începând cu luna decembrie 2016, BCE a publicat date agregate privind structura bilanțului, profitabilitatea, solvabilitatea și riscul de credit ale instituțiilor semnificative pe website-ul privind supravegherea bancară al acesteia. Sfera datelor publicate a fost extinsă în 2017 pentru a include informații privind indicatorul efectului de levier și indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate. Aceste statistici privind supravegherea bancară sunt publicate trimestrial și includ defalcări în funcție de amplasarea geografică și de clasificarea băncilor.

Anumite statistici importante relevante pentru perioada analizată sunt prezentate mai jos. Ar trebui menționat că eșantionul de bănci utilizat în diverse perioade de referință diferă, întrucât lista de instituții semnificative s-a modificat.

La cel mai înalt nivel de consolidare, se poate observa o tendință în direcția majorării ratelor fondurilor proprii în ultimele perioade de raportare (**Tabelul 10**). Rata fondurilor proprii totale s-a situat la 17,98% în trimestrul III 2017, în creștere de la 17,18% în anul precedent. Creșteri similare pot fi observate pentru rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază și rata fondurilor proprii de nivel 1. Indicatorul efectului de levier s-a îmbunătățit marginal, în baza atât a definiției tranzitorii, cât și a celei introduse integral. Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate s-a situat la 140,27% în trimestrul III 2017, în creștere de la 137,64% cu un an înainte.

Tabelul 10

Rata fondurilor proprii totale și componentele acesteia, indicatorul efectului de levier și indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate, pe perioadă de referință

(%)

Indicator	T3 2016	T4 2016	T1 2017	T2 2017	T3 2017
Rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază	13,69%	13,77%	13,74%	13,88%	14,32%
Rata fondurilor proprii de nivel 1	14,57%	14,71%	14,75%	14,88%	15,32%
Rata fondurilor proprii totale	17,18%	17,29%	17,44%	17,56%	17,98%
Indicatorul efectului de levier (tranzitoriu)	5,30%	5,39%	5,29%	5,32%	5,39%
Indicatorul efectului de levier (introdus integral)	4,99%	5,03%	5,04%	5,08%	5,17%
Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate	137,64%	135,80%	141,67%	142,68%	140,27%

Sursa: BCE.
Notă: Instituții semnificative la cel mai înalt nivel de consolidare pentru care sunt disponibile raportarea comună privind adecvarea capitalului (COREP) și raportarea financiară (FINREP). Mai precis, în trimestrul III 2016 existau 122 de instituții semnificative, în trimestrul IV 2016 existau 121, în trimestrul I 2017 existau 118, iar în trimestrele II și III 2017 existau 114. Numărul de entități pe perioadă de referință reflectă schimbările care rezultă din modificările listei de instituții semnificative în urma evaluărilor Supravegherii bancare a BCE, care, în general, au loc anual, și a fuziunilor și achizițiilor.

Calitatea activelor se îmbunătățește

De asemenea, calitatea activelor bancare s-a îmbunătățit, întrucât rata creditelor neperformante în ansamblu a scăzut constant, de la 6,49% în trimestrul III 2016 la 5,15% în trimestrul III 2017 (**Graficul 13**).

Graficul 13

Calitatea activelor: credite și avansuri neperformante, pe perioadă de referință

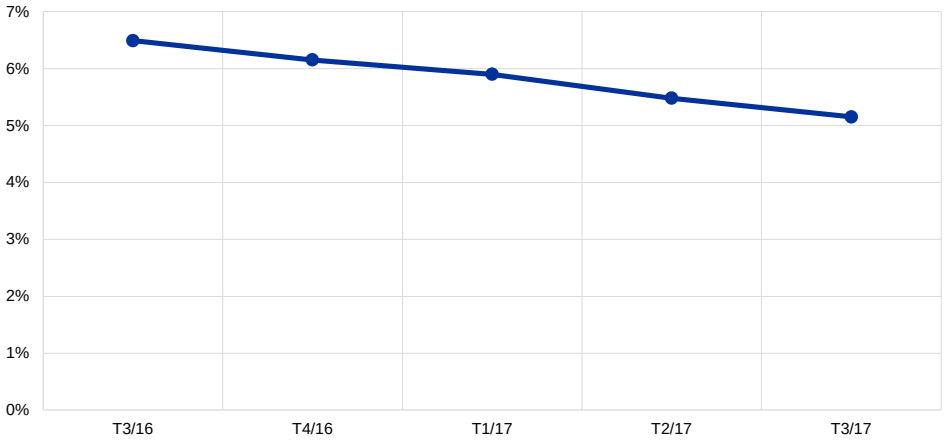

Sursa: BCE.
Notă: eșantion potrivit Tabelului 10.

Structura bilanțului rămâne stabilă (cu modificarea dimensiunii eșantionului)

Activele și pasivele totale ale băncilor (**Graficul 14** și **Graficul 15**) reflectă datele pentru eșantionul (în schimbare) de entități la momente specifice în timp. Având în vedere acest lucru, în ansamblu, principalele poziții bilanțiere au rămas stabile în timp, deși structura activelor indică o tendință de creștere pentru postul „numerar, solduri de numerar la bănci centrale, alte depozite la vedere” și o tendință în scădere pentru posturile „titluri de natura datoriei” și „instrumente derivate”. În plus, structura pasivelor sugerează o tendință de scădere pentru „instrumente derivate” și „titluri de natura datoriei emise” și o creștere ușoară pentru „depozite”.

Graficul 14

Structura activelor pe perioadă de referință

(miliarde EUR)

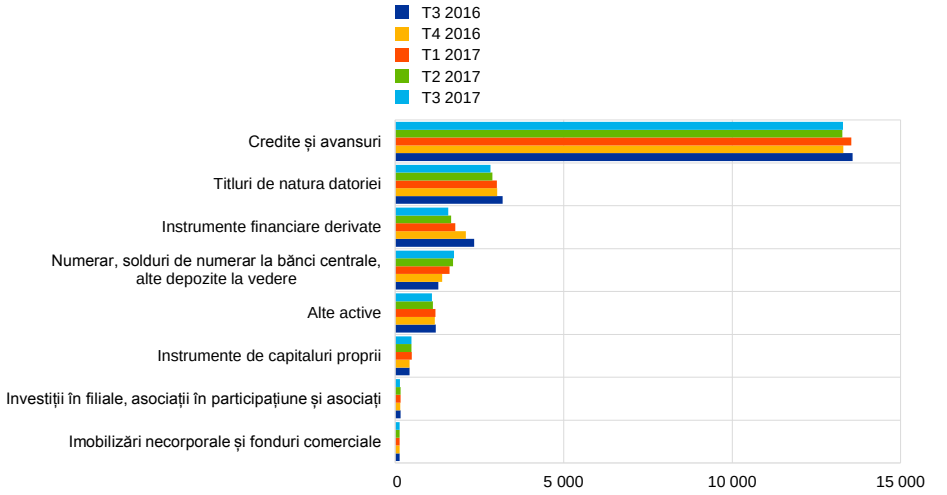

Sursa: BCE.
Notă: eșantion potrivit Tabelului 10.

Graficul 15

Structura datoriilor și capitalurilor proprii pe perioadă de referință

(miliarde EUR)

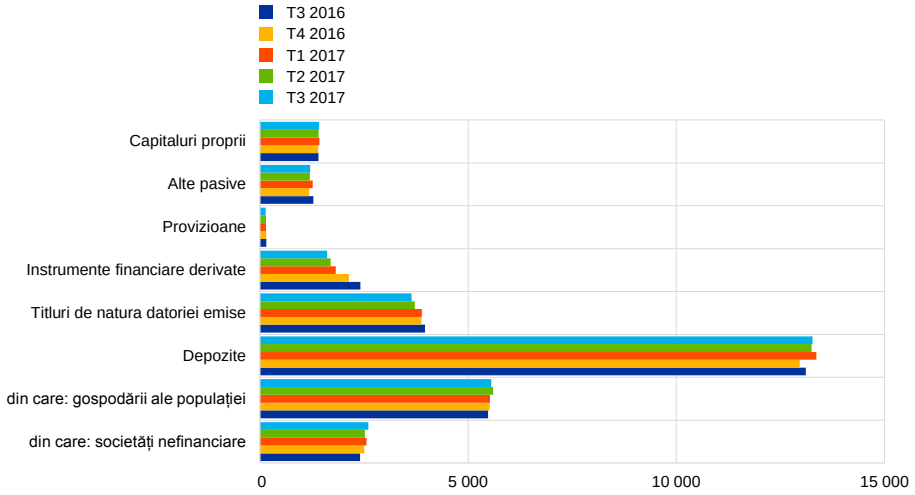

Sursa: BCE.
Notă: eșantion potrivit Tabelului 10.

9 Glosar

Active de nivel 1, 2 și 3: cele trei clase de active se disting pe baza datelor primite care sunt utilizate pentru a determina valoarea activelor. Activele de nivel 1 sunt tranzacționate pe piețe active, pentru evaluarea lor putând fi utilizate date precum prețurile cotate. Activele de nivel 2 sunt tranzacționate pe piețe inactive, fiind astfel necesare alte date decât prețurile cotate utilizate pentru activele de nivel 1. Aceste date ar trebui să poată fi observate direct sau indirect. Activele de nivel 3 sunt tranzacționate pe piețe fără activitate sau cu activitate foarte redusă. Astfel, nu sunt disponibile date observabile pentru evaluarea acestora. Aceste active trebuie evaluate utilizând cele mai bune informații disponibile cu privire la ipotezele pe care le-ar utiliza participanții pe piață la stabilirea prețurilor acestor active.

Autoritate națională competentă (ANC): o autoritate publică sau un organism recunoscut în mod oficial în legislația națională, care este împuternicit(ă) prin legislația națională să supravegheze instituții în cadrul sistemului de supraveghere în vigoare în statul membru vizat.

Autoritatea bancară europeană (ABE): o autoritate independentă a UE, înființată la 1 ianuarie 2011 ca parte a Sistemului european de supraveghere financiară, pentru a asigura reglementarea și supravegherea prudențială eficientă și consecventă în sectorul bancar din UE. Principala atribuție a acesteia constă în contribuția la crearea cadrului unic european de reglementare în domeniul bancar, al cărui obiectiv este acela de a pune la dispoziție un set unic de norme prudențiale armonizate la nivelul UE.

Basel III: un set cuprinzător de măsuri de reformă, elaborat de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel ca răspuns la criza financiară din 2008. Basel III se bazează pe cadrul de reglementare Basel II și are drept obiectiv consolidarea reglementării, supravegherii și gestionării riscurilor din sectorul bancar. Măsurile vizează îmbunătățirea capacității sectorului bancar de a absorbi șocurile generate de tensiunile financiare și economice, optimizarea gestionării riscurilor și a guvernanței, precum și consolidarea transparenței băncilor și a raportărilor acestora.

Cerința minimă privind fondurile proprii și pasivele eligibile (*Minimum requirement for own funds and eligible liabilities* – MREL): cerință care se aplică tuturor instituțiilor de credit din UE pentru a le permite să absoarbă pierderile în cazul în care intră într-o situație de dificultate. MREL a fost inclusă de Comisia Europeană în Directiva privind redresarea și rezoluția bancară (BRRD). Aceasta are același obiectiv precum cerința TLAC. Totuși, cerințele specifice de capital prevăzute de MREL sunt calculate diferit, respectând criteriile stabilite de ABE.

Comitetul de supraveghere bancară de la Basel (CSBB): principalul organism la nivel mondial care stabilește standarde pentru reglementarea prudențială a băncilor

și forum de cooperare pentru chestiuni de supraveghere bancară. Mandatul său vizează consolidarea reglementării, a supravegherii și a practicilor băncilor pe plan internațional, în scopul sporirii stabilității financiare. Printre membrii CSBB se numără organizații cu prerogative de supraveghere bancară directă și bănci centrale.

Consiliul pentru Stabilitate Financiară (CSF): un organism internațional care promovează stabilitatea financiară la nivel mondial, prin coordonarea autorităților financiare naționale și a organismelor internaționale de stabilire a standardelor în ceea ce privește elaborarea unor politici solide privind reglementarea, supravegherea și alte aspecte ale sectorului financiar. CSF promovează condiții de concurență echitabile, încurajând implementarea coerentă a acestor politici la nivelul sectoarelor și al jurisdicțiilor.

Credite neperformante: în conformitate cu punctul 145 din anexa V la standardul tehnic de punere în aplicare privind raportarea în scopuri de supraveghere, elaborat de ABE, acestea sunt credite care îndeplinesc oricare dintre următoarele criterii: (a) sunt expuneri semnificative cu scadența depășită cu peste 90 de zile; (b) se consideră că, în lipsa executării garanției reale, este improbabil ca debitorul să își achite integral obligațiile din credite, indiferent de existența oricărei sume restante sau numărul de zile de întârziere de plată.

CRR/CRD IV: regulamentul și directiva privind cerințele de capital: Regulamentul (UE) nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții (CRR) și Directiva 2013/36/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (CRD IV). Acestea sunt adesea menționate în comun drept CRD IV.

Echipă comună de supraveghere (ECS): o echipă de supraveghetori, alcătuită din personal al BCE și al ANC responsabil de supravegherea unei entități supravegheate semnificative sau a unui grup supravegheat semnificativ.

Evaluare cuprinzătoare: verificări ale solidității financiare pe care BCE are obligația de a le efectua înainte de asumarea supravegherii directe a unei instituții de credit. Evaluările cuprinzătoare contribuie la asigurarea faptului că băncile dispun de un nivel de capital adecvat și pot face față posibilelor șocuri financiare. Acestea cuprind o evaluare a calității activelor și o testare la stres.

Evaluarea competenței și onorabilității: autoritățile de supraveghere evaluează competența și onorabilitatea candidaților pentru funcțiile de conducere ale băncilor. BCE adoptă aceste decizii privind competența și onorabilitatea pentru directorii celor mai mari 118 bănci din zona euro, în timp ce, în cazul instituțiilor mai puțin semnificative, deciziile sunt luate de autoritățile naționale de supraveghere, mai puțin în ceea ce privește autorizațiile bancare noi.

Instituție mai puțin semnificativă: orice instituție supravegheată de ANC. În schimb, instituțiile semnificative sunt supravegheate direct de BCE.

Instituție semnificativă: criteriile pe baza cărora se stabilește dacă o bancă este considerată semnificativă și, în consecință, dacă intră sub supravegherea directă a BCE sunt prevăzute în Regulamentul privind MUS și Regulamentul-cadru privind MUS. Pentru a se califica drept semnificativă, o bancă trebuie să îndeplinească cel puțin unul dintre aceste criterii. În pofida îndeplinirii criteriilor, MUS poate declara o instituție ca fiind semnificativă pentru a asigura aplicarea consecventă a unor standarde înalte de supraveghere. În ansamblu, BCE supraveghează direct 118 grupuri bancare semnificative.

În curs de a intra în dificultate sau susceptibil(ă) de a intra în dificultate: există patru motive pentru care o bancă poate fi declarată „în curs de a intra în dificultate" sau „susceptibilă de a intra în dificultate": (i) aceasta nu mai îndeplinește condițiile de autorizare impuse de autoritatea de supraveghere; (ii) activele sale sunt inferioare pasivelor; (iii) se află în imposibilitatea de a-și plăti datoriile la scadență; (iv) necesită sprijin public financiar extraordinar. În momentul declarării unei bănci drept „în curs de a intra în dificultate" sau „susceptibilă de a intra în dificultate", una dintre condițiile de mai sus trebuie să fie îndeplinită sau să fie susceptibilă de a fi îndeplinită.

Mecanismul unic de supraveghere (MUS): mecanism alcătuit din BCE și ANC din statele membre participante în vederea exercitării atribuțiilor de supraveghere conferite BCE. Responsabilitatea privind funcționarea eficace și coerentă a acestui mecanism, care face parte din uniunea bancară europeană, revine BCE.

Model intern: orice abordare referitoare la măsurarea și gestionarea riscurilor aplicată la calcularea cerințelor privind fondurile proprii, care se află în proprietatea unei instituții de credit și necesită permisiunea prealabilă a autorității competente în conformitate cu partea a treia din CRR.

Opțiuni și marje de apreciere naționale: opțiunile sunt dispoziții din legislația UE care oferă autorităților competente sau statelor membre posibilitatea alegerii modalității de a se conforma unei dispoziții prin efectuarea unei selecții dintr-o serie de alternative. Marjele de apreciere naționale sunt dispoziții din legislația bancară europeană care oferă autorităților competente sau statelor membre posibilitatea de a opta pentru aplicarea sau neaplicarea unei dispoziții date.

Participație calificată: o participație deținută la o instituție de credit, care reprezintă 10% sau mai mult din capital sau din drepturile de vot sau care face posibilă exercitarea unei influențe semnificative asupra administrării instituției de credit respective.

Procedura aplicabilă în cazul absenței unei obiecții: un proces decizional standard, stabilit în Regulamentul privind MUS pentru activitățile de supraveghere

ale BCE. Consiliul de supraveghere al BCE adoptă proiecte de decizii care sunt prezentate Consiliului guvernatorilor BCE spre adoptare. Deciziile sunt considerate adoptate, cu excepția cazului în care Consiliul guvernatorilor formulează obiecții într-un interval de timp definit, care nu depășește zece zile lucrătoare.

Proceduri de pașaport: proceduri referitoare la libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii în alte state membre a oricărei instituții de credit autorizate și supravegheate de autoritățile competente din alt stat membru, cu condiția ca aceste activități să fie acoperite de o autorizație (astfel cum se prevede la articolele 33-46 din CRD IV).

Procesul de supraveghere și evaluare (SREP): procesul utilizat pentru a ghida supravegherea instituțiilor de credit semnificative și mai puțin semnificative, precum și pentru a stabili dacă (pe lângă cerințele minime) ar trebui aplicate alte posibile cerințe în ceea ce privește fondurile proprii, raportarea financiară sau lichiditatea, ori orice alte măsuri de supraveghere.

Regulamentul privind MUS: actul juridic care creează un mecanism unic de supraveghere pentru instituțiile de credit din zona euro și, potențial, din alte state membre ale UE, mecanismul fiind unul dintre principalele elemente ale uniunii bancare europene. Regulamentul privind MUS conferă BCE atribuții specifice în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit.

Regulamentul-cadru privind MUS: cadrul normativ care stabilește modalitățile practice de cooperare între BCE și autoritățile naționale competente la nivelul Mecanismului unic de supraveghere, astfel cum se prevede în Regulamentul privind MUS.

Suma maximă distribuibilă (*Maximum distributable amount* – MDA): încălcările cerinței privind amortizorul combinat conduc la restricții obligatorii referitoare la distribuiri (de exemplu, dividende, plăți ale cupoanelor aferente instrumentelor de fonduri proprii de nivel 1 suplimentar, bonusuri discreționare). Băncilor care nu îndeplinesc cerințele privind amortizorul combinat le vor fi aplicate automat interdicții privind repartizările care depășesc MDA. Aceasta din urmă reprezintă profitul distribuibil al băncii, multiplicat cu un factor cuprins între 0,6 și 0, în funcție de volumul de fonduri proprii de nivel 1 de bază care nu respectă cerința privind amortizorul combinat.

Uniune bancară: una dintre componentele necesare pentru definitivarea Uniunii Economice și Monetare, care constă într-un cadru financiar integrat, cu un mecanism unic de supraveghere, un mecanism unic de rezoluție bancară și un cadru unic de reglementare, inclusiv pentru schemele armonizate de garantare a depozitelor, care se pot transforma în scheme europene comune de asigurare a depozitelor.

Abrevieri

Țări

BE	Belgia	**HR**	Croația	**PL**	Polonia
BG	Bulgaria	**IT**	Italia	**PT**	Portugalia
CZ	Republica Cehă	**CY**	Cipru	**RO**	România
DK	Danemarca	**LV**	Letonia	**SI**	Slovenia
DE	Germania	**LT**	Lituania	**SK**	Slovacia
EE	Estonia	**LU**	Luxemburg	**FI**	Finlanda
IE	Irlanda	**HU**	Ungaria	**SE**	Suedia
GR	Grecia	**MT**	Malta	**UK**	Regatul Unit
ES	Spania	**NL**	Țările de Jos	**US**	Statele Unite
FR	Franța	**AT**	Austria		

În conformitate cu practica instituită la nivelul UE, statele membre sunt enumerate în această publicație în ordinea alfabetică a denumirilor în limbile țărilor respective.

Altele

BCE	Banca Centrală Europeană
BCN	bancă centrală națională
BRI	Banca Reglementelor Internaționale
CERS	Comitetul european pentru risc sistemic
CSE	Cursul de schimb efectiv
DG ECFIN	Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare, Comisia Europeană
ABE	Autoritatea bancară europeană
EUR	euro
FMI	Fondul Monetar Internațional
IAPC	Indicele armonizat al prețurilor de consum
IFM	Instituții financiare monetare
IME	Institutul Monetar European
IPC	Indicele prețurilor de consum
MCS II	Mecanismul cursului de schimb II
MUS	Mecanismul unic de supraveghere
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OIM	Organizația Internațională a Muncii
PDE	Procedura aplicabilă deficitelor excesive
PDM	Procedură privind dezechilibrele macroeconomice
PIB	Produsul intern brut
SEBC	Sistemul European al Băncilor Centrale
ESMA	Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe
SEC 95	Sistemul european de conturi 1995
TSCG	Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanța în cadrul uniunii economice și monetare
UE	Uniunea Europeană
UEM	Uniunea Economică și Monetară

Convenții utilizate în tabele

„-” datele nu există/datele nu sunt aplicabile
„.” datele nu sunt încă disponibile

© Banca Centrală Europeană, 2018

Adresa poștală 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Website www.bankingsupervision.europa.eu

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

ISSN 2443-6003 (html) DOI 10.2866/895871 (html)
ISSN 2443-6003 (pdf) DOI 10.2866/18250 (pdf)
ISBN 978-92-899-3160-1 (html) Nr. catalog UE QB-BU-18-001-RO-Q (html)
ISBN 978-92-899-3156-4 (pdf) Nr. catalog UE QB-BU-18-001-RO-N (pdf)